

Κεφάλαιο 1

Η πρώτη μέρα

- Γιατί πηγαίνουν τα παιδιά στο σχολείο;

1. Καλημέρα!

Καλημέρα, Βασίλη.

Καλημέρα, Άρη.

Γεια σας, παιδιά.

Γεια σου, Νίκο.

Ε, ποιος είναι ο μικρός;

Είναι ο αδερφός μου. Τον λένε

Παναγιώτη.

2. Πώς σε λένε;

Γεια σου.

Γεια.

Πώς σε λένε;

Βασίλη. Εσένα;

Εμένα με λένε Παναγιώτη.

Καλημέρα, παιδιά.

Καλημέρα, κυρία.

Το όνομά μου είναι Αγγελική Γραμματάκη.

Θέλετε να μου πείτε κι εσείς το δικό σας; Ας

αρχίσουμε από σένα! Πώς σε λένε;

Με λένε Άννα.

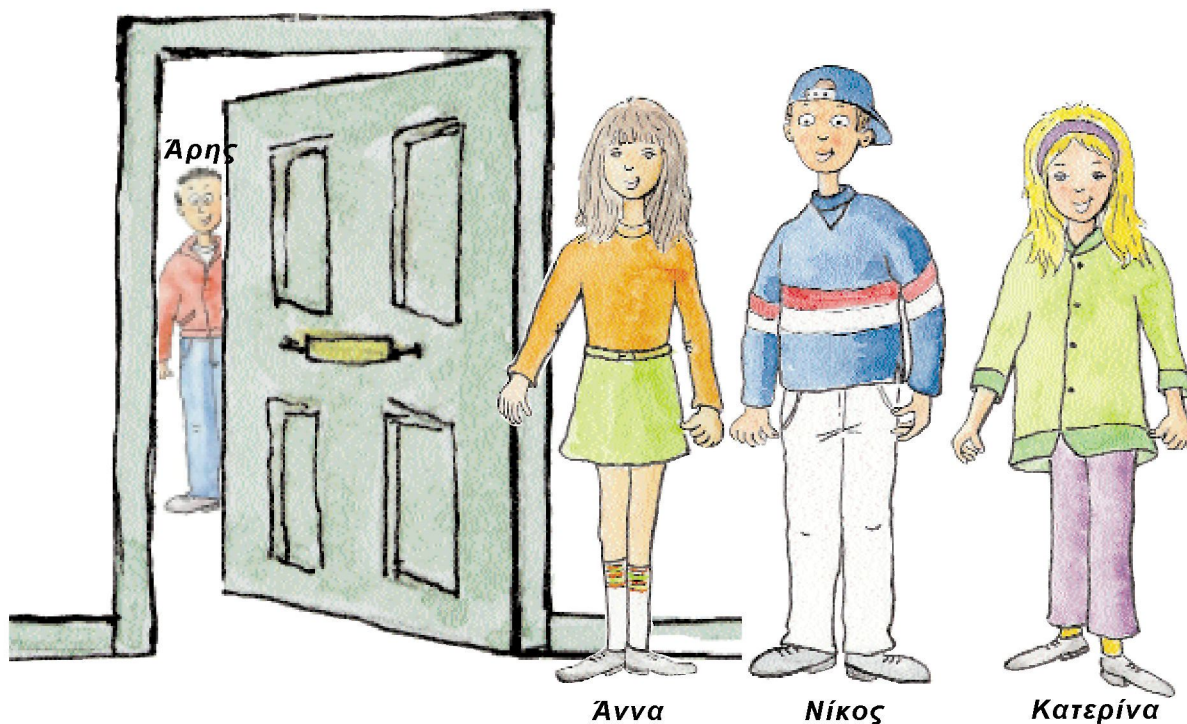

3. Γράφω το όνομά μου:

Όνομα: _____

Επίθετο: _____

4. Ποιος είναι;

- Αρης : Είσαι αγόρι;
; : Όχι, είμαι κορίτσι.
- Αρης : Τα μαλλιά σου είναι μαύρα;
; : Όχι, δεν είναι μαύρα. Είναι ξανθά.
- Αρης : Είναι μακριά;
; : Ναι, είναι μακριά.
- Αρης : Ας με βοηθήσει κάποιος.
- Νίκος : Έχει κορδέλα στα μαλλιά.
- Αρης : Έχεις μήπως και γαλάζια μάτια;
; : Ναι, έχω γαλάζια μάτια.
- Αρης : Ε, τότε είσαι η Κατερίνα!

εγώ είμαι
εσύ είσαι
αυτός / αυτή / αυτό είναι

εγώ έχω
εσύ έχεις
αυτός / αυτή / αυτό έχει

1. Συνεχίστε:

Πέτρος

Είμαι ο Πέτρος

Νίκος

Δεν είμαι ο Πέτρος

Άννα

Είσαι η Άννα

Ελένη

Δεν είσαι η Άννα

Σπύρος

Είναι ο Σπύρος

Άρης

Δεν είναι ο Σπύρος

Πέτρος και Άννα

Είμαστε ο Πέτρος και η Άννα

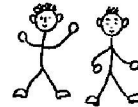

Νίκος και Ελένη

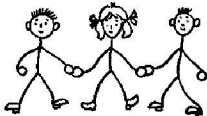
Δεν είμαστε .....

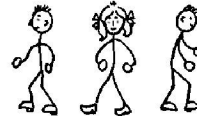
Είστε κορίτσια

Δεν .....

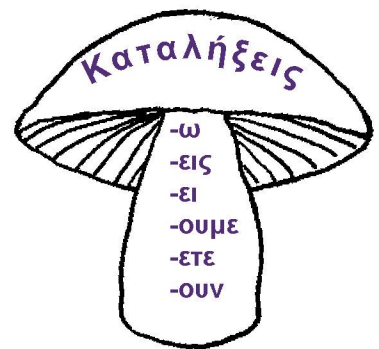
Είναι φίλοι

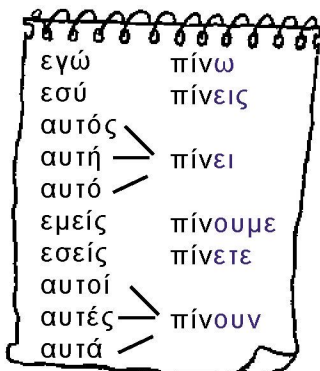
Δεν .....

2. Αντιστοιχίστε όπως στο παράδειγμα:

εγώ	●	●	είμαστε
εσύ	●	●	είσαι
αυτός	●	●	είστε
αυτή	●	●	είναι
εμείς	●	●	είναι
εσείς	●	●	είμαι
αυτοί	●		
αυτές	●		

3. Συμπληρώστε τις προτάσεις με μία από τις λέξεις στο κουτάκι:

Εγώ πίνω γάλα.

Εσύ πίν.....

Ο Πέτρος .....

Εμείς .....

Εσείς .....

Η Άννα και ο Βασίλης .....

καφέ
πορτοκαλάδα
σόδα
χυμό
γάλα
τσάι

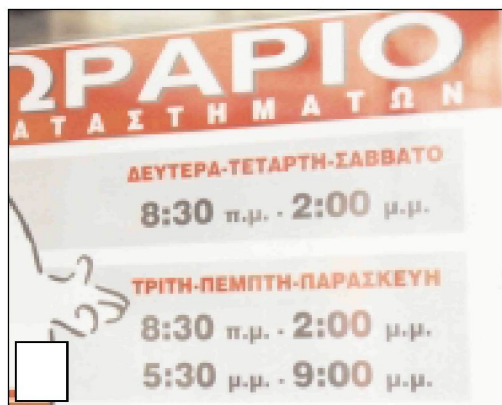
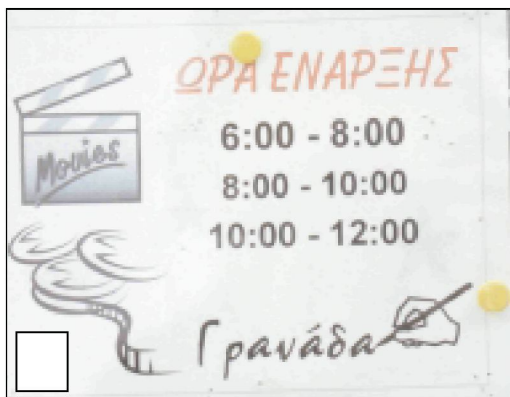
4. Διαβάστε τα παρακάτω κείμενα και βρείτε σε ποια φωτογραφία ταιριάζουν:

1) - Μαρίνα βιάσου, είναι οχτώ η ώρα. Θα αργήσεις στο σχολείο!

2) - Συγγνώμη, μήπως μπορείτε να μου πείτε τι ώρα είναι;
- Και βέβαια. Η ώρα είναι εννιά ακριβώς.

3) Τα καταστήματα την περίοδο των εορτών θα λειτουργήσουν με το εξής ωράριο: οχτώ και μισή το πρωί με δύο το μεσημέρι και πέντε και μισή το απόγευμα με εννέα το βράδυ.

4) - Καλησπέρα σας, τι ώρα είναι οι προβολές της ταινίας "Η κολοκύθα από τον Άρη";
- Έξι με οχτώ, οχτώ με δέκα και δέκα με δώδεκα.

1. Λέμε την ώρα:

Η ώρα είναι μία

Η ώρα είναι επτά

Η ώρα είναι δύο

Η ώρα είναι οχτώ

Η ώρα είναι τρεις

Η ώρα είναι εννιά

Η ώρα είναι τέσσερις

Η ώρα είναι δέκα

Η ώρα είναι πέντε

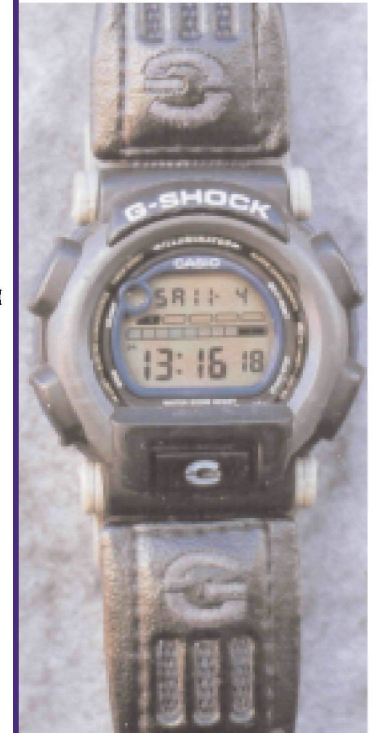
Η ώρα είναι έντεκα

Η ώρα είναι έξι

Η ώρα είναι δώδεκα

2. Ενώστε όπως στο παράδειγμα:

Η ώρα είναι δέκα ●

Η ώρα είναι τρεις ●

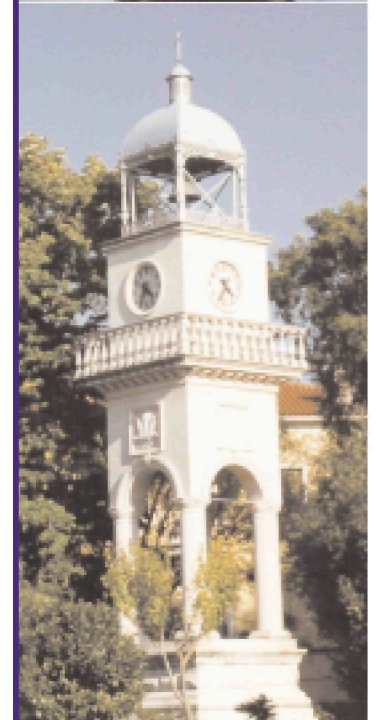
Η ώρα είναι επτά ●

Η ώρα είναι δώδεκα ●

Η ώρα είναι πέντε ●

3. Γράψτε την ώρα:

Η ώρα είναι .....

Η.....

.....

1. Διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα από τα παραμύθι της Κοκκινোসκουφίτσας και προσπαθήστε να καταλάβετε γιατί έχουμε δύο διαφορετικά σημάδια στο τέλος των προτάσεων:

Κοκκινোসκουφίτσα: Γιαγιά, γιατί έχεις τόσο μεγάλα αυτιά;
 Κακός Λύκος: Για να σ' ακούω καλύτερα.
 Κοκκινোসκουφίτσα: Γιαγιά, γιατί έχεις τόσο μεγάλα μάτια;
 Κακός Λύκος: Για να σε βλέπω καλύτερα, παιδί μου.
 Κοκκινোসκουφίτσα: Γιαγιά, γιατί έχεις τόσο μεγάλα χέρια;
 Κακός Λύκος: Για να σε πιάσω καλύτερα.

2. Διαβάστε τους διαλόγους και σημειώστε τις τελείες και τα ερωτηματικά στα κουτάκια:

- Πώς σε λένε
- Με λένε Βασίλη
- Πόσο χρονών είσαι
- Είμαι 12 χρονών
- Έχεις αδέρφια
- Ναι, δύο

- Καλημέρα, Βασίλη
- Καλημέρα, Άρη Τι κάνεις
- Έμαθα ότι ο αδερφός σου είχε ένα ατύχημα
- Ναι, τον χτύπησε ένα αυτοκίνητο καθώς γύριζε από το σχολείο
- Χτύπησε σοβαρά
- Όχι, ευτυχώς, μόνο το πόδι του στραμπούληξε και θα μείνει λίγες μέρες στο κρεβάτι
- Να του πεις περαστικά
- Και βέβαια Γεια σου

Τι είναι πάλι αυτά τα σημαδάκια;

Και γιατί τα βάζουμε; Δεν καταλαβαίνω.

Είναι η τελεία και το ερωτηματικό.

Και πού είναι η διαφορά; Και τα μικρά και τα μεγάλα γράμματα το ίδιο ακούγονται!

Είναι απλό. Όταν τελειώνει μια πρόταση βάζουμε τελεία και όταν τελειώνει μια ερώτηση βάζουμε ερωτηματικό. Α, παρά λίγο να το ξεχάσω. Μετά την τελεία ή το ερωτηματικό αρχίζουμε την καινούρια πρόταση με ΚΕΦΑΛΑΙΟ γράμμα.

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ (του Α. Καρκαβίτσα)

[...] Είπαμε ψέματα **πολ-λά**,
 ας πούμε και μια αλή-θεια.
 Φορτώσαμε έναν **πο-**
 εννιά κιλά ρεβί-
 κι αυτού στα μεσοσά-
 σαράντα κολοκύ-
 Τα κολοκύθια είχαν νε-
 και το νερό **βα-**
 και τα βατράχια φώνα-
 κι ο ποντικός **εσκιά-**
 το φόρτωμά του έρι-
 και πιλαλάει και φεύ-
 Μέσα στα αμπάρι τρύ-
 κι η μάνα του του λέ-
 -Πού πας, παιδί μου, **πό-**
 πού πας καλέ Ζαφεί-
 -Πάω στην Πόλη γι' **άρ-**
 και στη Φραγκιά για ρού- [..]

Για να θυμούμαστε μερικούς κανόνες συλλαβισμού. Δώσε προσοχή στις ασκήσεις 2, 3, 4 και 5 και θα καταλάβεις.

Δεν είναι δύσκολο να βρεις το σωστό τέλος κάθε λέξης!

Ποιος ανακάτεψε το τέλος των λέξεων; Κοιτάζοντας τότε εδώ και τότε εκεί, άρχισα να ζαλίζομαι.

Και γιατί κόπηκαν οι λέξεις παρακαλώ;

Αυτός ακόμα στο συλλαβισμό βρίσκεται!..

μαρα
 θια
 (λά.)
 ντικό
 θια.
 (θεια.)
 ξε
 χτη
 ρό
 ζαν
 τράχια,
 ει:
 γει.
 ντικά,
 ματα
 πωσε
 χα.
 ρη;

1. Γράψτε δίπλα απ' την παύλα το τέλος της λέξης που είναι απέναντι όπως στο παράδειγμα. Μετά διαβάστε το ποίημα του Ανδρέα Καρκαβίτσα φωναχτά:

2. Χωρίστε τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές όπως στο παράδειγμα:

Όπου έχουμε δύο ίδια σύμφωνα, βάζουμε παύλα ανάμεσά τους.

πολλά	γράμμα	θάλασσα	άγγελος
πολ-λά	γράμ-μα		
γλώσσα	διάλειμμα	φύλλο	Σάββατο

3. Χωρίστε και εδώ τις λέξεις σε συλλαβές όπως στο παράδειγμα:

Όταν έχουμε δύο διαφορετικά σύμφωνα μέσα στη λέξη, τα αφήνουμε μαζί, αν απ' αυτά αρχίζει ελληνική λέξη

Απρίλης	βιβλίο	αναπηράς	κόσμος
Α-πρί-λης			
πετράδι	εκλογές	αμνησία	καληνύχτα

4. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Όταν έχουμε δύο σύμφωνα από τα οποία δεν αρχίζει ελληνική λέξη, στο συλλαβισμό τα χωρίζουμε.

αρχηγός	πανδοχείο	παρελθόν	πράγμα
αρ-χη-γός			
δραχμή	κάρβουνο	πελαργός	κατάρτι

5. Γράψτε ολόκληρες τις λέξεις όπως στο παράδειγμα:

σβήνω

στ _____
 μν _____
 βρ _____
 σμ _____
 πρ _____
 κτ _____
 τρ _____
 πλ _____
 γρ _____
 θρ _____
 βλ _____
 ντ _____
 μπ _____
 τζ _____

χρ _____
 φλ _____
 ππ _____
 χτ _____
 βγ _____
 δρ _____
 γν _____
 κρ _____
 γλ _____
 κλ _____
 σπ _____
 σφ _____
 πν _____
 φρ _____
 γκ _____

Όταν λοιπόν μία λέξη έχει τρία σύμφωνα ανάμεσα από δύο φωνήεντα δεν τα χωρίζουμε, εφόσον απ' τα τρία αυτά ή έστω από τα δύο αρχίζει ελληνική λέξη.

α) Τα τρία σύμφωνα δεν χωρίζονται:

άσπλαχνος	αστραπή	Ασκληπιός	φαγκρί
ά-σπλα-χνος	α-στρα-πή	Α-σκλη-πι-ός	φα-γκρί
αντρόγυνο	έσπρωξα	έμπλεξα	εμπρός
α-ντρό-γυ-νο	έ-σπρω-ξα	έ-μπλε-ξα	ε-μπρός

β) Τα τρία σύμφωνα δεν χωρίζονται, γιατί απ' τα δύο πρώτα αρχίζει ελληνική λέξη:

χθρ → ε-χθρι-κός (ελληνική λέξη: χθεσινός)

γ) Το πρώτο σύμφωνο απ' τα τρία μένει στην προηγούμενη συλλαβή, ενώ τα άλλα δύο πηγαίνουν στην επόμενη συλλαβή:

νθρ → άν-θρω-πος

6. Χωρίστε στο τετράδιό σας τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές:

φαγκρί, εμπρός, έσπρωξα, εχθρικός, άνθρωπος, ξεκάλτσωτος, εγκρίνω, αστραπή, όστρακο, γαμπρός, μπάρμπας, άρθρο, άστρο, συγκρίνω συγγραφέας, εκκλησία, άσπλαχνος, άνθρακας

1. Το ρήμα είμαι στον Ενεστώτα

εγώ	είμαι
εσύ	είσαι
αυτός/αυτή/αυτό	είναι
εμείς	είμαστε
εσείς	είστε
αυτοί/αυτές/αυτά	είναι

2. Ρήμα α' συζυγίας στον Ενεστώτα και καταλήξεις

εγώ	πίνω	-ω
εσύ	πίνεις	-εις
αυτός/αυτή/αυτό	πίνει	-ει
εμείς	πίνουμε	-ουμε
εσείς	πίνετε	-ετε
αυτοί/αυτές/αυτά	πίνουν	-ουν

3. Κατάφαση-ερώτηση-άρνηση

ΚΑΤΑΦΑΣΗ: Πίνει κάθε μέρα ένα ποτήρι γάλα.

ΕΡΩΤΗΣΗ : Πίνει κάθε μέρα ένα ποτήρι γάλα;

ΑΡΝΗΣΗ : Δεν πίνει κάθε μέρα ένα ποτήρι γάλα.

Η άρνηση **δεν** μπαίνει πάντοτε μπροστά από το ρήμα.

4. Συλλαβισμός

α) Τα σύμφωνα ακολουθούν το επόμενο φωνήεν:

κε-φα-λο-τύ-ρι, έ-χω

β) Τα δύο όμοια σύμφωνα χωρίζονται:

Ελ-λά-δα, μέ-λισ-σα

γ) Δύο σύμφωνα δεν χωρίζονται, όταν απ' αυτά αρχίζει ελληνική λέξη:

α-χρω-μά-τι-στος, ά-πρα-κτος

δ) Δύο σύμφωνα χωρίζονται, όταν απ' αυτά δεν αρχίζει ελληνική λέξη:

σταθ-μάρ-χης, δραχ-μή, πε-λαρ-γός

ε) Τρία σύμφωνα δεν χωρίζονται, όταν απ' αυτά αρχίζει ελληνική λέξη:

α-στρα-πή, ά-σπρος, Α-σκλη-πι-ός

στ) Τρία σύμφωνα δεν χωρίζονται, όταν απ' τα δύο πρώτα αρχίζει ελληνική λέξη:

ε-χθρός

ζ) Όταν έχουμε τρία σύμφωνα μαζί και δεν αρχίζει ελληνική λέξη από τα τρία ή έστω από τα δύο πρώτα, τότε το πρώτο μένει στην προηγούμενη συλλαβή και τα δύο τελευταία πηγαίνουν με την επόμενη:

άν-θρω-πος, μπάρ-μπας, κάλ-τσα

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Λέξεις: καλημέρα, αρχίζω, βοηθώ, κάποιος, κατάσταση, απόγευμα, χτυπώ, βέβαια, ώρα, συλλαβή

Φράσεις: Γεια σου! Το όνομά μου είναι.... Πώς σε λένε; Ποιος είναι; Πόσο χρονών είσαι; Γιατί έχεις τόσο μεγάλα χέρια; Δεν καταλαβαίνω. Η ώρα είναι εννιά ακριβώς.

Κεφάλαιο

Ντιν... ντιν....χτύπησε το κουδούνι

1. Τι δείχνουν οι φωτογραφίες;
2. Τι μάθημα κάνουν τα παιδιά;
3. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο; Γιατί;

1. Ποιο κείμενο ταιριάζει με ποια φωτογραφία; Να γράψετε τον αριθμό στο κουτάκι κάτω δεξιά κάθε φωτογραφίας. Να διαβάσετε πρώτα φωναχτά:

- 1** - Καλημέρα, παιδιά!
+ Καλημέρα, κυρία!
- Πώς περάσατε χτες;
+ Ωραία, κυρία!
- Ελάτε να αρχίσουμε! Τι γράφει για σήμερα το πρόγραμμα, Νίκο;
+ Γλώσσα, Μαθηματικά, Αγγλικά, Μελέτη και Μουσικά.
- Ωραία! Ανοίξτε όλοι το βιβλίο στη σελίδα 28. Εδώ θα διαβάσουμε το κείμενο. Ποιος θέλει να αρχίσει;

- 2** **Μαργαρίτα:** Τι είπε; Ποιο βιβλίο να βγάλουμε;
Βασίλης: Νομίζω τη Γλώσσα. Δεν άκουσα καλά, γιατί χασμουριόμουν. Δεν κοιμήθηκα καλά χτες.
Μαργαρίτα: Ποιο; Το κόκκινο βιβλίο;
Βασίλης: Όχι, καλέ! Το άσπρο με τα πράσινα γράμματα!
Μαργαρίτα: Ααα! Καλά! Μην κάνεις έτσι! Κατάλαβα!

3 Η Μαρίνα μας ξεναγεί στην τάξη της και μας την περιγράφει

Ελάτε να σας δείξω πού κάνουμε μάθημα. Ελάτε τώρα που δεν είναι κανείς μέσα!... Να την η αίθουσά μου! Σας αρέσει; Είναι μεγάλη κι έχει δύο μεγάλα παράθυρα. Γιατί; Μα για να μπαίνει πολύ φως μέσα και για να αερίζεται αμέσως στα διαλείμματα. Να κι ο πίνακας! Ω, τι βάσανο όταν με σηκώνει η κυρία να γράψω! Όλοι με κοιτάζουν και περιμένουν να κάνω ένα λάθος για να γελάσουν! Α, να! εδώ είναι το θρανίο μου. Σ' αυτή τη θέση κάθομαι. Ακριβώς μπροστά από την έδρα. Ψηλή που είναι η αίθουσά μου! Ελάτε να σας δείξω τις ζωγραφιές μου. Να, αυτό το μήλο το ζωγράφισα εγώ! Σας αρέσει;

Ελένη

Όλγα

κόκκινη

πράσινη

μπλε

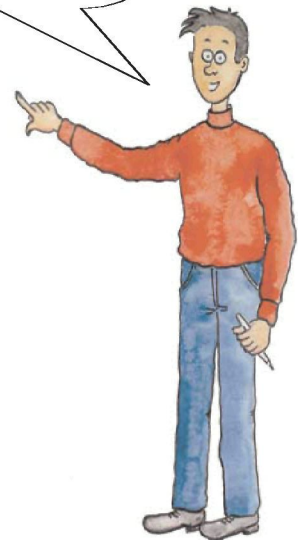

πολύχρωμη

2. Πώς είναι;

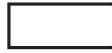
- Η Ελένη είναι.....
- Η Όλγα είναι.....
- Η κόκκινη μπάλα είναι.....
- Η πράσινη μπάλα είναι.....
- Η πολύχρωμη φούστα είναι.....
- Η μπλε φούστα είναι.....
- Η μικρή μπάλα είναι.....
- Η φαρδιά φούστα είναι.....
- Η στενή φούστα είναι.....

Ξέρετε ένα μυστικό; Το άσπρο και το μαύρο δεν είναι χρώματα!

3. Ξέρετε τα χρώματα; Χρωματίστε τα κουτάκια κάτω από τις λέξεις:

“Το κόκκινο βιβλίο;” “Όχι! Το άσπρο με τα πράσινα γράμματα”

4. Ποιο χρώμα έχει το κάθε κουτάκι; Γράψτε τις λέξεις δίπλα όπως στο παράδειγμα:

	κόκκινο	_____
		_____
		_____
		_____
		_____

	_____
	_____
	_____
	_____
	_____

1. Διαβάστε τις προτάσεις:

- Βγάλτε όλοι το βιβλίο κι ανοίξτε στη σελίδα 28.
- Νάτος και ο πίνακας!
- Εδώ είναι το θρανίο μου.
- Ψηλή που είναι η αίθουσα!
- Οι ζωγραφιές σου είναι ωραίες!

2. Ψάξτε στα κείμενα λέξεις που να έχουν μπροστά τους τα άρθρα **το, της, τα, την, η, τις, ο** και γράψτε τες στο τετράδιό σας.

3α. Να παρατηρήσετε γύρω σας. Τι πράγματα βλέπετε στην αίθουσα; Γράψτε τα στον παρακάτω πίνακα:

	ο	η	το
ένα	πίνακας	καρέκλα	θρανίο
	οι	οι	τα
πολλά			

3β. Να σχηματίσετε τρεις προτάσεις, αφού προσέξετε το παράδειγμα:

- Ο πίνακας είναι πράσινος.
- Η καρέκλα.....
- Το θρανίο.....
- .....

4. Γράψτε το άρθρο πριν από το ουσιαστικό. Αρχίστε με κεφαλαίο γράμμα:

αρσενικά ο	θηλυκά η	ουδέτερα το
<p>___ δάσκαλος μπαίνει στην αίθουσα.</p> <p>___ χάρτης είναι κρεμασμένος στον τοίχο.</p> <p>___ μαθητής πηγαίνει στο σχολείο.</p>	<p>___ αίθουσα είναι μεγάλη.</p> <p>___ έδρα είναι μπροστά.</p> <p>___ δασκάλα μιλάει πολύ δυνατά.</p>	<p>___ παιδί παίζει στην αυλή.</p> <p>___ θρανίο μου είναι μεγάλο.</p> <p>___ βιβλίο αυτό είναι της Άννας.</p>

5. Από το ένα στα πολλά. Διαβάστε τα παραδείγματα και συνεχίστε με άλλες λέξεις προφορικά:

Ενικός (μόνο 1)	Πληθυντικός (2 ή και περισσότερα)
<p>Ο δάσκαλος μπαίνει στην αίθουσα.</p> <p>Η αίθουσα είναι πολύ μεγάλη.</p> <p>Το παιδί παίζει στην αυλή.</p>	<p>Οι δάσκαλοι μπαίνουν στις αίθουσες.</p> <p>Οι αίθουσες είναι πολύ μεγάλες.</p> <p>Τα παιδιά παίζουν στην αυλή.</p>

6. Ποια ουσιαστικά είναι στον Ενικό και ποια στον Πληθυντικό; Να τα γράψετε στη σωστή στήλη, βάζοντας και άρθρο:

Ενικός (ένα)		Πληθυντικός (πολλά)
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

7. Να βρείτε προφορικά τον Ενικό ή τον Πληθυντικό των παρακάτω λέξεων:

το σχολείο, η σκάλα, το μάθημα, ο κάδος, η αυλή, ο τοίχος, τα αγόρια, οι μουσικοί, η ξύστρα, η σβήστρα, το μολύβι, ο διευθυντής, οι δασκάλες, οι άντρες, η μουσική, οι φωτογραφίες, τα μαγαζιά, τα ψωμάκια, οι άνθρωποι, οι κοπέλες, τα τετράδια

Να και το πρόγραμμα της Μαργαρίτας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ						
ΩΡΑ	Πότε	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1η	08.15-09.00	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα
2η	09.00-09.45	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Μαθηματικά
3η	10.05-10.50	Μαθηματικά	Τεχνικά	Ιστορία	Γυμναστική	Ιστορία
4η	11.00-11.45	Αγγλικά Μελέτη	Μουσικά	Αγγλικά Μελέτη	Μαθηματικά	Μελέτη Περιβάλλοντος
5η	11.55-12.40	Περιβάλλοντος	Μαθηματικά	Περιβάλλοντος	Αγγλικά	Θρησκευτικά
6η	12.50-13.30	Μουσικά	Γυμναστική	Σχολική Ζωή	Θρησκευτικά	Τεχνικά

1. Ενώστε τις ερωτήσεις με τις σωστές απαντήσεις:

Ερώτηση

Απάντηση

Ποια μέρα έχει η Μαργαρίτα Σχολική Ζωή;	●	●	Εννιά ώρες.
Πόσες ώρες έχει Γλώσσα;	●	●	Την Τετάρτη.
Ποια μέρα δεν έχει Μαθηματικά;	●	●	Τη Δευτέρα και την Τρίτη.
Πόση ώρα διαρκεί το μεγάλο διάλειμμα;	●	●	Είκοσι λεπτά.
Πότε έχει Μουσική;	●	●	Την Τετάρτη.

2. Συμβουλευτείτε το πρόγραμμα της Μαργαρίτας και μετά συμπληρώστε τα κενά:

Τη Δευτέρα την πρώτη ώρα έχει .....

Την Παρασκευή την τρίτη ώρα έχει .....

Την Πέμπτη την τέταρτη ώρα έχει .....

Την ..... την ..... έχει Θρησκευτικά.

Αγγλικά έχει την ..... την ..... και την.....

Τεχνικά έχει την ..... και την .....

3. Εσύ τι μαθήματα έχεις; Συμπλήρωσε προσεκτικά το δικό σου πρόγραμμα;

Γιάννενα, 18.10.2000

Μαργαρίτα γεια σου,

Τι κάνεις; Αρχισαν τα σχολεία στη Γερμανία;
Εμείς πάντως αρχίσαμε. Και πού να στα λέω. Όλη τη μέρα βρίσκομαι στο πόδι. Ξυπνάω το πρωί στις επτά και μισή και αφού πλυθώ και ντυθώ, πίνω βιαστικά το γάλα μου και στις οχτώ η ώρα φεύγω για το σχολείο.

Το σχολείο αρχίζει στις οχτώ και τέταρτο. Ευτυχώς να λες που υπάρχουν και τα διαλείμματα! Το μάθημα τελειώνει στη μία και μισή το μεσημέρι. Κάθε μέρα λοιπόν, από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή τα πρωινά είμαι στο σχολείο!

Το μεσημέρι που γυρίζω στο σπίτι, αφού φάω το φαγητό μου, ξεκουράζομαι λίγο, δηλαδή βλέπω τηλεόραση. Το απόγευμα ή θα έχω Γερμανικά ή Αγγλικά ή θα πηγαίνω στο Ωδείο ή για τένις. Δηλαδή κάθε απόγευμα κάπου θα τρέχω. Όταν γυρίζω σπίτι φυσικά διαβάζω και για το σχολείο! Το βράδυ, μετά το φαγητό, ξεκουράζομαι λίγο και στις δέκα η ώρα πέφτω ξεθεωμένος στο κρεβάτι για ύπνο.

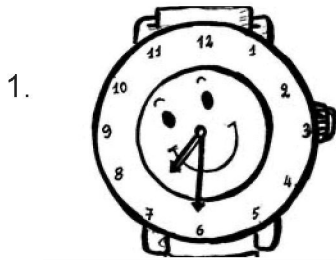
Όταν όμως έρχεται το Σαββατοκύριακο, περνάω πράγματι ωραία! Κοιμάμαι μέχρι αργά, βλέπω μερικούς φίλους μου, πηγαίνουμε κάπου-κάπου στο χωριό να δούμε τον παππού και τη γιαγιά και φυσικά βλέπω πολλή τηλεόραση!

Εσύ πώς περνάς; Έχεις κι εσύ τόσο φορτωμένο πρόγραμμα; Γράψε μου αν θες.

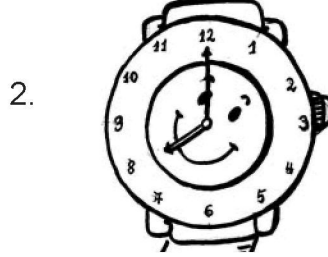
Σ' αφήνω τώρα, γιατί πέρασε η ώρα. Πρέπει να φύγω για τα Αγγλικά.
Χαιρετισμούς στους δικούς σου.

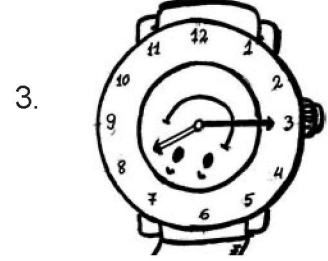
Πολλά φιλά
Βασίλης

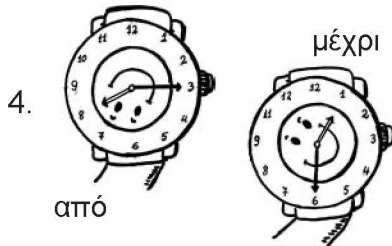
1. Διαβάστε το γράμμα του Βασίλη και σημειώστε κάτω από τα ρολόγια τι κάνει κάθε φορά. Προσέξτε το παράδειγμα:

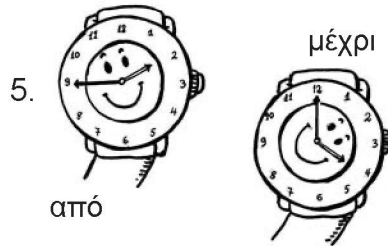

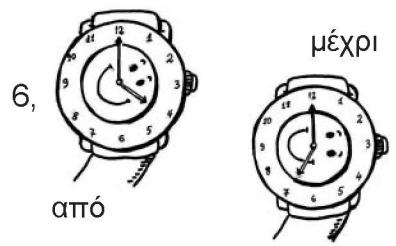
Ο Βασίλης ξυπνάει

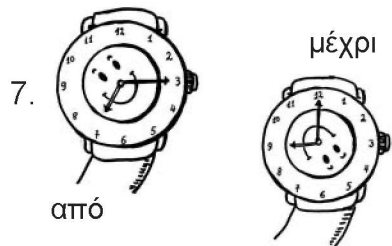

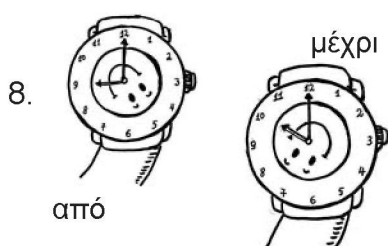

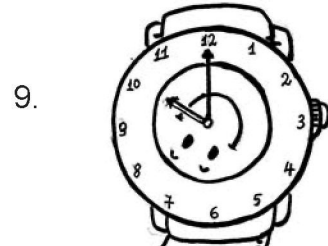

2. Ενώστε τις γραμμές:

08:00

● δύο και μισή

12:00

● οχτώ

14:30

● δώδεκα

20:15

● δύο παρά είκοσι

23:30

● οχτώ και τέταρτο

01:40

● έντεκα και μισή

15:45

● έξι παρά δέκα

07:35

● εννιά και δέκα

17:50

● τέσσερις παρά τέταρτο

21:10

● οχτώ παρά εικοσιπέντε

Γιατί τα ψηφιακά ρολόγια δείχνουν πάνω απ' το 12;

Αυτό το καταλαβαίνει ο εξοπλιστής!

Όλα τα καταλαβαίνει ο εξοπλιστής!

Για να βλέπεις με μια ματιά ότι είναι πριν το μεσημέρι ή μετά το μεσημέρι.

Φαίνεται ότι ή σου αρέσουν τα ρολόγια με τους δείκτες ή δεν μπορείς να μετρήσεις ως το 24.

ΕΝΑΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΚΟΜΑ

Μαργαρίτα: Βασίλη, τι κάνεις; Θέλεις να πάμε να παίξουμε;

Βασίλης: Δεν μπορώ. Έχω πολύ διάβασμα.

Μαργαρίτα: Τότε, έλα αργότερα. Τι ώρα θα τελειώσεις;

Βασίλης: Πάλι δεν μπορώ να έρθω. Θα πάω στο Ωδείο. Εσύ δεν κάνεις τίποτε τα απογεύματα;

Μαργαρίτα: Όχι, δεν θέλω το απόγευμα να τρέχω εδώ κι εκεί. Προτιμώ να παίζω. Το σχολείο μου είναι αρκετό.

1. Αχ, αυτός ο Βασίλης! Όλο “όχι” και “δεν” λέει. Γιατί δεν λέει κι ένα “ναι”;

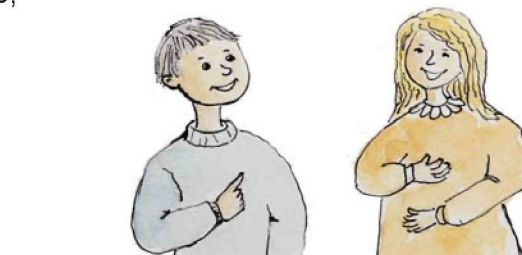
-Πάμε για παιχνίδι;	+Δεν μπορώ!
-Πάμε αργότερα;	+Πάλι δεν μπορώ να έρθω!
-Εσύ τι κάνεις; Δεν κάνεις τίποτα;	+Όχι, δεν θέλω να τρέχω εδώ κι εκεί.

2. Απαντήστε στις ερωτήσεις αρνητικά όπως στο παράδειγμα:

-Θέλεις να φάμε;	+Όχι, ευχαριστώ. Δεν πεινάω.
-Θέλεις να παίξουμε;	+Όχι, δεν έχω χρόνο.
-Θέλεις να τρέξεις;	+ _____
-Θέλεις να πάμε σινεμά;	+ _____
-Θέλεις να έρθεις σπίτι μου;	+ _____
-Θέλεις να διαβάσουμε μαζί;	+ _____

3. Τώρα απαντήστε στις ερωτήσεις καταφατικά όπως στο παράδειγμα:

-Σου αρέσουν τα γλυκά;	+Ναι, μου αρέσουν πολύ.
-Θα πάτε εκδρομή αύριο;	+Ναι, _____
-Κοιμάσαι νωρίς το βράδυ;	+ _____
-Τι κάνεις; Καλά είσαι;	+ _____
-Θα με ξυπνήσεις το πρωί στις εφτά;	+ _____
-Διάβασες τα μαθήματά σου;	_____
-Αγαπάς τα ζώα;	_____

1. Ενικός και Πληθυντικός αριθμός:

ΕΝΙΚΟΣ (μόνο ένας / μόνο μία / μόνο ένα)				
άρθρο	ο υ σ ι α σ τ ι κ ό			
ο	πίνακας	μαθητής	μήνας	Περικλής
η	λαμπάδα	πηγή	παραλία	Ελλάδα
το	άλογο	ποτό	παιδί	(δεν έχει)

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ (το λιγότερο δύο / πολλοί)				
άρθρο	ο υ σ ι α σ τ ι κ ό			
οι	πίνακες	μαθητές	μήνες	(δεν έχει)
οι	λαμπάδες	πηγές	παραλίες	(δεν έχει)
τα	άλογα	ποτά	παιδιά	Χριστούγεννα

2. Δικατάληκτα ουσιαστικά (-ας/-ής, -α/ή, ο/ό/ι)

Ενικός αριθμός				
αρσενικά	ο πίνακας του πίνακα τον πίνακα	ο μαθητής του μαθητή τον μαθητή	ο μήνας του μήνα τον μήνα	ο Περικλής του Περικλή τον Περικλή
θηλυκά	η λαμπάδα της λαμπάδας τη λαμπάδα	η πηγή της πηγής την πηγή	η παραλία της παραλίας την παραλία	η Ελλάδα της Ελλάδας την Ελλάδα
ουδέτερα	το άλογο του αλόγου το άλογο	το ποτό του ποτού το ποτό	το παιδί του παιδιού το παιδί	- - -

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
αρσενικά	οι πίνακες των πινάκων τους πίνακες	οι μαθητές των μαθητών τους μαθητές	οι μήνες των μηνών τους μήνες	- - -
θηλυκά	οι λαμπάδες των λαμπάδων τις λαμπάδες	οι πηγές των πηγών τις πηγές	οι παραλίες των παραλιών τις παραλίες	- - -
ουδέτερα	τα άλογα των αλόγων τα άλογα	τα ποτά των ποτών τα ποτά	τα παιδιά των παιδιών τα παιδιά	τα Χριστούγεννα των Χριστουγέννων τα Χριστούγεννα

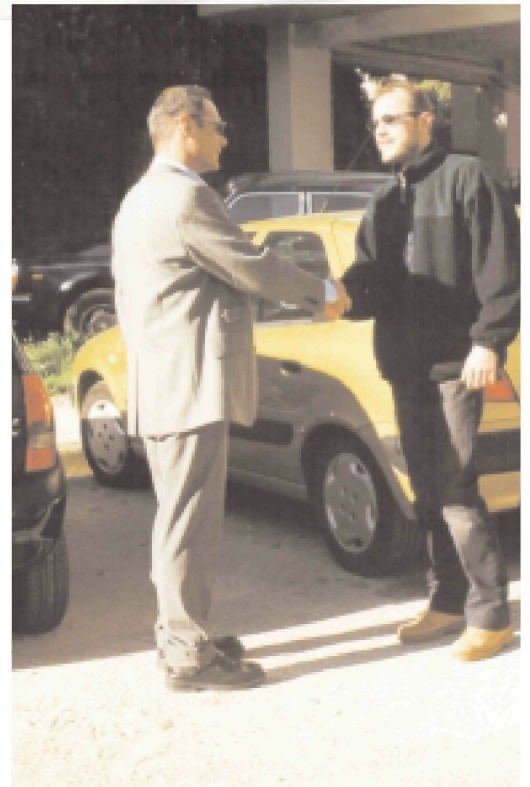
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Λέξεις: φωτογραφία, καλημέρα, πρόγραμμα, αίθουσα, γλώσσα, γράμματα, διάλειμμα, Σάββατο

Φράσεις: Ποιο μάθημα σου αρέσει; Ποιος θέλει ν' αρχίσει; Χαιρετισμούς στους δικούς σου.

Κεφάλαιο 3

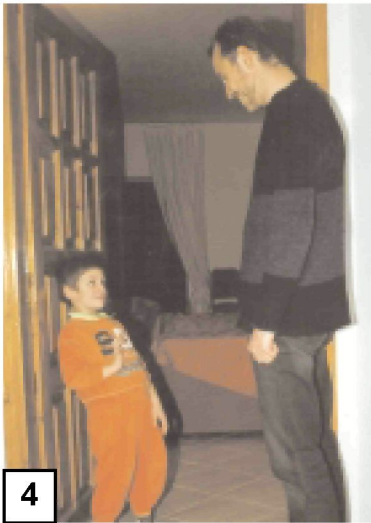
Διάλειμμα... Διάλειμμα...

- Γιατί είναι ωραίο το διάλειμμα;

1. Ποιος διάλογος ταιριάζει με ποια φωτογραφία; Να γράψετε τον αριθμό του διαλόγου στο κουτάκι κάτω αριστερά κάθε φωτογραφίας, όπως στο παράδειγμα:

4

1 +Γεια σου, Μαργαρίτα, καλό μεσημέρι!
-Γεια, καλό διάβασμα πες καλύτερα!

2 +Καλημέρα, κυρία.
-Γεια σου Βασίλη.

3 +Γεια σας παιδιά!
-Αντίο σας.

4 +Αντίο σας, κυρία Παππά. Καλό βράδυ.
-Καληνύχτα, παιδί μου.

5 Γεια σου!
-Γεια σου Νίκο! Είσαι καλά;

6 +Καλημέρα σας!
-Καλημέρα σας, κυρία μου. Πώς είστε;

Σκηνές από το διάλειμμα

Το κουδούνι του σχολείου χτυπάει για το πρώτο διάλειμμα. Έξι πόρτες ανοίγουν και χείμαρρος τα νιάτα ξεχύνονται από τις αίθουσες διδασκαλίας. Σε λίγο η αυλή πλημμυρίζει από μαθητόκοσμο. Οι κύριοι δάσκαλοι βαδίζουν για το γραφείο. Οι επιμελητές ανοίγουν τα παράθυρα να αεριστούν οι τάξεις. Η κυρία Χαρίκλεια στο κυλικείο έχει ήδη έτοιμα τα σάντουιτς και προσπαθεί απεγνωσμένα να εξυπηρετήσει όλα τα παιδιά.

-Δώστε μου, ένα με διπλό τυρί.

-Πρόσεχε, Μαρία, μου πατάς το πόδι.

-Νίκο, περίμενε τη σειρά σου.

-Κυρία Χαρίκλεια, μου δίνετε μια πορτοκαλάδα, σας παρακαλώ.

-Παιδιά, μη φωνάζετε όλοι μαζί, δεν ακούω τις παραγγελίες σας.

-Δύο σοκολάτες γρήγορα. Θα χτυπήσει το κουδούνι πάλι!

-Παναγιώτη, λέγε, τι θέλεις να σου πάρω.

-Άννα, τρώγε μη χαζεύεις.

Φωνές, γέλια, φασαρία. Το διάλειμμα! Μια παρέα παίζει μπάλα. Ένας μαθητής πίνει νερό. Μερικά παιδιά κνηγιούνται. Ένα χαρούμενο βουητό ξεχύνεται γύρω. Δύο μαθητές βαδίζουν, λέγοντας το μάθημα της επόμενης ώρας. Σ' έναν άλλο κύκλο ζωηρές ακούγονται οι διαμαρτυρίες ενός μαθητή γιατί τιμωρήθηκε.

(Διασκευή κειμένου από το ένθετο "Ερευνητές" της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ)

1. Τι σημαίνουν οι λέξεις; Βάλτε x στο σωστό τετραγωνάκι:

- χείμαρρος ορμητικό ρεύμα
 πολύ νερό
 μεγάλη λίμνη

- επιμελητής ο πρόεδρος της τάξης
 ο μαθητής που μένει στην αίθουσα στο διάλειμμα
 ο καλύτερος μαθητής της τάξης
- απεγνωσμένα απελπισμένα
 χαρούμενα
 στενοχωρημένα
- εξυπηρετώ παίρνω
 δίνω, προσφέρω
 βοηθώ, διευκολύνω
- βαδίζω τρέχω
 περπατώ
 γυρίζω
- διαμαρτυρία γκρίνια, αντίρρηση
 παράπονα
 φωνή

2. Στο κείμενο είναι υπογραμμισμένοι κάποιοι τύποι ρημάτων στην Προστακτική. Τι νομίζετε ότι προσπαθούμε να πετύχουμε μιλώντας μ' αυτόν τον τρόπο; Βάλτε x στο τετραγωνάκι.

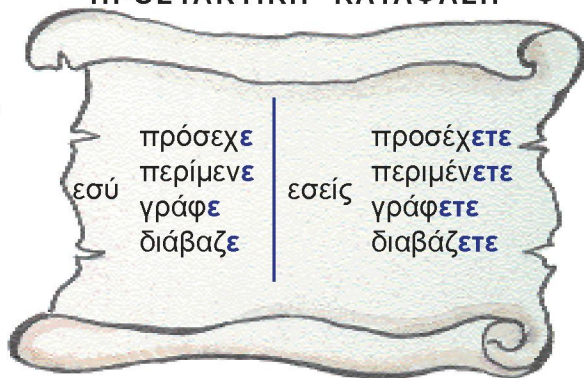
- Να κοιμηθούμε.
 Να καλέσουμε τους φίλους μας σε πάρτι.
 Να κάνουν οι άλλοι αυτό που ζητάμε.
 Να ταξιδέψουμε με αεροπλάνο.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΦΑΣΗ

Ενεστώτας

Δεν είμαι φαντάρος για να κάτσο προσοχή!

Δόσε προσοχή στα πινακάκια και θα καταλάβεις πώς σχηματίζεται η προστακτική.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΑΡΝΗΣΗ

Ενεστώτας

Στην άρνηση χρησιμοποιούμε τον ίδιο τύπο με την οριστική. Το μόνο που αλλάζει είναι ότι προσθέτουμε απλά το **μη**.

	Οριστική	Προστακτική
	είμαι	να είσαι - να είστε
	τρώω	τρώγε - τρώ(γε)τε
	λέω	λέγε - λέγετε
	ακούω	άκου - ακούτε

3. Υπογραμμίστε την Προστακτική στις προτάσεις:

- Μαρία, διάβαζε πιο δυνατά!
- Όλο το απόγευμα γράφω ασκήσεις.
- Βασίλη, πρόσεχε στο δρόμο!
- Μη καπνίζετε, κύριε! Εδώ είναι νοσοκομείο και απαγορεύεται το κάπνισμα.
- Μη με περιμένεις, Άννα. Θ' αργήσω.
- Πόσο νερό πίνεις την ημέρα;
- Κύριε Παπανικολάου, τρώτε ψάρι;
- Παιδιά, μη φωνάζετε! Με ζαλίσате!
- Έχετε πάρα πολύ ωραία λουλούδια!

4. Σχηματίστε την Προστακτική των ρημάτων:

διαβάζω (εσύ) _____	λέω (εσείς) _____	περιμένω (εσύ) μη _____
ζωγραφίζω (εσείς) _____	δίνω (εσύ) _____	τρώω (εσύ) μη _____
ακούω (εσύ) _____	πίνω (εσείς) _____	προσέχω (εσύ) _____
		χτενίζω (εσείς) _____

5. Συμπληρώστε με Προστακτική Ενεστώτα τα κενά στις παρακάτω προτάσεις:

- Μαρία _____ ! Πέρασε η ώρα.
 _____ παιδιά κι εμένα! Δεν θ' αργήσω.
 Βασίλη, _____ ! Τι ήταν αυτός ο θόρυβος;
 Μη _____ όλοι μαζί! Ένας-ένας.
 Μπαμπά, μην _____ ! Βρισκόμαστε σε νοσοκομείο!

περιμένω
καπνίζω φωνάζω
χαζεύω ακούω

- 1) - Πολλή δουλειά πάλι σήμερα!
 + Αχ ναι, ευτυχώς που υπάρχουν και τα διαλείμματα! Δεν ξέρω πόσο θα άντεχα διαφορετικά.
 - Ναι, δίκιο έχεις, μα είναι πάντα τόσο μικρά.
 + Ε, από το τίποτα...
 - Εγώ θα προτιμούσα να είχα δύο διαλείμματα, αλλά μεγαλύτερα.
 + Δεν ξέρω, έτσι κι αλλιώς τα διαλείμματα ποτέ δεν αρκούν.

- 2) - Τι μαθήματα έχουμε μετά;
 + Ιστορία. Διάβασες;
 - Όχι καλά! Εσύ;
 + Ούτε 'γω. Ευτυχώς σε λίγο θ' αρχίσουν οι διακοπές του Πάσχα και θα ησυχάσουμε λιγάκι απ' τα μαθήματα.
 - Ναι, τι καλά!
 + Οι γονείς μου θα έχουν άδεια για τις γιορτές και έτσι θα είμαστε όλες τις ημέρες στο χωριό! Εγώ θα πηγαίνω κάθε μέρα βόλτα με το ποδήλατο, θα παίζω με τα παιδιά στην πλατεία, η γιαγιά θα μου κάνει όλα τα χατίρια και ο παππούς θα μου λέει ιστορίες από τα νιάτα του.
 - Ουφ και 'συ με τα όνειρά σου! Άντε, πάμε, χτύπησε το κουδούνι! Θα καθυστερήσουμε πάλι.

- 3) - Περιμένει πολύς κόσμος έξω;
 + Νομίζω πως όχι. Ένας-δύο το πολύ. Θέλετε να τους εξετάσετε τώρα ή θα θέλατε να πιείτε έναν καφέ πρώτα;
 - Φωνάξτε τους καλύτερα, θα πω μετά τον καφέ με την ησυχία μου.
 + Όπως προτιμάτε!

1. Διαβάστε τους διαλόγους. Ποιος μιλάει; Σημειώστε x στο τετραγωνάκι:

- 1ος διάλογος δύο μαθητές λυκείου
 δύο υπάλληλοι
- 2ος διάλογος δύο μαθητές
 δύο καθηγητές
- 3ος διάλογος γιατρός με τη γραμματέα της
 δύο δικηγόροι

2. Υπογραμμίστε στους διαλόγους τις λέξεις ή φράσεις εκείνες που σας έκαναν να καταλάβετε ποιος μιλάει.

3. Στον τρίτο διάλογο οι συνομιλητές χρησιμοποιούν πληθυντικό ευγενείας (δηλαδή μιλάνε μεταξύ τους με το “σεις” και με το “σας”) και ας δουλεύουν μαζί -ίσως και για χρόνια. Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;

Είναι ο Μέλλοντας Διαρκείας. Τον χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να μιλήσουμε για πράγματα που γίνονται στο μέλλον περισσότερο από μια φορά ή που γίνονται συνέχεια, δηλαδή έχουν μια διάρκεια. Κατάλαβες;

Μήπως κατάλαβες και πώς τον φτιάχνουμε; Μάλλον όχι αφού δεν πρόσεχες!

Παίρνεις, λοιπόν, ένα ρήμα στον Ενεστώτα και βάζεις μπροστά τη λεξούλα θα. Για παράδειγμα παίρνουμε το ρήμα πίνω. Βάζουμε μπροστά το θα και έτοιμος ο Μέλλοντας Διαρκείας. **Θα πίνω.** Κατάλαβες;

Τι είναι πάλι αυτές οι υπογραμμισμένες λέξεις στον 2ο διάλογο;

Φυσικά, χαζός είμαι;

Ελα τώρα, προσέχω!

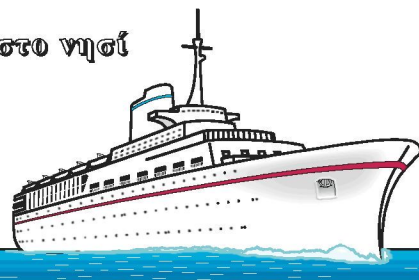
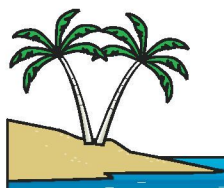
Τα κατάλαβα όλα... εκτός από το τι θα πίνεις...

θα + Ενεστώτας → **Μέλλοντας Διαρκείας**
θα + πίνω → **θα πίνω**

4. Βάλτε στα κενά τη λέξη που θα μετατρέψει το κείμενο σε Μέλλοντα Διαρκείας:

Ο Βασίλης ονειρεύεται τις καλοκαιρινές διακοπές στο νησί

Κάθε πρωί _____ ξυπνάω αργά. _____ πίνω το γάλα μου και _____ τρώω πρωινό. Μετά _____ πηγαίνω στην παραλία. Εκεί _____ βρίσκω τους φίλους μου. _____ κολυμπάμε και _____ παίζουμε ως το μεσημέρι. Μετά _____ γυρίζω σπίτι _____ τρώω το μεσημεριανό μου και _____ βλέπω τηλεόραση και αν νιώθω πολύ κουρασμένος _____ κοιμάμαι. Το απόγευμα _____ ξαναβρίσκω τους φίλους μου και _____ παίζουμε μέχρι να νυχτώσει. Τι ωραία που _____ είναι η ζωή το καλοκαίρι χωρίς σχολείο και μαθήματα.

5. Συμπληρώστε όπως στο παράδειγμα:

εγώ	θα παίζω	εγώ	θα τρέχω
εσύ	θα παίζεις	εσύ	_____ τρέχ _____
αυτός/αυτή/αυτό	θα παίζει	αυτός/αυτή/αυτό	_____ τρέχ _____
εμείς	θα παίζουμε	εμείς	_____ τρέχ _____
εσείς	θα παίζετε	εσείς	_____ τρέχ _____
αυτοί/αυτές/αυτά	θα παίζουν	αυτοί/αυτές/αυτά	_____ τρέχ _____

6. Συμπληρώστε τα κενά στις προτάσεις:

- Εγώ το καλοκαίρι _____ βλέπ _____ συνέχεια τηλεόραση.
- Εσύ φαντάζομαι, ότι _____ διαβάζ _____ τουλάχιστον ένα βιβλίο τη μέρα.
- Η Αλίκη _____ παίζ _____ όλη μέρα με τις φίλες της.
- Η οικογένεια μου και εγώ _____ ταξιδεύ _____ όλο τον Αύγουστο με σκάφος.
- Μη στενοχωριέστε, κάθε καλοκαίρι _____ γυρίζ _____ στο χωριό.
- Ο Βασίλης και οι γονείς του _____ είν _____ όλο το καλοκαίρι στο εξοχικό τους.

7. Μετατρέψτε τις παρακάτω προτάσεις από το α' Ενικό πρόσωπο Ενεστώτα στο γ' Ενικό Μέλλοντα Διαρκείας:

Ο Νίκος λέει:

- Το πρωί πηγαίνω στο σχολείο.
- Το απόγευμα παίζω ποδόσφαιρο.
- Το βράδυ πίνω ένα ποτήρι γάλα.
- Διαβάζω ένα βιβλίο το μήνα.

Τι θα κάνει ο Νίκος:

- Το πρωί θα πηγαίνει στο σχολείο.

---

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις:

- Στην αυλή του σχολείου υπάρχει ένα δέντρο.
- Στην αυλή του σπιτιού κάθεται μία γάτα με τέσσερα γατάκια.
- Στο δρόμο βαδίζει ένας άντρας.
- Το χωριό του Βασίλη έχει μόνο είκοσι δύο σπίτια.
- Στη γιορτή του ο Παναγιώτης πήρε πολλά δώρα. Τέσσερα αυτοκινητάκια, ένα αεροπλανάκι, δύο τρενάκια και ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι.
- Ο άνθρωπος έχει είκοσι δάχτυλα, δέκα στα χέρια και δέκα στα πόδια.
- Το σπίτι μας έχει τρία δωμάτια.
- Κάθε ποδοσφαιρική ομάδα έχει έντεκα παίκτες.
- Το ηλιακό μας σύστημα έχει εννέα πλανήτες.

Αριθμητικά

0	μηδέν	16	δεκαέξι	32	τριάντα δύο
1	ένας – μία - ένα	17	δεκαεπτά – δεκαεφτά	33	τριάντα τρεις – τριάντα τρία
2	δύο – δυο	18	δεκαοκτώ - δεκαοχτώ	34	τριάντα τέσσερις –τριάντα τέσσερα
3	τρεις - τρία	19	δεκαεννέα – δεκαεννιά	35	τριάντα πέντε
4	τέσσερις – τέσσερα	20	είκοσι	36	τριάντα έξι
5	πέντε	21	είκοσι ένας – είκοσι μία – είκοσι ένα	37	τριάντα επτά –τριάντα εφτά
6	έξι	22	είκοσι δύο	38	τριάντα οκτώ – τριάντα οχτώ
7	επτά –εφτά	23	είκοσι τρεις – είκοσι τρία	39	τριάντα εννέα – τριάντα εννιά
8	οκτώ – οχτώ	24	είκοσι τέσσερις – είκοσι τέσσερα	40	σαράντα
9	εννέα – εννιά	25	είκοσι πέντε	50	πενήντα
10	δέκα	26	είκοσι έξι	60	εξήντα
11	έντεκα	27	είκοσι επτά – είκοσι εφτά	70	εβδομήντα
12	δώδεκα	28	είκοσι οκτώ – είκοσι οχτώ	80	ογδόντα
13	δεκατρείς – δεκατρία	29	είκοσι εννέα – είκοσι εννιά	90	ενενήντα
14	δεκατέσσερις - δεκατέσσερα	30	τριάντα	100	εκατό
15	δεκαπέντε	31	τριάντα ένας – τριάντα μία		

1. Διαβάστε τους παρακάτω αριθμούς:

28	21	13	38	42	60	59
24	19	12	31	44	54	7
30	15	10	43	53	37	80
26	16	14	77	66	85	100
1	7	8	94	58	73	20
2	11	3	99	88	77	69
4	5	6	33	82	11	45

2. Συμπληρώστε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα:

- Η Άννα έχει **μία** (1) γάτα και _____ (6) γατάκια.
- Ο κύριος Βασιλάκης φύτεψε στον κήπο του _____ (14) λεμονιές.
- Πάνω στο δέντρο κάθονται _____ (19) σπουργίτια.
- Το ελληνικό αλφάβητο έχει _____ (24) γράμματα.
- Το αλφάβητο έχει _____ (7) φωνήεντα και _____ (17) σύμφωνα.
- Η τάξη του Παναγιώτη έχει _____ (23) μαθητές.
- Η Κατερίνα είναι _____ (12) χρονών.
- Στο σαλόνι έχουμε _____ (2) πολυθρόνες, _____ (3) μαξιλαράκια, _____ (1) καναπέ και _____ (1) τραπέζι.
- Το λεωφορείο μετέφερε _____ (44) επιβάτες.
- Η μαμά μου είναι _____ (39) χρονών.

3. Γράψτε τους αριθμούς δίπλα στις λέξεις:

ένας	_____	εννιά	_____
τριάντα δύο	_____	εξήντα	_____
είκοσι μία	_____	είκοσι τρεις	_____
σαράντα πέντε	_____	τριάντα	_____
εφτά	_____	σαράντα εννιά	_____
δεκαοχτώ	_____	πενήντα	_____
έντεκα	_____	τριάντα επτά	_____
δώδεκα	_____	δεκαεννέα	_____
πενήντα έξι	_____	πενήντα ένα	_____
δέκα	_____	τέσσερις	_____

- Ένα παιδί κάνει κούνια = κάποιο παιδί κάνει κούνια.
- Μία γυναίκα τραγουδάει = κάποια γυναίκα τραγουδάει.
- Ένας άντρας περπατάει στη βροχή = κάποιος άντρας περπατάει στη βροχή.

4. Συμπληρώστε το αόριστο άρθρο:

_____ φορά κι έναν καιρό.

_____ φίλος μου ξέρει Αγγλικά, Γαλλικά και Ισπανικά.

_____ μικρό ζωάκι θέλει φροντίδα και αγάπη.

Κάποτε σε _____ μεγάλη λίμνη ζούσε _____ μικρό κίτρινο πατάκι.

Σε _____ ταξίδι στην Αθήνα ο μπαμπάς μου μού αγόρασε αυτή την κιθάρα.

1. Προστακτική

Κατάφαση	Άρνηση
(εσύ) περίμενε	(εσύ) μην περιμένεις
(εσείς) περιμένετε	(εσείς) μην περιμένετε

Σχηματισμός: Ενεστωτικό θέμα + κατάληξη Προστακτικής

π.χ. ~~γράφω~~ + $\begin{cases} -ε & \rightarrow \text{γράφε} \\ -ετε & \rightarrow \text{γράφετε} \end{cases}$

2. Αόριστο άρθρο

Το αριθμητικό επίθετο **ένας-μία-ένα** χρησιμοποιείται και ως αόριστο άρθρο, όταν το ουσιαστικό δεν είναι γνωστό, δηλαδή με τη σημασία του **κάποιος-κάποια-κάποιο**.

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ένας	μία/μια	ένα
Γενική	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική	έναν	μία/μια	ένα

Ένα παιδί κάνει κούνια. $\longrightarrow$ ένα = κάποιος, δηλαδή αόριστο άρθρο

Έχω ένα παιδί, όχι δύο. $\longrightarrow$ ένα = αριθμητικό επίθετο

3. Μέλλοντας Διαρκείας

- θα περιμένω
- θα περιμένεις
- θα περιμένει
- θα περιμένουμε
- θα περιμένετε
- θα περιμένουν

Σχηματισμός: θα + Ενεστώτας = Μέλλοντας Διαρκείας

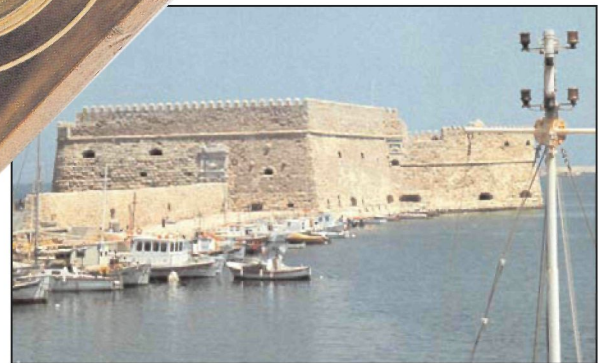
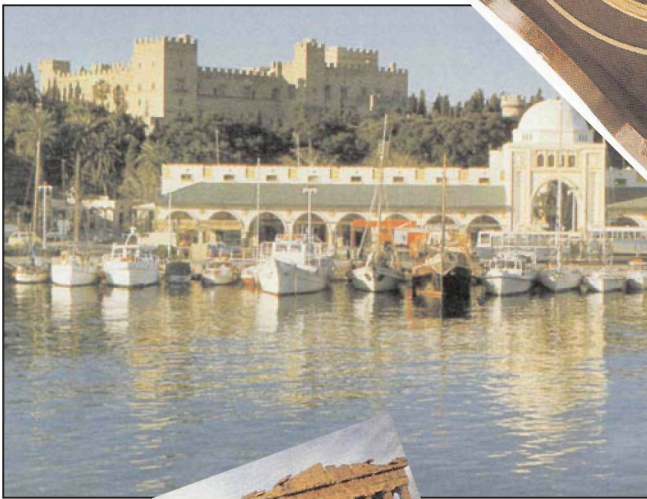
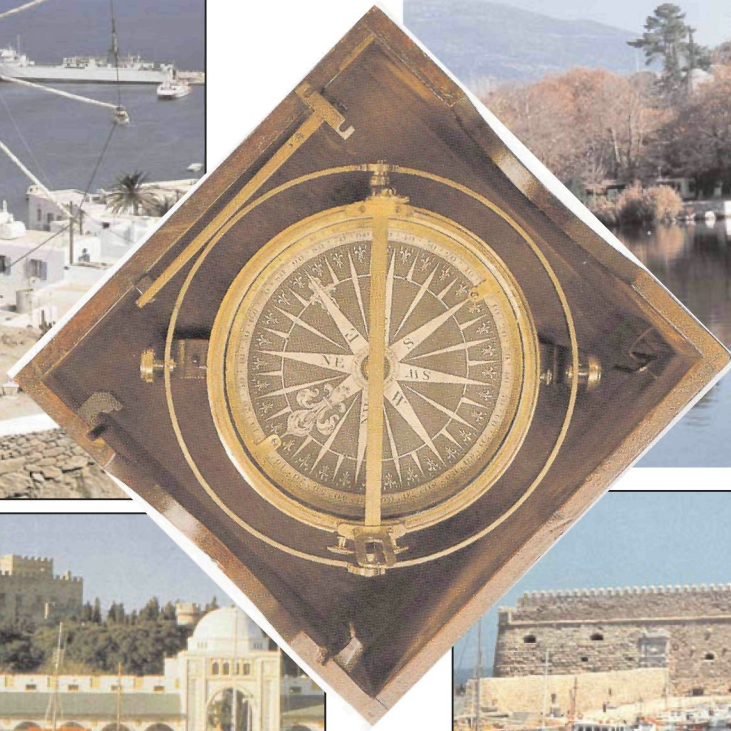
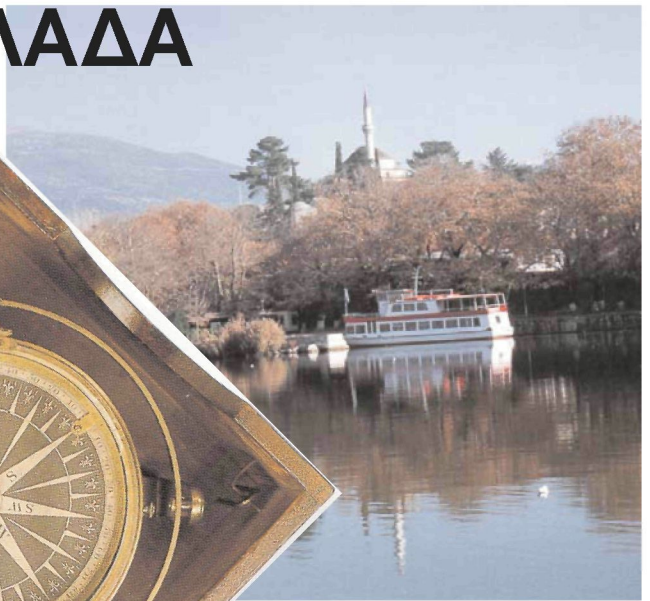
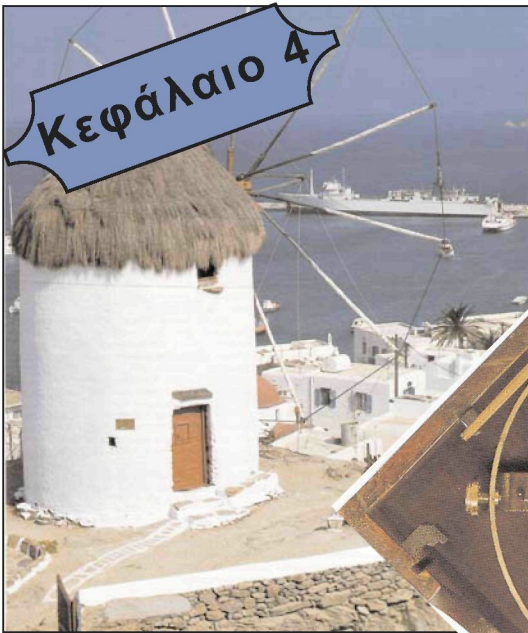
π.χ. θα + γράφω = θα γράφω

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Λέξεις: διάλειμμα, χείμαρρος, ορμητικός, κυλικείο, τιμωρώ, μαθητής, σχολείο, νοσοκομείο, ποίημα, πηγαίνω, σημειώνω, επιμελητής.

Φράσεις: Οι διαμαρτυρίες του μαθητή. Ο καλύτερος μαθητής της τάξης. Στο νοσοκομείο απαγορεύεται το κάπνισμα. Ευτυχώς σε λίγο θα αρχίσουν οι διακοπές.

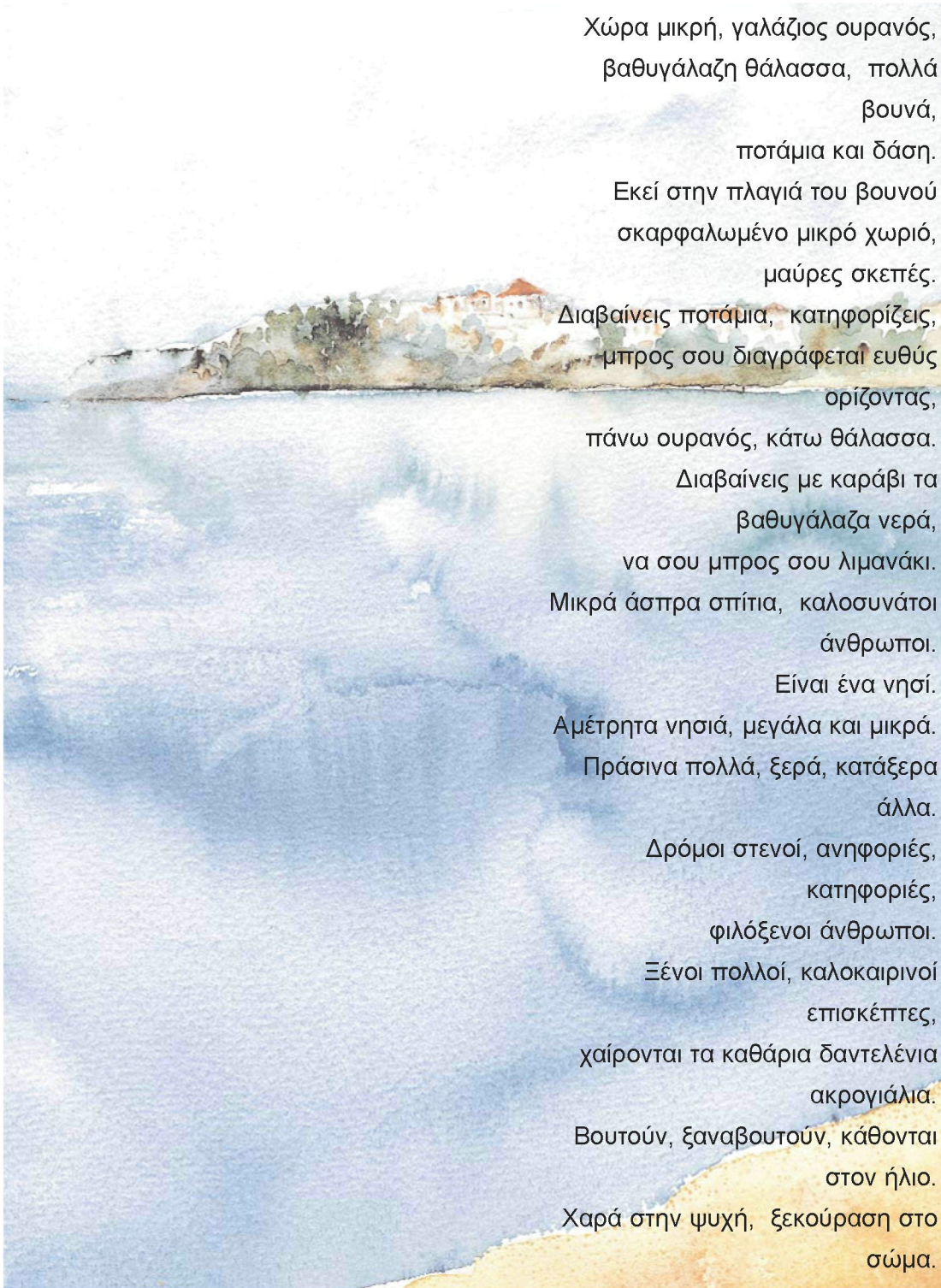
ΕΛΛΑΔΑ

1. Μαντέψτε τις πόλεις.
2. Δείξτε στο χάρτη τα σημεία του ορίζοντα.
3. Σε ποια πόλη κατοικείς; Αυτή η πόλη ή χωριό είναι στη βόρεια Ελλάδα, στη νότια, στη δυτική, στην ανατολική ή στην κεντρική;
4. Ξέρετε ότι υπάρχουν και ενδιάμεσα σημεία του ορίζοντα; ΒΔ (βορειοδυτικά), ΒΑ (βορειοανατολικά), ΝΑ (νοτιοανατολικά), ΝΔ (νοτιοδυτικά).

Η Ελλάδα

Χώρα μικρή, γαλάζιος ουρανός,
 βαθυγάλαζη θάλασσα, πολλά
 βουνά,
 ποτάμια και δάση.
 Εκεί στην πλαγιά του βουνού
 σκαρφαλωμένο μικρό χωριό,
 μαύρες σκεπές.
 Διαβαίνεις ποτάμια, κατηφορίζεις,
 μπρος σου διαγράφεται ευθύς
 ορίζοντας,
 πάνω ουρανός, κάτω θάλασσα.
 Διαβαίνεις με καράβι τα
 βαθυγάλαζα νερά,
 να σου μπρος σου λιμανάκι.
 Μικρά άσπρα σπίτια, καλοσυνάτοι
 άνθρωποι.
 Είναι ένα νησί.
 Αμέτρητα νησιά, μεγάλα και μικρά.
 Πράσινα πολλά, ξερά, κατάξερα
 άλλα.
 Δρόμοι στενοί, ανηφορίες,
 κατηφορίες,
 φιλόξενοι άνθρωποι.
 Ξένοι πολλοί, καλοκαιρινοί
 επισκέπτες,
 χαίρονται τα καθάρια δαντελένια
 ακρογιάλια.
 Βουτούν, ξαναβουτούν, κάθονται
 στον ήλιο.
 Χαρά στην ψυχή, ξεκούραση στο
 σώμα.

1. Έχετε επισκεφτεί κάποια τουριστική περιοχή; Μπορείτε να μας περιγράψετε τον κόσμο που ήταν εκεί; Τι είδατε και πώς νιώσατε;

2. Με ποιον τρόπο μπορούμε να βοηθήσουμε κι εμείς ώστε να έρχονται περισσότεροι τουρίστες στη δική μας περιοχή;

... ΕΛΘ ΘΑ ΟΟ - ΟΟ Α

Προσάραξε τάνκερ - 2 χιλιόμετρα πετρελαιοκηλίδα

Βρόμικη χώρα λένε οι ξένοι

στην άκρη του δρόμου
σκουπίδια

Κυκλοφοριακό χάος στην Αθήνα
2 ώρες για 20 χιλιόμετρα

Απεργούν οι εργάτες του Δήμου

14 μέρες ζούμε με σκουπίδια

Τριήμερο εξόδου - Χάος στο λιμάνι του Πειραιά

Παιδεία - Ώρα 0

Χειμώνας - Τα νησιά αποκλεισμένα

Απροστάτευτη η ύπαιθρος - ερήμωση

1. Να συγκρίνετε τα δύο κείμενα που μιλάνε για την Ελλάδα και συζητήστε για ό,τι σας έκανε εντύπωση.
2. Μπορείτε εσείς να βοηθήσετε το περιβάλλον σας, δηλαδή τη γειτονιά σας ή τη συνοικία σας, ώστε να καλυτερεύσουν οι συνθήκες ζωής σας;

Στην παραλία ενός ελληνικού νησιού

ΒΑΣΙΛΗΣ: Ε, αγόρι, έρχεσαι στην παρέα μας να παίξουμε;
 ΚΡΙΣ: Εγκώ ντεν ξέρει καλά ελληνικά.
 ΒΑΣΙΛΗΣ: Από πού είσαι;
 ΚΡΙΣ: Εγκώ είμαι από Γκερμανία.
 ΒΑΣΙΛΗΣ: Εμένα με λένε Βασίλη, εσένα;
 ΚΡΙΣ: Εμένα λένε Κρις Βέμππερ.
 ΒΑΣΙΛΗΣ: Σου αρέσει εδώ;
 ΚΡΙΣ: Ναι, πολύ αρέσει εντώ ο ουρανός, ο ήλιος, η θάλασσα...
 ΒΑΣΙΛΗΣ: Σε ποιον δρόμο μένεις;
 ΚΡΙΣ: Πινακίντα γράφει "οντός Αφροντίτης".

1. Τι άλλο πιστεύετε ότι άρεσε στον Κρις;

Οι λέξεις ουρανός, ήλιος, δρόμος, οδός δεν είναι όλες αρσενικού γένους κι ας τελειώνουν όλες σε -ος. Ανάμεσά τους υπάρχει και μία θυλυκού γένους: η οδός.

Όχι δά! Θα σου πω μερικές που είναι θηλυκού γένους και μοιάζουν στις καταλήξεις με τις αρσενικές: η οδός, η είσοδος, η έξοδος, η Βίβλος, η λεωφόρος, η υπάλληλος, η ήπειρος, η Ηπειρος, η ψήφος, η αεροσυνοδός ....

Μόνο μία υπάρχει που έχει μπροστά τη λεξούλα «η» και τελειώνει σε -ος;

Εγώ φταίω που τον ρώτησα.

Αρκετά για φέτος. Σταμάτα!

2. Από τις λέξεις λείπουν οι καταλήξεις. Ψάξτε δίπλα, βρείτε τις σωστές και γράψτε τες.

- Ο Γιώργ..... ρωτάει τον έμπορ..... για την τιμή.
- Η οδ..... Ηπείρ..... έχει μόνο είσοδ..... και όχι έξοδ.....
- Στην είσοδ..... του σταδίου περίμεναν πολλοί άνθρωπ..... για να μπουν.
- Πολλές γυναίκες είναι υπάλληλ..... σε γραφεία.
- Ο κινηματογράφ..... έχει δύο εξόδ..... . Η μία έξοδ..... είναι στο τέλος της αίθουσας και η άλλη εδώ.
- Ο Κρις θαύμαζε τον γαλανό ουραν....., τον λαμπερό ήλι..... και την καθαρή άμμ..... των νησιών της Ελλάδας.

Ενικός

-ος
-ου
-ο

Πληθυντικός

-οι
-ων
-ους

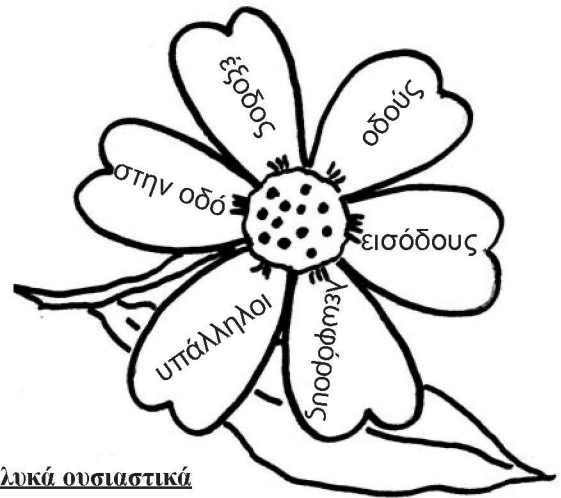
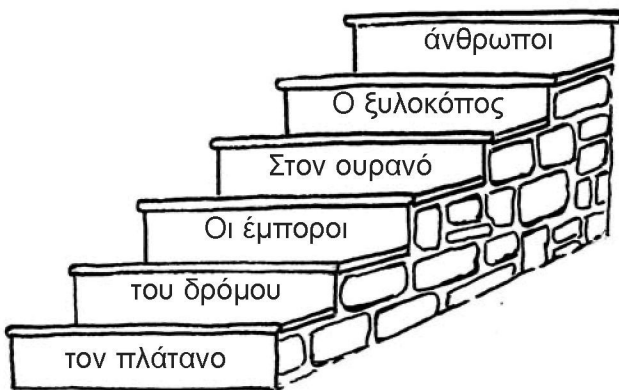
3. Ενώστε τις λέξεις που σημαίνουν το ίδιο:

το αμπέλι	●	● η έλαφος
το ελάφι	●	● η άμπελος
το νησί	●	● η νόσος
το κυπαρίσσι	●	● η ράβδος
η αρρώστια	●	● η νήσος
το ραβδί	●	● η κυπάρισσος
το σαγόνι	●	● η γνάθος
ο δρόμος	●	● η οδός

4. Στα σκαλιά είναι γραμμένες λέξεις αρσενικού γένους και στα πέταλα της μαργαρίτας λέξεις θηλυκού γένους. Συμπληρώστε μ' αυτές τα κενά των προτάσεων, ώστε να δίνουν νόημα:

Αρσενικά ουσιαστικά

Θηλυκά ουσιαστικά

- ◆ _____ μαζεύτηκαν πολλά σύννεφα.
- ◆ Ο Νίκος κατοικεί _____ Ακαδημίας.
- ◆ Το αυτοκίνητο χάλασε κι έμεινε στη μέση _____.
- ◆ Στον πλανήτη μας ζουν σήμερα πάρα πολλοί _____.
- ◆ Το σπίτι μας έχει δύο _____.
- ◆ Η πόρτα που βγαίνουμε έξω λέγεται και _____.
- ◆ _____ έριξε κάτω _____.
- ◆ Η κ. Μαρία και η κ. Ελένη είναι _____ στην τράπεζα.
- ◆ _____ αποφάσισαν να μειώσουν τις τιμές.
- ◆ Τις πλατιές και μεγάλες _____ των πόλεων τις λέμε _____.

5. Οι παρακάτω προτάσεις είναι γραμμένες στον Ενικό ή τον Πληθυντικό αριθμό. Να τις μετατρέψετε ανάλογα. Προσέξτε πρώτα το παράδειγμα:

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
-Ο δήμαρχος αποφάσισε.	→ -Οι δήμαρχοι αποφάσισαν.
-Η ταμπέλα του δρόμου είναι μπλε.	→ -Οι ταμπέλες ..... είναι μπλε.
-Του φρονίμου τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν.	→ -Τ..... παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν.
-..... είναι κλειστή.	← -Οι έξοδοι είναι κλειστές.
-Η φωτιά βοήθησε τον πρωτόγονο.....	← -Η φωτιά βοήθησε τους πρωτόγονους ανθρώπους.
-Το φθινόπωρο η λεωφόρος γεμίζει με πεσμένα φύλλα.	→ -Το φθινόπωρο .....γεμίζουν με πεσμένα φύλλα.

Η κουβέντα συνεχίζεται...

ΚΡΙΣ: Ξέρεις πού είναι πατρίδα μου Γερμανία;

ΒΑΣΙΛΗΣ: Ναι, **εκεί** δουλεύουν ο παππούς και η γιαγιά μου. **Πέρυσι** πήγα με τους γονείς μου. **Μαζί** με μας ταξίδεψαν και κάποιοι φίλοι μου. Μου άρεσε **πολύ** η Γερμανία.

ΚΡΙΣ: Και εμένα αρέσει πολύ πατρίδα σου Ελλάδα.

ΒΑΣΙΛΗΣ: Είσαι πολύ καιρό **εδώ**;

ΚΡΙΣ: Ένα κρόνο. Ο μπαμπάς μου ντουλεύει σε μεγάλη εταιρεία

1. Διορθώστε τα λόγια του Κρις και γράψτε τα σωστά:

-: Εγκώ ντεν ξέρει καλά ελληνικά.

-: Εγκώ είμαι από Γερμανία.

-: Εμένα λένε Κρις Βέμπερ.

-: Ναι, πολύ αρέσει εντώ ο ουρανός, ο ήλιος, η θάλασσα...

-: Πινακίντα γράφει “οντός Αφροντίτης”.

-: Ξέρεις πού είναι πατρίντα μου Γερμανία;

-: Και εμένα αρέσει πολύ πατρίντα σου Ελλάδα.

-: Ένα κρόνο. Ο μπαμπάς μου ντουλεύει σε μεγάλη εταιρεία

-: Εγώ δεν ξέρω καλά ελληνικά.

-: Εγώ είμαι από τη .....

-: Εμένα .....

-: .....

-: .....

-: .....

-: .....

-: .....

-: .....

-: .....

-: .....

Οι λέξεις *εκεί*, *πέρυσι*, *μαζί*, *πολύ*, *εδώ* λέγονται επιρρήματα και συνοδεύουν τα ρήματα.

Στο διάλογό μας συνοδεύουν τα εξής ρήματα:

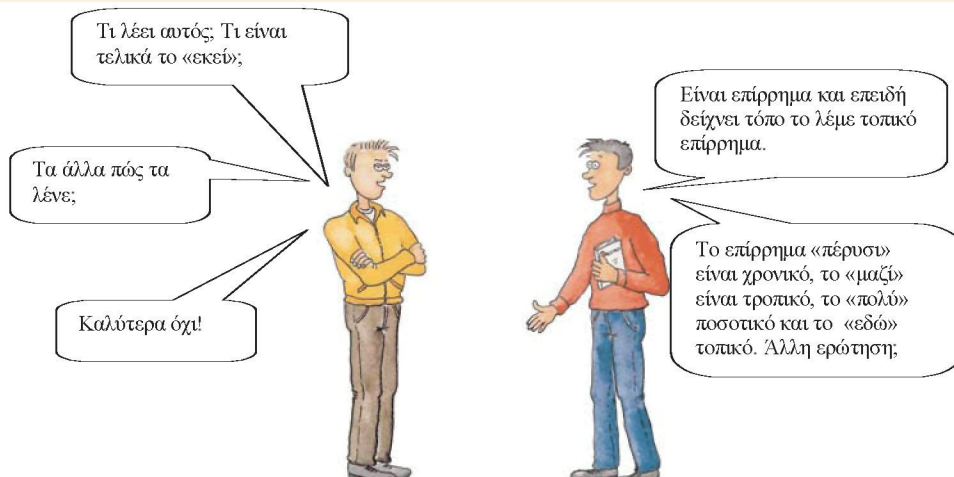
Το **εκεί** συνοδεύει το ρήμα “δουλεύουν”

Το **πέρυσι** συνοδεύει το ρήμα “πήγα”.

Το **μαζί** συνοδεύει το ρήμα “ταξίδεψαν”.

Το **πολύ** συνοδεύει το ρήμα “άρεσε”.

Το **εδώ** συνοδεύει το ρήμα “είσαι”.

2. Ταξινομήστε τα επιρρήματα “εκεί, πέρσι, μαζί, πολύ, εδώ, χτες, έτσι, λίγο, μέσα, πριν, αλλιώς, καθόλου, αρκετά, καλά, τώρα, έξω, όμορφα, ποτέ, περισσότερο, πίσω” στη στήλη που ανήκουν με τη βοήθεια του δασκάλου σας:

Τοπικά επιρρήματα	Χρονικά επιρρήματα	Τροπικά επιρρήματα	Ποσοτικά επιρρήματα
εκεί	πέρσι	μαζί	πολύ

3. Συμπληρώστε σωστά τα κενά των προτάσεων με επιρρήματα της παραπάνω άσκησης:

- Ξέχασα τα κλειδιά του σπιτιού και κλείστηκα .....
- Ο ταραμάς δεν μου αρέσει .....
- Να μη λες ..... δεν μπορώ.
- Τα περάσαμε ..... τούτη τη βραδιά.
- Κάθε ..... και καλύτερα.
- Αν παίζεις ..... δεν ξαναπαίζω ..... σου.
- ..... από μία ώρα έβλεπα τηλεόραση, ... διαβάζω.
- Το αδέσποτο σκυλί γυρίζει ..... κι .....
- Δεν διάβασα ..... και πήρα μικρό βαθμό.
- Άλλος ..... άλλος ..... όλοι πήραμε.
- Μπες ..... στο σπίτι ..... θα βραχείς.
- Ο Γιώργος κρύφτηκε ..... από την πόρτα.
- Σήμερα είναι Κυριακή, ... ήταν Σάββατο.
- Ξαναπές το σε παρακαλώ. Δεν το κατάλαβα .....
- Ο Νίκος προτιμά ..... το παιχνίδι από το διάβασμα.

όνομα: Βασίλης

όνομα: Πολ

όνομα: Ρομπέρτο

όνομα: Γίοκο

όνομα: Γιόχαν

όνομα: Τζιμ

όνομα: Μεχμέτ

όνομα: Χόσνι

1. Κάτω από κάθε χάρτη είναι γραμμένο το όνομα ενός παιδιού. Γράψτε με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας σας από ποια χώρα είναι το κάθε παιδί, όπως στο παράδειγμα:

- 1) Ο Βασίλης είναι από την Ελλάδα.
- 2) Ο Πολ .....
- 3) Ο Χόσνι .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....
- 8) .....

Η πρόσκληση του Βασίλη

Ο Βασίλης και ο Κρις έγιναν φίλοι. Κάθε πρωί συναντιούνται στην ακροθαλασσιά, κουβεντιάζουν και παίζουν.

Ο Κρις θέλει να μαθαίνει όλο και πιο καλά ελληνικά. Τώρα πια δεν κάνει πολλά λάθη. Κάθε μέρα μαθαίνει όλο και περισσότερες λέξεις. Θέλει να μάθει και για τη ζωή των Ελλήνων. Ρωτά τον Βασίλη για το πώς περνούν τη μέρα τους οι Έλληνες, ποια φαγητά τους αρέσει να μαγειρεύουν, πώς τους αρέσει να διασκεδάζουν και τόσα άλλα.

Μια μέρα ο Βασίλης σκέφτηκε να τον καλέσει στο μαγαζί που δουλεύει ο πατέρας του. Του λέει λοιπόν:

- Απόψε σε προσκαλώ με τους γονείς σου στο μαγαζί που εργάζεται ο πατέρας μου. Παίζει στην ορχήστρα του μαγαζιού "Η ωραία Ελένη". Θα φάμε και θα δεις πώς διασκεδάζουν οι Έλληνες. Θα σε μάθω και να χορεύεις.

- Σ' ευχαριστώ πολύ. Θα ρωτήσω τους γονείς μου. Ελπίζω να μην πουν όχι.

1. Πώς πέρασαν τη βραδιά αυτή ο Βασίλης, ο Κρις και οι γονείς τους; Προσέξτε τις παρακάτω προτάσεις που είναι ανακατεμένες και γράψτε τες στη σωστή σειρά:

- Παράγγειλαν ελληνικά φαγητά.
- Διάλεξαν ένα τραπέζι κοντά στην ορχήστρα.
- Το κέντρο ήταν σχεδόν γεμάτο από τουρίστες.
- Τα παιδιά κουράστηκαν γρήγορα.
- Συναντήθηκαν όλοι στην είσοδο της ταβέρνας.
- Η μουσική ήταν πολύ δυνατή.
- Πήγαν αργά για ύπνο.
- Δεν μπορούσες να καταλάβεις τι σου έλεγε ο διπλανός σου.
- Μερικοί σηκώθηκαν κι άρχισαν να χορεύουν.

1. Συναντήθηκαν όλοι στην είσοδο της ταβέρνας.

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

Στο προηγούμενο κείμενο βρίσκουμε φράσεις όπως “θέλει να μαθαίνει”, “σκέφτηκε να τον καλέσει”, “θα σε μάθω να χορεύεις”, “ελπίζω να μην πουν όχι”.

2. Γράψτε δίπλα την ίδια πρόταση βάζοντας “να μην”:

Κατάφαση (ΝΑΙ)	Άρνηση (ΟΧΙ)
Θέλω να πας.	Θέλω να μην πας.
Μπορείς να έρθεις.	
Σκοπεύω να ταξιδέψω.	
Αρχίζει να καταλαβαίνει.	
Επιμένω να το φας αυτό.	
Συνηθίζει να είναι υπάκουος.	
Τον συμβούλεψε να κοιμηθεί.	

3. Διαβάσε προσεχτικά τις προτάσεις και μετά γράψτε σε κάθε στήλη αυτό που ρωτά. Προσέξτε το παράδειγμα:

Σε μία πρόταση όταν ρωτάω «ποιος» αυτό που θα απαντήσουμε το λέμε **υποκείμενο**. Όταν ρωτάμε «τι;» αυτό το λέμε **αντικείμενο**. Κατάλαβες εσύ εκεί πέρα;

- ♦ Ο Νίκος βλέπει τηλεόραση
- ♦ Ο Βασίλης βουρτσίζει τα παπούτσια.
- ♦ Ο πατέρας πλένει το αυτοκίνητο.
- ♦ Ο παππούς διαβάζει εφημερίδα.
- ♦ Ο δάσκαλος ανοίγει το παράθυρο.
- ♦ Ο αθλητής πετάει το ακόντιο.

Δεν ακούγεσαι καλά. Είσαι πολύ μακριά. Μου τα ξαναλέξ αόριο.

Ποιος;
Ο Νίκος

βλέπει
βουρτσίζει
πλένει
διαβάζει
ανοίγει
πετάει

Τι;
τηλεόραση.

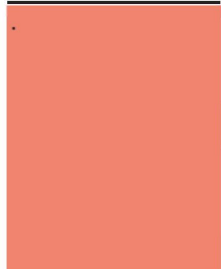

4. Στις παρακάτω προτάσεις χρωματίστε **κίτρινο** το υποκείμενο και **κόκκινο** το αντικείμενο:

- ♦ Ο Νίκος και ο Φάνης παίζουν κλέφτες κι αστυνόμους.
- ♦ Η Μαρία και η Άννα ζωγραφίζουν ένα δέντρο.
- ♦ Τρώνε παγωτό.
- ♦ Η κυρία Βασιλάκη πλέκει ένα πουλόβερ.
- ♦ Ο Πέτρος γράφει ένα γράμμα.
- ♦ Η Δέσποινα καθαρίζει τα τζάμια.
- ♦ Ο Γιώργος περιμένει το φίλο του.

5. Συνεχίστε όπως και στην άσκηση 3, μόνο που εδώ το υποκείμενο είναι θηλυκού γένους (ποια;)

Ποια;		Τι;					
	<table border="1"><tr><td>σχεδιάζει</td></tr><tr><td>παίζει</td></tr><tr><td>διηγείται</td></tr><tr><td>έφερε</td></tr></table>	σχεδιάζει	παίζει	διηγείται	έφερε		<ul style="list-style-type: none"> ♦ Η Μαρία σχεδιάζει τετράγωνα και κύκλους. ♦ Η Μυρτώ παίζει σκάκι και ντάμα. ♦ Η γιαγιά διηγείται ιστορίες και παραμύθια. ♦ Η θεία μας έφερε μήλα και αχλάδια.
σχεδιάζει							
παίζει							
διηγείται							
έφερε							

6. Συνεχίστε κι εδώ με τον ίδιο τρόπο, με μόνη διαφορά ότι για να βρείτε το αντικείμενο θα ρωτάτε “ποιον;” και όχι “τι;”:

<ul style="list-style-type: none"> ♦ Ο γείτονας μαλώνει τον σκύλο. ♦ Ο αστυνόμος έπιασε τον κλέφτη. ♦ Ο νοσοκόμος περιποιείται τον ασθενή. ♦ Η μητέρα υποδέχεται τον αδερφό της. ♦ Η Χριστίνα χτενίζει τον αδερφό της.	<table><thead><tr><th>Ποιος/Ποια;</th><th></th><th>Ποιον;</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td><table border="1"><tr><td>μαλώνει</td></tr><tr><td>έπιασε</td></tr><tr><td>περιποιείται</td></tr><tr><td>υποδέχεται</td></tr><tr><td>χτενίζει</td></tr></table></td><td></td></tr></tbody></table>	Ποιος/Ποια;		Ποιον;		<table border="1"><tr><td>μαλώνει</td></tr><tr><td>έπιασε</td></tr><tr><td>περιποιείται</td></tr><tr><td>υποδέχεται</td></tr><tr><td>χτενίζει</td></tr></table>	μαλώνει	έπιασε	περιποιείται	υποδέχεται	χτενίζει	
Ποιος/Ποια;		Ποιον;										
	<table border="1"><tr><td>μαλώνει</td></tr><tr><td>έπιασε</td></tr><tr><td>περιποιείται</td></tr><tr><td>υποδέχεται</td></tr><tr><td>χτενίζει</td></tr></table>	μαλώνει	έπιασε	περιποιείται	υποδέχεται	χτενίζει						
μαλώνει												
έπιασε												
περιποιείται												
υποδέχεται												
χτενίζει												

1. Ουσιαστικά αρσενικά και θηλυκά σε -ος, -ός

Ενικός αριθμός				
Ονομαστική	ο κήπος	ο ουρανός	η ψήφος	η οδός
Γενική	του κήπου	του ουρανού	της ψήφου	της οδού
Αιτιατική	τον κήπο	τον ουρανό	την ψήφο	την οδό

Πληθυντικός αριθμός				
Ονομαστική	οι κήποι	οι ουρανοί	οι ψήφοι	οι οδοί
Γενική	των κήπων	των ουρανών	των ψήφων	των οδών
Αιτιατική	τους κήπους	τους ουραμούς	τις ψήφους	τις οδούς

2. Επιρρήματα

Τοπικά (πού;)	Χρονικά (πότε;)	Τροπικά (πώς;)	Ποσοτικά (πόσο;)
εδώ	χτες	έτσι	πολύ
εκεί	αύριο	αλλιώς	λίγο
πάνω	τώρα	μαζί	αρκετά
κάτω	πριν	ήσυχα	κάμποσο
μέσα	φέτος	ωραία	καθόλου
έξω	του χρόνου	άσχημα	σχεδόν
πίσω	ποτέ	όμορφα	περισσότερο
μπροστά	κάποτε	καλά	λιγότερο
ψηλά	κάπου-κάπου	γρήγορα	όσο
χαμηλά	νωρίς	αργά	τόσο
δεξιά	αργά	εύκολα	πιο
αριστερά	σήμερα	δύσκολα	όλο

3. Ρήματα που σχηματίζουν προτάσεις με “να”

θέλω	αρχίζω	επιμένω
μπορώ	συμβουλεύω	αποφεύγω
μαθαίνω	καταφέρνω	απαγορεύω
προσπαθώ	συνηθίζω	σκοπεύω

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Λέξεις: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, νησί, Ελλάδα, θάλασσα, άνθρωπος, χειμώνας, περιβάλλον, γραφείο, αυτοκίνητο, παππούς, βράδυ, βραδιά.

Φράσεις: Χώρα μικρή. Χαρά στην ψυχή. Απροσάτευτη η ύπαιθρος. Σου αρέσει εδώ; Στην είσοδο περίμεναν πολλοί άνθρωποι.

Φθινόπωρο

του Στέλιου Σπεράντζα

Φεύγουν πια τα χελιδόνια.
Κρύωσε ο καιρός.
Πέφτουν τα φύλλα από τα κλώνια.
Στο χαντάκι μαζευτήκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τον τρύγο τώρα
πια κι ο αμπελουργός.
Κι ήρθε ευλογημένη η ώρα,
που θα σπείρει στο χωράφι
στάρι ο γεωργός.

Ο καλός Θεός, που βλέπει
την καλή σπορά
και βροχούλες όσες πρέπει
θα του στείλει, να 'βγουν τόσα
στάχνα καρπερά.

Το φθινόπωρο θα πάψει,
θα 'ρθει η χειμωνιά.
Θά 'ρθουν κρύα, θά 'ρθουν πάγοι
κι όλοι μας θα μαζευτούμε
στη ζεστή γωνιά.

- Θα θέλατε να μάθετε....

Ο Στέλιος Σπεράντζας, με το ποίημά του, δίνει μια πολύ ρεαλιστική εικόνα του ελληνικού φθινοπώρου. Γιατί, βέβαια, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου δεν είναι ο ίδιος ο καιρός σε όλο τον κόσμο και, επομένως, η φύση δεν έχει τα ίδια χρώματα σε όλα τα μέρη της γης.

Τα χρώματα του ελληνικού φθινοπώρου είναι μαγευτικά. Ο ουρανός, η θάλασσα, το φως... όλα μεταμορφώνονται, όλα υπακούουν σ' αυτό τον αέναο νόμο της φύσης που "προστάζει" την αλλαγή των εποχών. Μα εκείνο που μας μαγεύει ίσως πιο πολύ απ' όλα είναι η φορεσιά που αλλάζουν τα δέντρα, τα καινούργια τους χρώματα, τα φθινοπωρινά τους. Τα κίτρινα, τα πορτοκαλιά, τα καφέ, τα χρυσαφιά φύλλα. Που μας λένε καληνύχτα με χίλια χρώματα, προτού "ξεκολλήσουν" από τα κλαδιά με το πρώτο φύσημα του αγέρα.

Γιατί τα δέντρα χάνουν τα φύλλα τους;

Γιατί τα φύλλα χάνουν το πράσινο χρώμα τους;

Τι είναι τα φυλλοβόλα και τι τα αιθαλή δέντρα;

...ρωτήστε το δάσκαλό σας!

1. Συμπληρώστε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα:

- Σήμερα ο καιρός είναι θαυμάσιος. (είμαι)
- Πού ..... το βιβλίο μου; (είμαι)
- Βασίλη ..... μήπως ένα στυλό; (έχω)
- Σήμερα η Άννα κι εγώ ..... καλεσμένοι σ' ένα πάρτι. (είμαι)
- Καλημέρα, κυρία Δάφνη. Μήπως ..... ζάχαρη άχνη; (έχω)

2. Σημειώστε τελεία ή ερωτηματικό:

- Γεια σας, κυρία Γραμματάκη Πώς είστε
- + Είμαι πολύ καλά, ευχαριστώ Εσείς
- Τι ώρα είναι
- + Δώδεκα ακριβώς

3. Συμπληρώστε τις καταλήξεις:

εγώ	ξέρ.....	εμείς	ξέρ.....
εσύ	ξέρ.....	εσείς	ξέρ.....
αυτός/ή/ό	ξέρ.....	αυτοί/ές/ά	ξέρ.....

4. Συμπληρώστε τον σωστό τύπο:

- Λόγω της κακοκαιρίας τα ..... θα παραμείνουν και αύριο κλειστά. (σχολείο)
- Το ..... κάνει κρύο και παγωνιά. (χειμώνας)
- Αυτό το παλτό είναι του ..... μου. (πατέρας)
- Οι φωνές των ..... ακούγονται ως το δρόμο. (μαθητής)
- Άννα, μού φέρνεις, σε παρακαλώ, μια κόκκινη ..... (κλωστή)

5. Βάλτε την Προστακτική Ενεστώτα:

- Βασίλη, ...! (γράφω)
- Παιδιά, ... φρόνιμα! (είμαι)
- Σας παρακαλώ, παιδιά, ..., μη ..... . (τρώγω, χαζεύω)

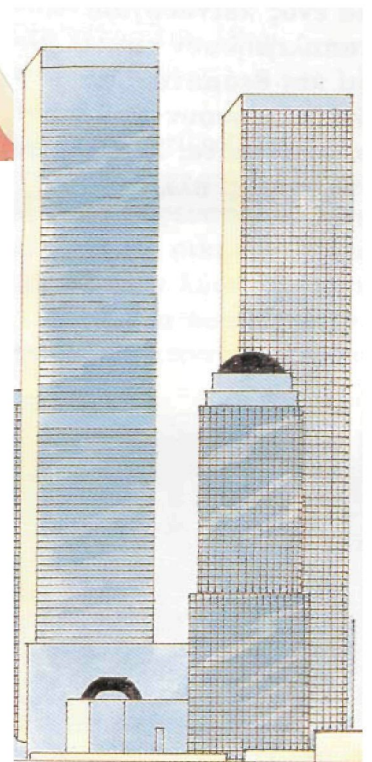
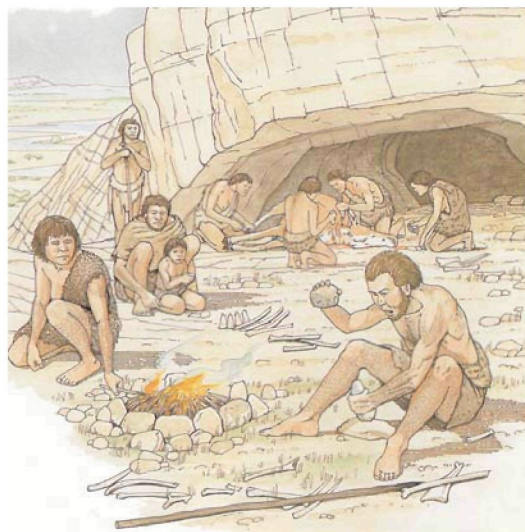
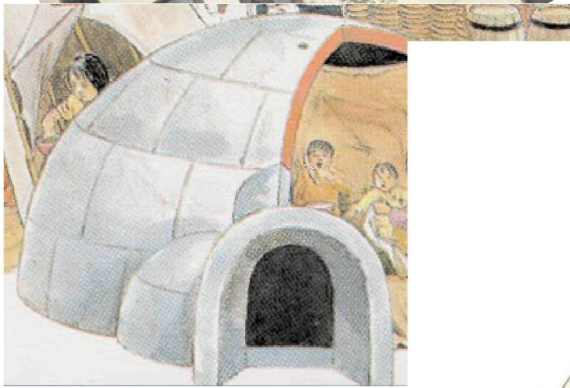
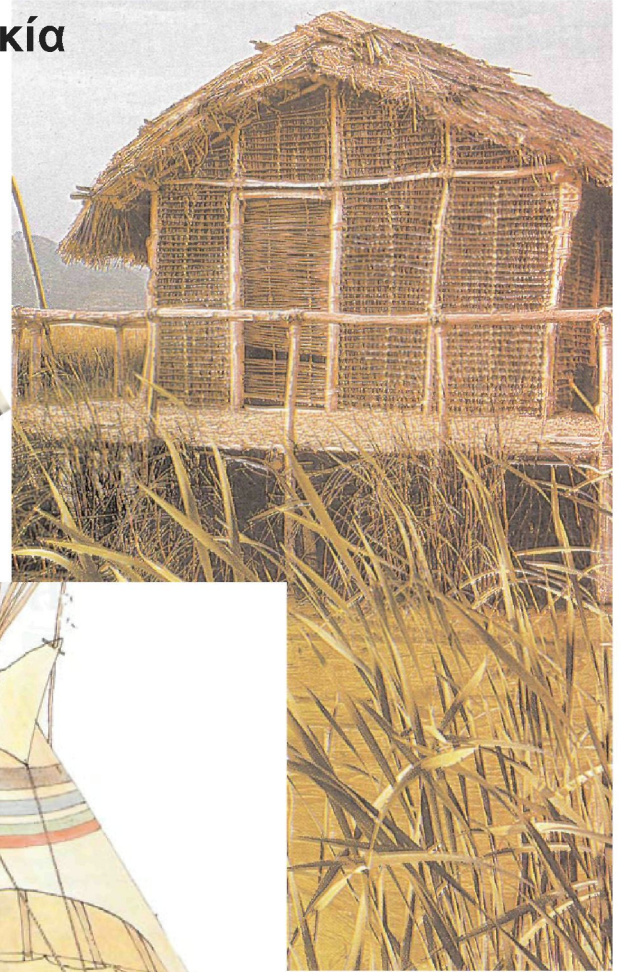
6. Γράψτε το Μέλλοντα Διαρκείας:

- Το καλοκαίρι ..... μπάνιο όλη μέρα. (εμείς/κάνω)
- Όλη την επόμενη εβδομάδα ..... από το πρωί ως το βράδυ. (εγώ/διαβάζω)
- Στις διακοπές του Πάσχα δεν ..... σχολείο. (εσείς/πηγαίνω)
- Την Κυριακή ο Βασίλης ..... μπάλα με τους φίλους του. (αυτός/παίζω)
- Το επόμενο Σάββατο η Άννα με την οικογένειά της .....
για την Αμερική. (αυτοί/ταξιδεύω)

Κεφάλαιο 6

Κατοικία

1. Πώς ζούσαν παλιά;
2. Γιατί πολλοί λαοί φτιάχνουν σπίτια κοντά σε νερό;
3. Πού θα σου άρεσε να ζεις; Σε μονοκατοικία ή σε πολυκατοικία;

Ο Βασίλης μαθαίνει να διαβάζει αρχιτεκτονικά σχέδια

Ο Βασίλης με την οικογένειά του μένουν σε διαμέρισμα, που το έχουν νοικιάσει. Οι γονείς του όμως αποφάσισαν να χτίσουν ένα δικό τους σπίτι. Επισκέφτηκαν γι' αυτόν το λόγο έναν αρχιτέκτονα και νάτοι τώρα κρατούν τα σχέδια στα χέρια τους.

- "Βασίλη, τρέξε", φώναξε η μητέρα. "Φέραμε τα σχέδια από τον αρχιτέκτονα". Ο Βασίλης τρέχει και γεμάτος χαρά κοιτάζει και ρωτά:

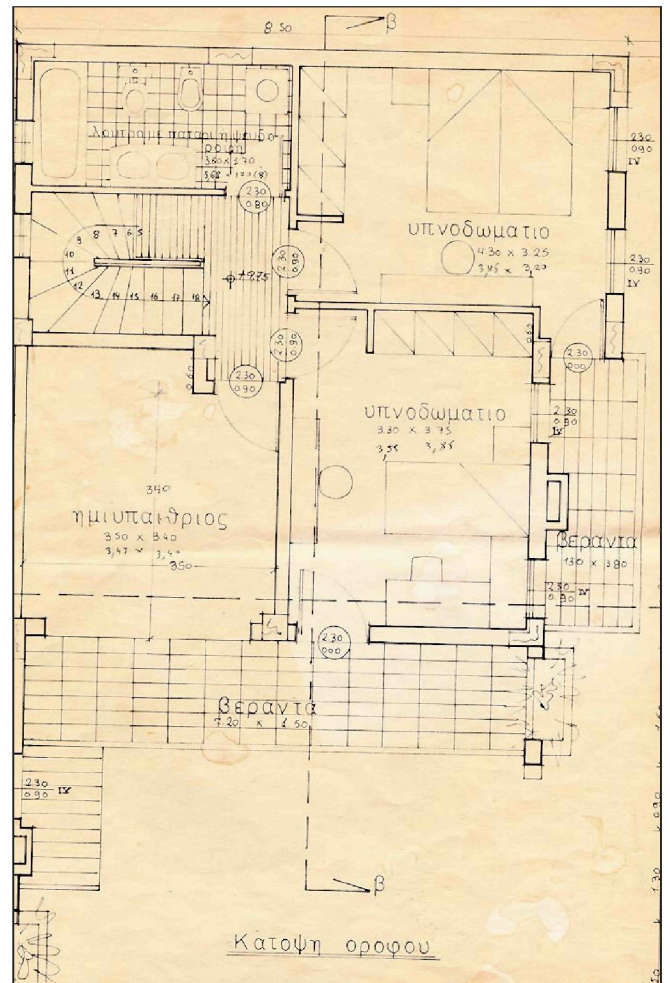
- Μαμά, θέλω να μου δείξεις πού θα είναι το δωμάτιό μου.

- Το δωμάτιό σου θα είναι στον πρώτο όροφο. Θα ανεβαίνεις από την εσωτερική σκάλα και μπροστά σου, να εδώ στο σχέδιο, θα είναι το δωμάτιό σου. Σου αρέσει;

- Ναι, τώρα κατάλαβα. Βλέπω στο σχέδιο και το δικό σας δωμάτιο. Α, να και το μπάνιο θέλω να μου εξηγήσεις και το σχέδιο του ισογείου.

- Α, βλέπω γρήγορα μαθαίνεις να διαβάζεις το αρχιτεκτονικό σχέδιο. Κοίταξε, εδώ θα είναι το καθιστικό, η τραπεζαρία, η κουζίνα.

- Μαμά, σταμάτα, είδα πού θα είναι το τζάκι, να και το μικρό μπάνιο. Νομίζω ότι ανακάλυψα τι επάγγελμα θα κάνω, όταν μεγαλώσω.

1. Περιγράψτε την κάτοψη του ορόφου του σπιτιού του Βασίλη.
2. Μήπως ανακαλύψατε τι επάγγελμα επιθυμεί να κάνει ο Βασίλης, όταν μεγαλώσει;
3. Συζητήστε με το δάσκαλό σας για το πώς χτίζεται ένα σπίτι.

5. Σε ή από; Προσθέστε και το άρθρο:

- Πάνω _____ κρεβάτι είναι διπλωμένο το πάπλωμα.
- Η μπάλα πήγε κάτω _____ πολυθρόνα.
- Μπροστά _____ σπίτι περνάει ο κεντρικός δρόμος.
- Ανάμεσα _____ δύο χωριά περνάει το ποτάμι.
- Μη ψάχνεις τα κλειδιά μέσα _____ συρτάρι.
- Θυμάμαι ότι τα έβαλες πάνω _____ τραπεζάκι, δίπλα _____ πόρτα.

6. Συμπληρώστε τις προθέσεις με, για, σε, από:

- ♦ Ο Άρης ..... το φίλο του τον Δημήτρη πήγαν να ψωνίσουν.
- ♦ Αύριο το πρωί φεύγω ..... την Αθήνα.
- ♦ ..... σένα μπορεί να είναι εύκολο. .... μένα είναι πολύ δύσκολο.
- ♦ Η διαδρομή ..... το σπίτι μέχρι το σχολείο είναι 5 λεπτά.
- ♦ ..... πού είναι τα πορτοκάλια;
- ♦ ..... αυτό το φάρμακο σίγουρα θα αισθανθείτε καλύτερα.
- ♦ Θα σε δω ..... το σχολείο.
- ♦ “- ..... πόση ώρα θα είναι έτοιμο το φαγητό;” -” ..... μία ώρα.”
- ♦ Πρέπει να αγοράσω ξυλομπογιές ..... το μάθημα της ζωγραφικής.

7. Μετατρέψτε τις εικόνες σε προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

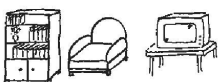
- Ο Νίκος κάθεται **πάνω στο** ποδήλατο.

- Η Μαρία στέκεται ..... πόρτα.

- Ο σκύλος είναι κρυμμένος ..... σπιτάκι του.

- Η πολυθρόνα βρίσκεται ..... βιβλιοθήκη και την τηλεόραση.

- Η γάτα κοιμάται ..... το τραπέζι.

- Η Άννα στέκεται ..... βιτρίνα.

- ..... σπίτι υπάρχει ένα ψηλό δέντρο.

- Ο Βασίλης έχασε τα κλειδιά του και έμεινε ..... σπίτι.

- ..... το φαρμακείο βρίσκεται ο φούρνος.

Η μητέρα διηγείται...

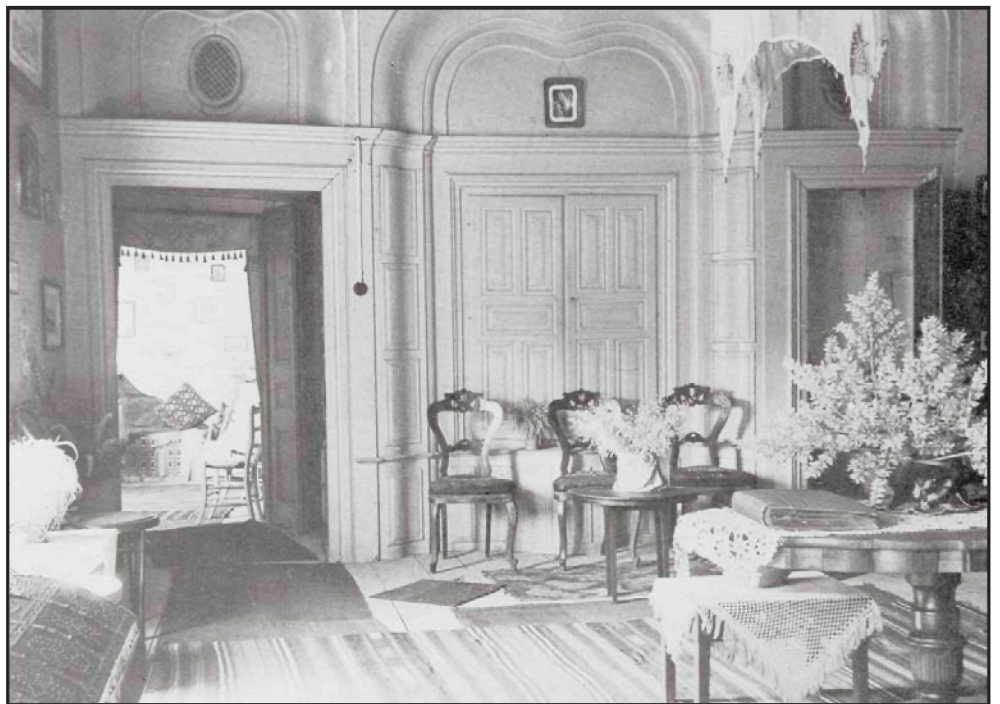
Το σπίτι που μεγάλωσα ήταν γεμάτο παλιά πράγματα της γιαγιάς μου, είπε η μητέρα. Σκαλιστά έπιπλα και πολλά μικροπράγματα, όπως αυτό που έσβηναν κάποτε τα κεριά, μια θήκη που έβαζαν τις βούρτσες και τις χτένες, ένας παλιός ζωγραφιστός καθρέφτης και τόσα άλλα.

Η γιαγιά τα φρόντιζε, τα καθάριζε, τα υαλίζε και μας έβαζε όλους να τα καμαρώνουμε. Εμένα όμως, τι να σου πω, μου καθόταν στο στομάχι, έτσι σκούρα και παμπάλαια που ήταν. Πολλές φορές φοβόμουν να τ' αγγίξω μήπως και διαλυθούν. Τα δωμάτια είχαν ακόμη πιάτα στους τοίχους, παλιά κεντήματα και φωτογραφίες -

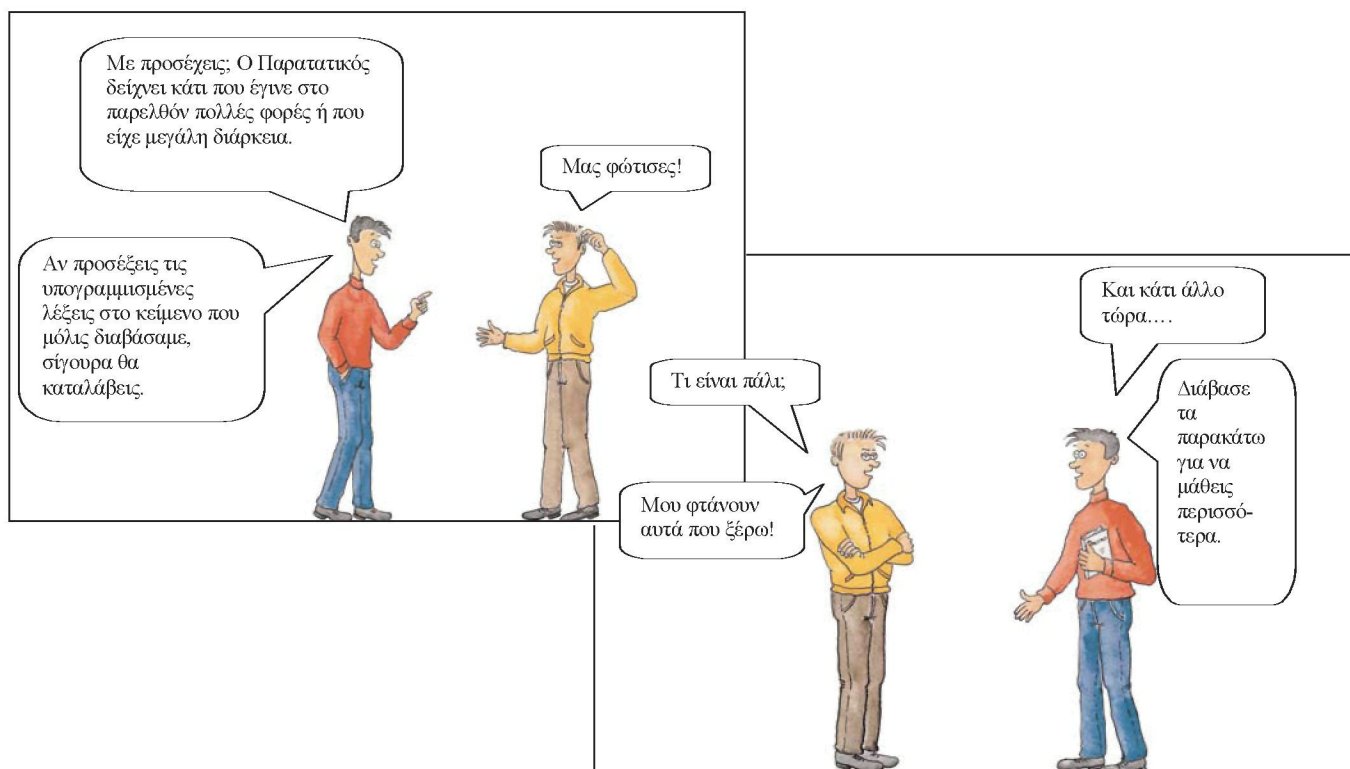
άνθρωποι άγνωστοι σε μένα- δύο σπαθιά και δύο όπλα σε μια γωνιά, κάτι σεντούκια*, κάτι περίεργα βάζα και περίεργα αντικείμενα που το καθένα είχε την ιστορία του και η γιαγιά δεν κουραζόταν να τη λέει σε όποιον της το ζητούσε.

Εγώ όμως ζήλευα το καθιστικό και το σαλόνι της φίλης μου, που έμενε δίπλα μας. Ήταν επιπλωμένα με μοντέρνα για την εποχή έπιπλα και μικροπράγματα. Ήταν φωτεινά και χαρούμενα. Η γιαγιά όμως έλεγε: "Μαρία τα πράγματα έχουν την ιστορία τους, μη ζηλεύεις τα φωτεινά και τα καινούρια".

*σεντούκι = μπαούλο, κασέλα

1. Περιγράψτε και σεις το καθιστικό ή το δωμάτιό σας (μέγεθος, πόσα παράθυρα έχει, αν είναι φωτεινό, τα έπιπλα, πού είναι τοποθετημένα, πώς είναι, τι σας αρέσει και τι δεν σας αρέσει). Πρώτα προφορικά και ύστερα γραπτά.

- ❖ Τα δισύλλαβα ρήματα όπως “γράφω”, “βλέπω” κτλ. παίρνουν στον Παρατατικό ένα “ε” που ονομάζεται αύξηση. Δηλαδή *γράφω* → *έγραφα*. Αυτό το “ε” το έχουν σ’ όλα τα πρόσωπα εκτός από το α’ και β’ Πληθυντικό πρόσωπο (*γράφουμε, γράφατε*)
- ❖ Τα ρήματα που έχουν πάνω από δύο συλλαβές δεν παίρνουν αύξηση, αλλά τονίζονται κι αυτά στην τρίτη από το τέλος συλλαβή.

❖ Στα ρήματα θέλω και ξέρω έχουμε αύξηση “η” αντί “ε”.

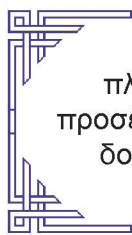
ξέρω - ήξερα

θέλω - ήθελα

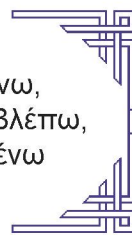
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Δισύλλαβα με “ε” π.χ. γράφω	Ρήματα με περισσότερες από 2 συλλαβές π.χ. σιδερώνω
Εγώ έγραφα όλο το απόγευμα.	Εγώ σιδέρωνα σεντόνια.
Εσύ έγραφες όλο το απόγευμα.	Εσύ σιδέρωνες σεντόνια.
Η Άννα έγραφε όλο απόγευμα.	Ο Νίκος σιδέρωνε σεντόνια.
Εμείς γράφαμε όλο το απόγευμα.	Εμείς σιδερώναμε σεντόνια.
Εσείς γράφατε όλο το απόγευμα.	Εσείς σιδερώνατε σεντόνια.
Ο Άρης και η Ελένη έγραφαν όλο το απόγευμα.	Η Όλγα και ο Πέτρος σιδέρωναν σεντόνια.

2. Χωρίστε τα ρήματα σε 2 στήλες, ανάλογα με το αν παίρνουν αύξηση ή όχι:

πλένω, μαγειρεύω, ζωγραφίζω, δέρνω,
προσέχω, αφήνω, ταξιδεύω, λάμπω, βλέπω,
δουλεύω, θέλω, κάνω, φροντίζω, μένω

με αύξηση

χωρίς αύξηση

3. Συμπληρώστε τα ρήματα στον Παρατατικό όπως στο παράδειγμα:

- Χτες η μητέρα μου **έκανε** δουλειές από το πρωί ως το βράδυ. (κάνω)
- Την Κυριακή ..... τηλεόραση όλο το απόγευμα. (βλέπω)
- Το Σαββατοκύριακο η οικογένειά μου κι εγώ ..... για Χίο. (ταξιδεύω)
- Όλο το πρωί ..... πυκνό χιόνι. (πέφτω)
- Ευχαριστώ, Ειρήνη, που ..... τα παιδιά όσο έλειπα. (προσέχω)
- Εσείς ..... το μουσικό, ενώ εμείς όχι. (ξέρω)
- Ο ήλιος ..... στον ουρανό. (λάμπω)

4. Γράψτε το ίδιο πρόσωπο στον Πληθυντικό:

εγώ έπλενα → εμείς .....

εσύ έπλενες → εσείς .....

αυτός έπλενε → αυτοί .....

εγώ έγγραφα → .....

εσύ έτρεχες → .....

αυτή έδενε → .....

5. Γράψτε το ίδιο πρόσωπο στον Ενικό:

εμείς θέλαμε → εγώ .....

εσείς φροντίζατε → εσύ .....

αυτές ήξεραν → αυτή .....

εμείς πίναμε → .....

εσείς ρίχνατε → .....

αυτά έραβαν → .....

Στο μεσιτικό γραφείο

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ: Τριάρι διαμέρισμα με
κεντρική θέρμανση. Τηλ.: 0651 04709

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ: Γκαρσονιέρα 35 τ.μ.
Τηλ.: 08389

ΠΩΛΕΙΤΑΙ: Γραφείο στον 1ο όροφο
πολυκατοικίας 25 τ.μ. Τιμή ευκαιρίας.
Τηλ.: 01677

ΠΩΛΕΙΤΑΙ: Οικόπεδο 400 τ.μ.
Τηλ.: 03178

1. α) Σκεφτείτε και συζητήστε στην τάξη: Τι σπίτι χρειάζονται οι παρακάτω ενδιαφερόμενοι; Τι ενοίκιο μπορούν να πληρώσουν; Από τι εξαρτάται το ύψος του ενοικίου;

Α. Οικογένεια με τρία παιδιά. Οικογενειακό εισόδημα: 350.000 δρχ. το μήνα.

Β. Φοιτητής(-τρια). Μηνιαίο εισόδημα 150.000 δρχ.

Γ. Νέο ζευγάρι χωρίς παιδιά. Εισόδημα 400.000 δρχ.

β) Γράψτε τώρα στο τετράδιό σας από μια μικρή αγγελία για την κάθε περίπτωση.

Μια τηλεφωνική συνομιλία

Ο κύριος Πάννης ψάχνει να νοικιάσει ένα μεγάλο σπίτι με αυλή. Έχει 5 παιδιά. Είναι πολύτεκνος.

Σ' ένα μεσιτικό γραφείο είδε ένα ενοικιαστήριο και πήρε τηλέφωνο τον ιδιοκτήτη.

- Καλημέρα. Σας παίρνω για το σπίτι που νοικιάζετε.

+ Ναι, είναι μονοκατοικία με αυλή.

- Πού βρίσκεται;

+ Στους Αμπελόκηπους, στην κεντρική πλατεία.

- Πόσα τετραγωνικά είναι;

+ 130. Είναι ένα μεγάλο σπίτι, έχει και κεντρική θέρμανση.

- Το είχατε νοικιασμένο ή είναι καινούριο;

+ Το σπίτι είναι πενταετίας. Το είχα νοικιασμένο σε μια ήσυχη οικογένεια με δύο παιδιά.

Πέρασαν ωραία. Τα παιδιά τους ήταν χαρούμενα, γιατί έπαιζαν στην αυλή. Είχαν κι ένα μικρό σκυλάκι. Ήμουν πολύ ευχαριστημένος, αλλά πήραν μετάθεση και μετακόμισαν.

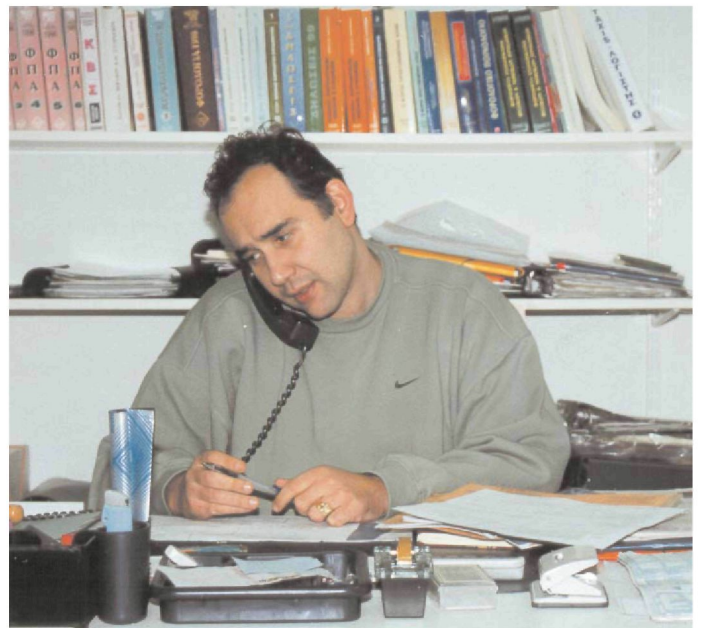
- Πόσα υπνοδωμάτια έχει;

+ Έχει τρία μεγάλα και ένα μικρότερο. Θα σας βολέψει, αν έχετε παιδιά.

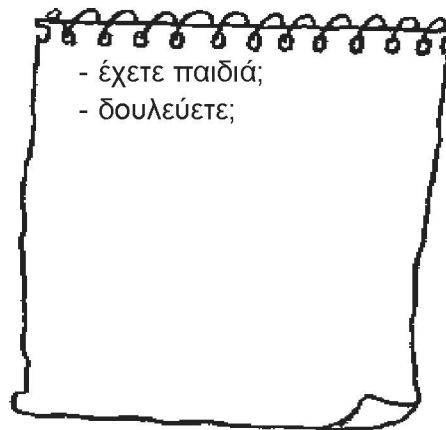
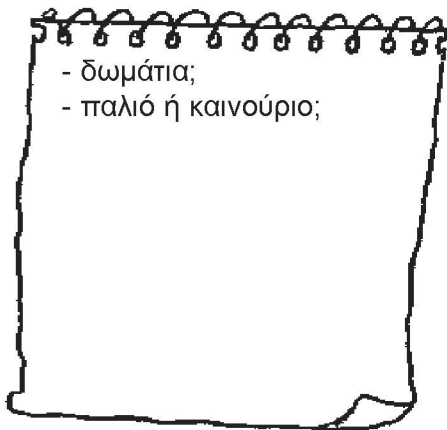
- Εγώ έχω 5 παιδιά, κύριε, είμαι πολύτεκνος. Το σπίτι μου αρέσει και θα ήθελα να συζητήσουμε την τιμή.

+ Είστε πολύτεκνος; Λυπάμαι δεν το νοικιάζω σε πολύτεκνους. Τουουτ.... τουουτ.....

2. Γιατί ο ιδιοκτήτης δε νοικιάζει το σπίτι σε πολύτεκνους; Ποιες άλλες ομάδες πληθυσμού έχουν δυσκολίες στο να νοικιάσουν σπίτι;

3. Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να νοικιάσετε σπίτι. Τι πρέπει να ρωτήσετε; Τι θα ρωτήσει ο ιδιοκτήτης; Κάντε μία λίστα με τις ερωτήσεις και μετά γράψτε το διάλογο στο τετράδιό σας.

4. Συμπληρώστε τις προτάσεις με τον Παρατατικό του *είμαι* ή του *έχω*:

- Όταν ..... νέος, ... πολλά χόμπυ. (εγώ)
- Πού ..... όλο το πρωί; (εσύ)
- Εσείς ..... φύγει, όταν ήρθα.
- ..... πολύ καιρό να βρεθούμε. (εμείς)
- Εμείς όταν ..... παιδιά, φορούσαμε σχολικές ποδιές.
- Εκείνα τα χρόνια ..... σκληρά και δύσκολα.

5. Σημειώστε το σωστό:

- ♦Παλαιότερα ο άντρας μου κι εγώ ..... ένα μικρό ζαχαροπλαστείο.
α) έχουμε   β) είχαμε   γ) είχαν
- ♦Το 1975, όταν ακόμη ..... παιδιά, ζούσαμε στην Κρήτη.
α) είμαστε   β) είναι   γ) ήμαστε
- ♦Άννα ..... χρόνο σήμερα το βράδυ, για να πάμε σινεμά;
α) είναι   β) είχες   γ) έχεις
- ♦Λέγομαι Βασιλείου και ..... ηλεκτρολόγος.
α) έχω   β) ήμουν   γ) είμαι
- ♦Όταν γεννήθηκε η αδερφή μου ..... 4 χρονών.
α) είμαι   β) είχα   γ) ήμουν.

6. Μετατρέψτε το παρακάτω κείμενο σε Παρατατικό. Ξεκινήστε με τη φράση “Χτες ο καιρός....”:

Σήμερα ο καιρός είναι πολύ καλός. Ο ήλιος λάμπει και ο ουρανός δεν έχει καθόλου σύννεφα. Είναι μία καλή μέρα για εκδρομή. Μα δυστυχώς ο μπαμπάς δουλεύει και η μαμά, που έχει σήμερα ρεπό, κάνει τις δουλειές του σπιτιού. Κρίμα, τόσο ωραία μέρα και 'γω μένω στο σπίτι. Ευτυχώς η μαμά μαγείρεψε* το αγαπημένο μου φαγητό. Είναι κι αυτό μια παρηγοριά.

* Το ρήμα “μαγείρεψε” μένει το ίδιο.

Όταν ένα κτίριο έχει:

1	πρώτο όροφο	είναι μονώροφο κτίριο
2	δεύτερο όροφο	είναι διώροφο κτίριο
3	τρίτο όροφο	είναι τριώροφο κτίριο
5	πέμπτο όροφο	είναι πενταώροφο κτίριο
8	όγδοο όροφο	είναι οκταώροφο κτίριο
10	δέκατο όροφο	είναι δεκαώροφο ή πολυώροφο κτίριο
11	ενδέκατο όροφο	είναι ενδεκαώροφο ή πολυώροφο κτίριο
12	δωδέκατο όροφο	είναι δωδεκαώροφο ή πολυώροφο κτίριο
20	εικοστό όροφο	είναι εικοσαώροφο ή πολυώροφο κτίριο
30	τριακοστό όροφο	πολυώροφο κτίριο
50	πεντηκοστό όροφο	πολυώροφο κτίριο
100	εκατοστό όροφο	πολυώροφο κτίριο

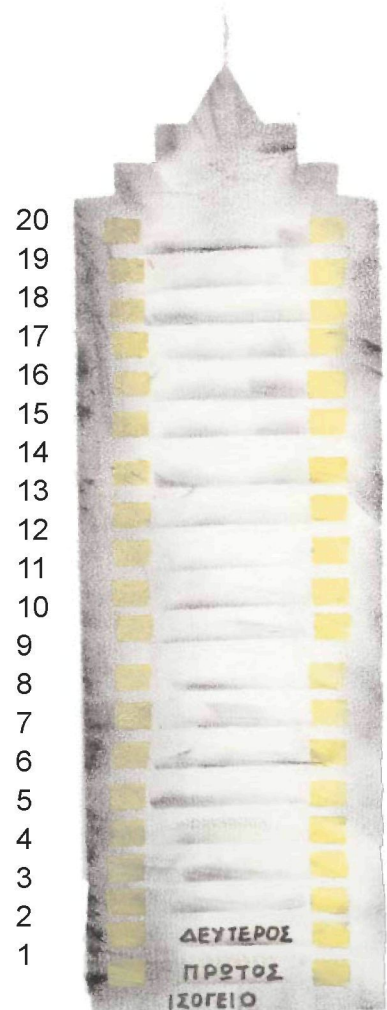
1. Συμπληρώστε τα αριθμητικά επίθετα:

- ♦ Ο Νίκος μένει στον ..... (4ο) όροφο.
- ♦ Η Άννα ήρθε ..... (3η) στους αγώνες ταχύτητας.
- ♦ Ανοίξτε όλοι το βιβλίο σας στο ..... (10ο) κεφάλαιο.
- ♦ Την ..... (1η) μέρα του καινούριου χρόνου τη λέμε Πρωτοχρονιά.
- ♦ Ο Αύγουστος είναι ο ..... (8ος) μήνας και ο Δεκέμβριος ο ..... (12ος).
- ♦ Τη ..... (13η) μέρα του ταξιδιού τους βγήκαν επιτέλους από την έρημο.
- ♦ Το σχολείο μας ήρθε ..... (2ο) στους μαθητικούς αγώνες.
- ♦ Αυτή είναι η ..... (20η) φορά που λες “ξέρω ‘γω” μέσα σε δέκα λεπτά.

2. Γράψτε τον τύπο του κτιρίου:

- με έναν όροφο → μονώροφο
- με δύο ορόφους → .....
- με τρεις ορόφους → .....
- με τέσσερις ορόφους → .....
- με έξι ορόφους → .....

- με δέκα ορόφους → .....
- με δώδεκα ορόφους → .....
- με δεκαπέντε ορόφους → .....
- με είκοσι ορόφους → .....
- με εκατό ορόφους → .....

3. Συμπληρώστε τους ορόφους στον ουρανοξύστη:

1. Προθέσεις

με, για, από, σε + αιτιατική
π.χ. Με τον Γιάννη είμαστε φίλοι.

σε + τον → στον
σε + την → στην
σε + το → στο

Λέμε:
πάνω
δίπλα
μέσα
ανάμεσα

- Το ψωμί βρίσκεται **πάνω στο** τραπέζι.
- αλλά
- **Πάνω από το** τραπέζι κρέμεται ο πολυέλαιος.

Λέμε:
κάτω
μπροστά
πίσω
έξω
απέναντι

π.χ. Μέσα στο ντουλάπι έχει σοκολατάκια. π.χ. Η μπάλα κύλησε κάτω από το φράχτη.

2. Παρατατικός ενεργητικής φωνής ρημάτων α' συζυγίας

Δισύλλαβα με "ε"
π.χ. γράφω

εγώ	έγραφα
εσύ	έγραφες
αυτός/αυτή/αυτό	έγραφε
εμείς	γράφαμε
εσείς	γράφατε
αυτοί/αυτές/αυτά	έγραφαν

Περισσότερες από 2 συλλαβές
π.χ. ταξιδεύω

εγώ	ταξίδευα
εσύ	ταξίδευες
αυτός/αυτή/αυτό	ταξίδευε
εμείς	ταξιδεύαμε
εσείς	ταξιδεύατε
αυτοί/αυτές/αυτά	ταξίδευαν

είμαι	ήμουν	έχω	είχα
	ήσουν		είχατε
	ήταν		είχαν
	ήμαστε		είχαμε
	ήσαστε		είχατε
	ήταν		είχαν

 θέλω → ήθελα
ξέρω → ήξερα

3. Τακτικά αριθμητικά επίθετα

1	πρώτος	9	ένατος	20	εικοστός	90	ενενηκοστός
2	δεύτερος	10	δέκατος	21	εικοστός πρώτος	100	εκατοστός
3	τρίτος	11	ενδέκατος	30	τριακοστός		
4	τέταρτος	12	δωδέκατος	40	τεσσαρακοστός		
5	πέμπτος	13	δέκατος τρίτος	50	πεντηκοστός		
6	έκτος	14	δέκατος τέταρτος	60	εξηκοστός		
7	έβδομος	15	δέκατος πέμπτος	70	εβδομηκοστός		
8	όγδοος	16	δέκατος έκτος	80	ογδοηκοστός		

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ
Λέξεις: διώροφο, εσωτερικός, πωλείται, ενοικιάζεται, συρτάρι, καλύτερα, φωτογραφία, επιθυμώ, επάγγελμα, μαγειρεύω, σβήνω.
Φράσεις: Μένω στον πρώτο όροφο. Το σπίτι μου είναι μονοκατοικία. Πόσο το νοικιάζεται; Πόσα τετραγωνικά μέτρα είναι το οικόπεδο; Το μηνιαίο εισόδημα της οικογένειάς μου είναι 350.000 δρχ.

Κεφάλαιο 7

Η οικογένεια παλιά και σήμερα

1. Περιγράψτε τις εικόνες.
2. Με ποια οικογένεια μοιάζει η δική σου;
3. Πώς ήταν παλιά μια οικογένεια και πώς μπορεί να είναι σήμερα; Γράψτε όπως στο παράδειγμα στην ανάλογη στήλη:

- Η οικογένεια παλιά ήταν συνήθως μεγάλη.

- Η οικογένεια σήμερα είναι συνήθως μικρή.

Η οικογένεια του Νίκου

Ο Νίκος κατοικεί στο Παγκράτι σ' ένα διαμέρισμα της οδού Δάφνης. Έχει δύο μικρότερες αδερφές, την Καίτη και τη Λένα. Οι γονείς τους είναι **εργάτες**.

Κάθε πρωί σηκώνονται στις 6 και μισή και ετοιμάζονται για τη δουλειά. Ευτυχώς η μητέρα φεύγει μια ώρα αργότερα και προλαβαίνει να ετοιμάσει τα παιδιά για το σχολείο. Ο πατέρας πηγαίνει στο εργοστάσιο μαζί με δύο γνωστούς του **άντρες**.

Το μεσημέρι ο Νίκος γυρίζει κανονικά στο σπίτι, τα **κορίτσια** όμως μένουν ως τις τρεις η **ώρα** στο ολοήμερο σχολείο. Όταν επιστρέφουν κι αυτές, βρίσκουν τη μητέρα να τις περιμένει. Ο πατέρας έρχεται λίγο αργότερα πολύ κουρασμένος.

- Τώρα που μεγαλώσατε δεν έχουμε πρόβλημα, είτε μια μέρα η μητέρα. Όταν ήσαστε μικρά τα πράγματα ήταν πολύ πιο δύσκολα.

- Θυμάσαι, μαμά, που είχε έρθει η γιαγιά απ' το χωριό; είπε ο Νίκος.

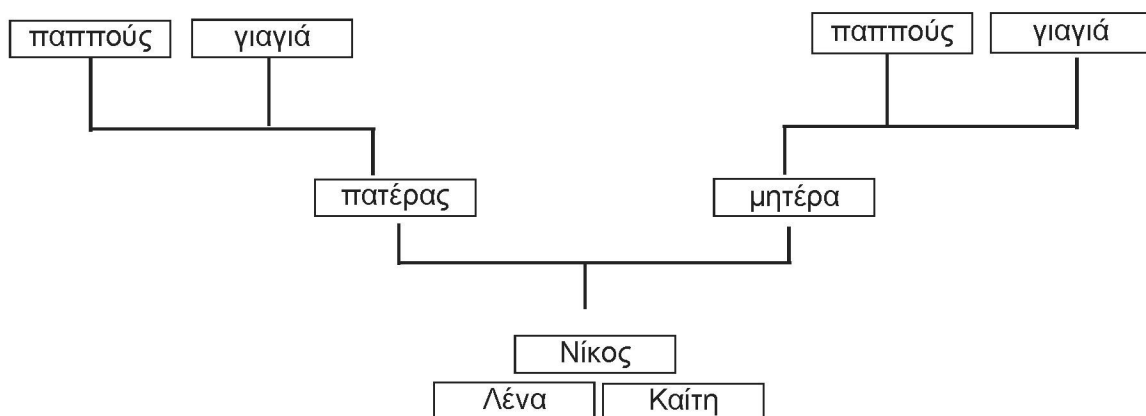
- Και βέβαια θυμάμαι! Έμεινε μαζί μας δύο χρόνια. Τότε την είχαμε μεγάλη **ανάγκη**. Δεν έβλεπε όμως την ώρα να γυρίσει στο σπίτι της στο χωριό και στις συνήθειές της. Καμιά φορά έλεγε: "Αχ, παιδιά μου! Δεν μπορώ εγώ να ζήσω εδώ στο κλουβί. Εδώ δεν βλέπεις ούτε τον ήλιο, ούτε τον ουρανό. Τα αυτιά σου βουίζουν απ' το θόρυβο των **αυτοκινήτων**. Θέλω πολύ να φύγω, αλλά θα μείνω μαζί σας, ώσπου να πάει και η Λένα μας στον παιδικό σταθμό".

Τα καλοκαίρια εμείς τα παιδιά πηγαίνουμε στο χωριό και περνάμε τις διακοπές μας στη γιαγιά. Όταν είμαστε εκεί, καταλαβαίνουμε πόσο δίκιο είχε η γιαγιά, όταν μιλούσε για το όμορφο χωριό, αλλά, βλέπεις εκεί δεν έχει δουλειές για τους γονείς μας ούτε σχολείο για μας τα παιδιά....

1. Πώς έλεγαν τις αδερφές του Νίκου;
2. Τι δουλειά έκαναν οι γονείς του;
3. Πότε φεύγει απ' το σπίτι ο πατέρας, πότε γυρίζει και πώς είναι όταν φτάνει στο σπίτι; Τι κάνει η μητέρα όλη τη μέρα;
4. Πότε θα επέστρεφε η γιαγιά στο χωριό;
5. Πού έκαναν διακοπές τα παιδιά;
6. Γιατί δεν κατοικούσαν όλοι στο όμορφο χωριό;

Το γενεαλογικό δέντρο του Νίκου

2. Ζωγραφίστε στο τετράδιό σας το δικό σας γενεαλογικό δέντρο.

3. Παρακάτω έχουμε βάλει σε στήλες τις 6 χρωματισμένες λέξεις του κειμένου. Ταξινομήστε και τις υπόλοιπες που είναι κρεμασμένες στο σχοινί και βάλτε το σωστό άρθρο:

αρσενικά	θηλυκά	ουδέτερα
ο άντρας ο εργάτης	η ώρα η ανάγκη	το αυτοκίνητο το κορίτσι

4. Τώρα γράψτε τις λέξεις στην Ονομαστική και Γενική του Πληθυντικού όπως στο παράδειγμα:

αρσενικά	Ονομαστική	οι άντρες	οι γαλαξίες	οι λοχίες	οι μήνες
	Γενική	των αντρών	των		
	Ονομαστική	οι εργάτες	οι πελάτες		
	Γενική	των εργατών			
θηλυκά	Ονομαστική	οι ώρες	οι εκκλησίες		
	Γενική	των ωρών			
	Ονομαστική	οι ανάγκες	οι τέχνες		
	Γενική	των αναγκών			
ουδέτερα	Ονομαστική	τα αυτοκίνητα	τα μέτωπα		
	Γενική	των αυτοκινήτων			
	Ονομαστική	τα κορίτσια	τα καλοκαίρια		
	Γενική	των κοριτσιών			

5. Προσέξτε τις παρακάτω φράσεις και μετά συνεχίστε:

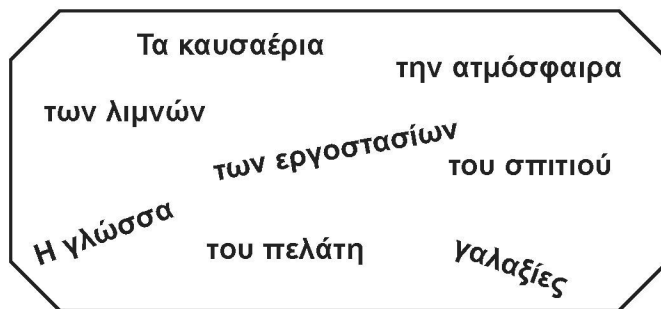
Ενικός αριθμός

Πληθυντικός αριθμός

Το πουκάμισο του άντρα	→	Τα πουκάμισα των αντρών
Το μεροκάματο του εργάτη	→	Τα μεροκάματα των εργατών
Το κύμα της θάλασσας	→	Τα κύματα των θαλασσών
Το καλάμι της λίμνης	→	Τα καλάμια των λιμνών
Η πόρτα του σπιτιού	→	Οι πόρτες των σπιτιών
Ο οδηγός του αυτοκινήτου	→	Οι οδηγοί των αυτοκινήτων
Η φωνή του τραυματία	→	.....
.....	←	Οι κορδέλες των κοριτσιών
Η κερκίδα του γηπέδου	→	.....
.....	←	Τα ποδήλατα των τουριστών
Η πρωτεύουσα της επαρχίας	→	.....
Το δικαίωμα του πολίτη	→	.....
.....	←	Οι αρχηγοί των οικογενειών
Η άκρη της ζώνης	→	.....

6. Συμπληρώστε τα κενά των προτάσεων:

- ..... κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει.
- Οι όχθες ..... είναι καλυμμένες με δέντρα και καλάμια.
- Τα κορίτσια παίζουν σχοινάκι στην αυλή .....
- Η επιθυμία ..... είναι διαταγή για τον καταστηματάρχη.
- Εκτός απ' τον δικό μας υπάρχουν κι άλλοι ..... στο διάστημα.
- ..... που βγαίνουν απ' τις καμινάδες ..... ρυπαίνουν .....

Γνωριμία με τα χαρτονομίσματα

1. Προσέξτε τα παραδείγματα και μετά συνεχίστε:

Πόσες δραχμές δίνει ο πατέρας κάθε μέρα στο Νίκο;

διακόσιες

Πόσα ΕΥΡΩ πληρώνει ο ξάδερφος του Νίκου για μια γκαρσονιέρα στη Γερμανία;

διακόσια

Πόσοι φίλαθλοι παρακολουθούν το ματς με μειωμένο εισιτήριο;

διακόσιοι

Πόσοι καλεσμένοι πήγαν στο γάμο της κόρης του βουλευτή; (500)

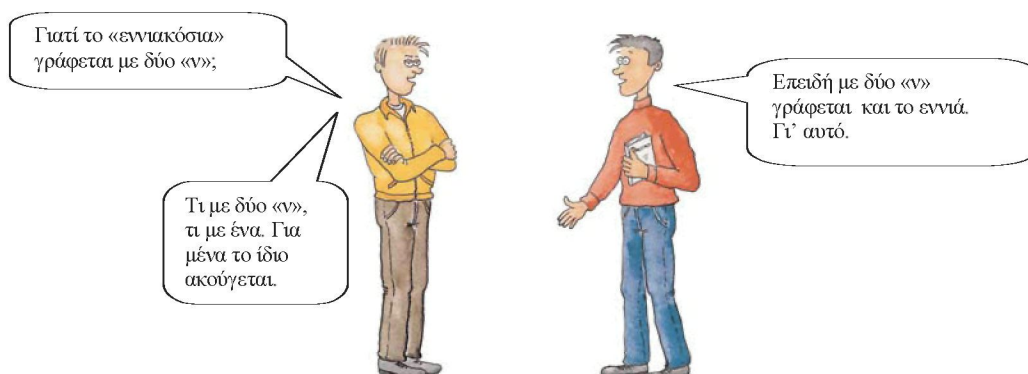
Αν είχαμε ένα χαρτονόμισμα που έγραφε 500, πόσες δραχμές θα ήταν;

Αν ήταν βιβλία, πόσα θα είχε η βιβλιοθήκη;

3. α) Συμπληρώστε τα κενά στις προτάσεις και όταν τελειώσετε διαβάστε τες.

- (200) Το υπόγειο γκαράζ χωράει **διακόσια** αυτοκίνητα.
(300) Σε ένα γυμνάσιο της πόλης φοιτούν ..... παιδιά.
(400) Ο κινηματογράφος "Ορφέας" έχει ..... καθίσματα.
(500) Με το τηλεσκόπιο ο Γιώργος μέτρησε ..... αστέρια.
(600) Ο πατέρας του Νίκου πλήρωσε για επισκευές ..... χιλιάδικα.
(700) Ο Βασίλης αγόρασε τυρί σε συσκευασία των ..... γραμμαρίων.
(800) Η απόσταση απ' το σπίτι μέχρι το σχολείο είναι ..... μέτρα.
(900) Την έκθεση ζωγραφικής επισκέφτηκαν ..... άτομα.
(1000) Στο πτηνοτροφείο ζουν ..... κοτόπουλα.

β) Συνεχίστε να συμπληρώνετε τα κενά:

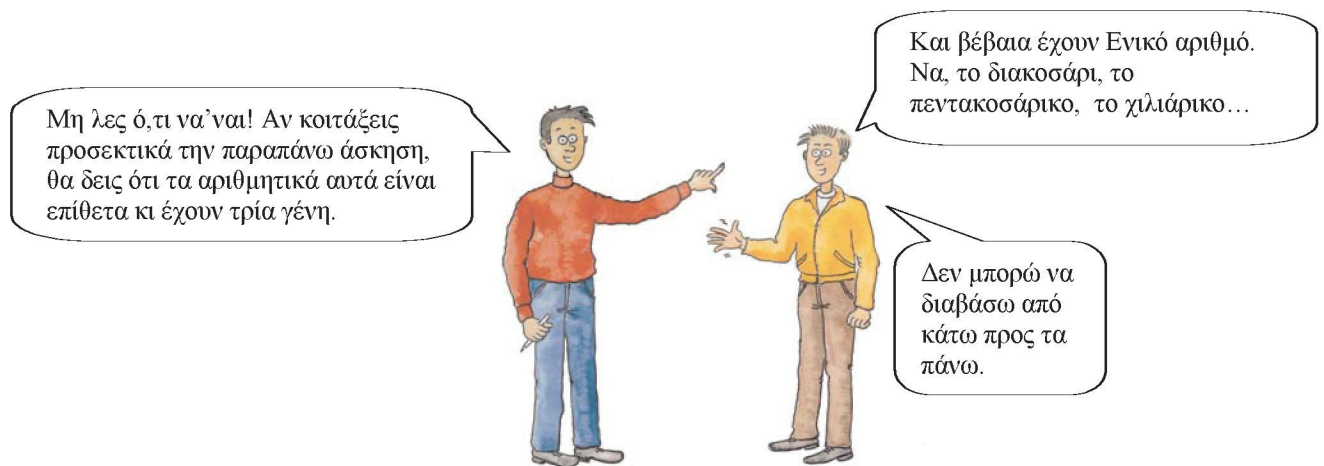
- (200) Εκατό δραχμές και άλλες εκατό κάνουν **διακόσιες** δραχμές
(300) Αυτό το βιβλίο έχει ..... σελίδες
(400) Στο θέατρο της πόλης οι ..... θέσεις δεν είναι αριθμημένες.
(500) Δύο χαρτονομίσματα των ..... δραχμών είναι αρκετά.
(600) Μετά την τελετή του γάμου μοιράστηκαν ..... μπουμπονιέρες.
(700) Οι ..... μέρες είναι λιγότερο διάστημα από δύο χρόνια.
(800) Οι ..... σελίδες ενός βιβλίου είναι τετρακόσια φύλλα.
(900) Το χειμώνα με ..... δραχμές αγοράζαμε δύο κιλά τομάτες.
(1000) Στην κυψέλη πηγαινοέρχονται ..... μέλισσες την ώρα.

γ) Λίγα ακόμη και τελειώσαμε:

- (200) Η κατασκήνωση φέτος θα φιλοξενήσει **διακόσιους** πρόσφυγες.
(300) Από τα εισιτήρια των ..... θεατών πληρώθηκαν οι ηθοποιοί.
(400) Στο δημοτικό σχολείο της γειτονιάς φοιτούν ..... μαθητές.
(500) Για τη φύλαξη των συνόρων χρειάζονται ..... στρατιώτες.
(600) Το καλοκαίρι το χωριό έχει ..... κατοίκους.
(700) Η δανειστική βιβλιοθήκη διαθέτει ..... τόμους.
(800) Το ιχθυοτροφείο πούλησε σε ένα μήνα ..... σολομούς.
(900) Το τρένο μεταφέρει την ημέρα ..... επιβάτες.
(1000) Οι καλόγεροι του μοναστηριού φέτος πούλησαν ..... σταυρούς.

4. Γράψτε την Ονομαστική, τη Γενική και την Αιτιατική όπως στο παράδειγμα:

	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΕΝΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ	
αρσενικά	200	διακόσιοι	διακοσίων		διακόσιους
	500				
	1000				
θηλυκά	200	διακόσιες	διακοσίων		διακόσιες
	500				
	1000				
ουδέτερα	200	διακόσια	διακοσίων		διακόσια
	500				
	1000				

5. Ενώστε με μία γραμμή τον αριθμό με τις σωστές λέξεις. Προσέξτε, γιατί κάθε αριθμός έχει από τρεις λέξεις. Χρησιμοποιήστε χάρακα:

200	•	• ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΟΙ
500	•	• διακόσιοι
1000	•	• διακόσιες
		• διακόσια
		• ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΕΣ
		• χίλιοι
		• χίλιες
		• χίλια
		• ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ

Συμβαίνει κι αυτό σε μια οικογένεια

Ο φίλος μου ο Στάθης σ' ένα διάλειμμα μου εκμυστηρεύτηκε κάτι που δεν το περίμενα.

-“Ξέρεις, Βασίλη, εγώ μένω μόνο με τη μητέρα μου. Ο πατέρας μου έφυγε”.

-“Πώς έφυγε; Πήγε στο εξωτερικό;”

-“Όχι! Να, δεν συμφωνούσε ούτε αυτός με τη μητέρα μου ούτε εκείνη μ' αυτόν και καβγάδιζαν συνεχώς”.

-“Και τώρα δεν έχεις πατέρα;”

-“Μα και βέβαια έχω”, μού είπε γελώντας. “Ο μπαμπάς μου έρχεται και με παίρνει ή το Σάββατο ή την Κυριακή. Πηγαίνουμε πολλές φορές στο σπίτι της γιαγιάς μου, της μητέρας του πατέρα μου. Κάτι όμως που μου αρέσει μαζί του είναι πως πηγαίνουμε σινεμά και μετά τρώμε γλυκό ή παγωτό στο ζαχαροπλαστέιο. Το βράδυ, όταν γυρίζουμε στο σπίτι με αποχαιρετάει και με συμβουλεύει να μην στενοχωρώ τη μητέρα”.

-“Και πού μένει τώρα ο πατέρας σου;”

-“Έχει δικό του διαμέρισμα, όχι και πολύ μακριά απ' το δικό μας. Εγώ θα ήθελα να είναι μαζί μας, αλλά πού να καταλάβεις τώρα τους μεγάλους...”

Ο Βασίλης περιγράφει τον πατέρα του

“Τον μπαμπά μου τον λένε Γιώργο. Είναι ψηλός με μαύρα σγουρά μαλλιά. Έχει και μουστάκι. Του αρέσει να οδηγεί μηχανή. Μερικές φορές με παίρνει και μένα μαζί του. Φοράμε πάντα κράνος και χοντρά μπουφάν. Όταν η μηχανή τρέχει, εγώ τον κρατάω σφιχτά από τη μέση. Είμαι πολύ χαρούμενος, όταν τον νιώθω κοντά μου και τον αγαπώ πολύ.

1. Περιγράψτε και σεις στο τετράδιό σας τη μητέρα σας ή τον πατέρα σας, την αδερφή ή τον αδερφό σας, τη γιαγιά ή τον παππού σας.

2. Χωρίστε σε συλλαβές της παρακάτω λέξεις όπως στο παράδειγμα:

α) Λέξεις που τονίζονται στη λήγουσα

συνεχώς	μηχανή	παγωτό	εξωτερικό	γιαγιά
συ-νε-χώς				

β) Λέξεις που τονίζονται στην παραλήγουσα

πατέρας	μητέρα	αρέσει	μολύβι	σανίδα
πα-τέ-ρας				

γ) Λέξεις που τονίζονται στην προπαραλήγουσα

περήφανος	αθόρυβος	ανίκητος	φύλακας	απαρηγόρητος
πε-ρή-φα-νος				

3. Βάλτε τόνο στις λέξεις ανάλογα με τη σημασία που παίρνουν κάθε φορά. Προσέξτε το παράδειγμα:

μόνος	●	~~●~~	●	Ο αριθμός που δεν είναι διπλός.
μονός	●	~~●~~	●	Αυτός που δεν έχει παρέα.
χρονια	●		●	Αντί για βάρκα. Γίνεται από κορμούς δέντρων.
χρονια	●		●	Τα κάνουν οι γονείς για το μέλλον των παιδιών τους.
λαδια	●		●	Το έτος που περνάμε.
σχεδια	●		●	Ο παππούς αναπολούσε τα παλιά....
σχεδια	●		●	Λέγεται ο λεκές από λάδι.
καλος	●		●	Τα χρειάζεται η μηχανή του αυτοκινήτου.
καλος	●		●	Δημιουργείται όταν φοράμε στενά παπούτσια.
λαδια	●		●	Αυτός που δεν κάνει κακό σε κανέναν.

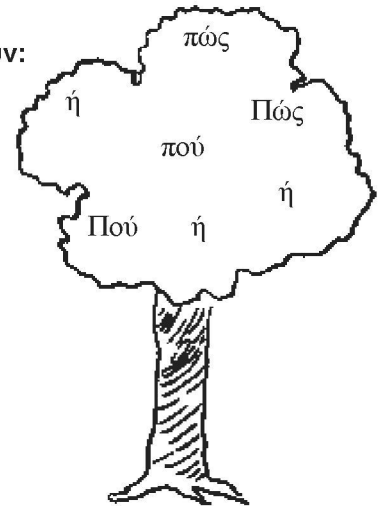

Τόνο βάζουμε όμως στις παρακάτω μονοσύλλαβες λέξεις:

- **Ή** αυτό θα πάρεις **ή** το άλλο.
- **Πού** ήσουν σήμερα το πρωί;
- **Πώς** γράφεται το θ με ένα **ή** με δύο “ν”;

4. Συμπληρώστε τις προτάσεις με τις μονοσύλλαβες λέξεις που λείπουν:

- ♦ Από ..... ξεφύτρωσες εσύ;
- ♦ ..... ήξερες ότι θα σε επισκεφτώ;
- ♦ Τι προτιμάς νερό ..... χυμό;
- ♦ Θέλω να μου δείξεις ..... λύνουμε αυτό το πρόβλημα.
- ♦ ..... θα πας διακοπές το καλοκαίρι;
- ♦ Να ρίξει τη μπάλα ..... ο Νίκος ..... ο Βασίλης.

Όχι, ακριβώς. Μόνο ο διαζευκτικός σύνδεσμος «ή» τονίζεται πάντοτε. Οι άλλες δύο, δηλαδή το «πού» και το «πώς» τονίζονται όταν ρωτάμε. Τότε λέγονται ερωτηματικά επιρρήματα. Όταν δεν τονίζονται, το «που» το λέμε αναφορική αντωνυμία και το «πως» ειδικό σύνδεσμο. Πρόσεχε την παρακάτω άσκηση και θα δεις ότι δεν είναι και τόσο δύσκολα τα πράγματα.

Δηλαδή όπου συναντάμε αυτές τις τρεις λεξούλες θα βάζουμε τόνο;

Άντε τώρα να τα καταλάβει ένας νορμάλ άνθρωπος σαν εμένα!

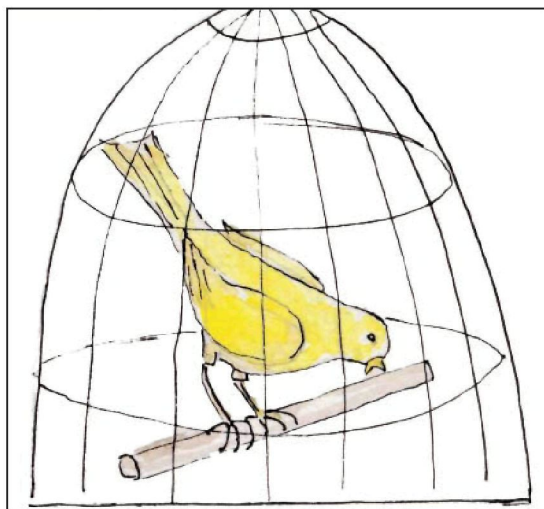

5. Τι θα βάλουμε πού ή που, πώς ή πως;

- ♦ Ο μαθητής ..... διαβάζει το ποίημα είναι πολύ καλός.
- ♦ Η μητέρα δείχνει στην Άννα ..... να δένει τα κορδόνια της.
- ♦ Ο Βασίλης διηγείται στο φίλο του ..... πέρασε τις διακοπές του.
- ♦ Ο Νίκος νόμισε ..... έκανε ένα λάθος στις ασκήσεις Αγγλικών.
- ♦ Ο ξένος ..... μας επισκέφτηκε δεν μας είπε ακόμα από ..... είναι ούτε ..... έφτασε μέχρι το χωριό μας.
- ♦ Το πολικό αστέρι μας δείχνει ..... είναι ο Βορράς.

6. Μια και οι τρεις στροφές του ποιήματος του Βασίλη Ρώτα δεν έχουν τόνους, βάλτε τους εσείς, όπου πρέπει:

Καναρίνι

Βασίλης Ρώτας

Το καναρίνι στο κλουβί
με ποση χαρη κελαηδει!
Μα εγω τον ομορφο σκοπο
πως τον ακουω θλιβερο!
Χωρις ν' απλωνει τα φτερα
που τηνε βρισκει τη χαρα;
Πως η μικρουλα του η ψυχη
τηνε βασταει τη φυλακη;

Το κοριτσακι ζωηρο
του κανει χαδια ενα σωρο,
του δινει ζαχαρη πολλη
και του λαλει και το φιλει,
μ' αυτο με κομπιαστη λαλια
σαμπως παραπονο αρχινα.
Πως η μικρουλα του η ψυχη
τηνε βασταει τη φυλακη;

Χρονο το χρονο, ολοζωη
μονο του μεσα στο κλουβι;
Και να θωρει τον ουρανο
απο δωματιο σκοτεινο;
Και να μην παιζει στα κλαδια
μαζι με τ' αλλα τα πουλια;
Πως η μικρουλα του η ψυχη
τηνε βασταει τη φυλακη;

1. Δικατάληκτα ουσιαστικά

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική	ο άντρας	ο εργάτης	οι άντρες	οι εργάτες
Γενική	του άντρα	του εργάτη	των αντρών	των εργατών
Αιτιατική	τον άντρα	τον εργάτη	τους άντρες	τους εργάτες

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική	η ώρα	η ανάγκη	οι ώρες	οι ανάγκες
Γενική	της ώρας	της ανάγκης	των ωρών	των αναγκών
Αιτιατική	την ώρα	την ανάγκη	τις ώρες	τις ανάγκες

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική	το αυτοκίνητο	το κορίτσι	τα αυτοκίνητα	τα κορίτσια
Γενική	του αυτοκινήτου	του κοριτσιού	των αυτοκινήτων	των κοριτσιών
Αιτιατική	το αυτοκίνητο	το κορίτσι	τα αυτοκίνητα	τα κορίτσια

2. Κλίση απόλυτων αριθμητικών επιθέτων

	(μόνο) Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	πεντακόσιοι	πεντακόσιες	πεντακόσια
Γενική	πεντακοσίων	πεντακοσίων	πεντακοσίων
Αιτιατική	πεντακόσιους	πεντακόσιες	πεντακόσια

3. Πώς, πως, πού, που και ή

α) Ο διαζευκτικός σύνδεσμος “ή” παίρνει πάντα τόνο: “Ποιος είσαι; Ο Βασίλης ή ο Νίκος;”
β) Ο ειδικός σύνδεσμος “πως” όταν στην πρόταση μπορεί να αντικατασταθεί με το “ότι” δεν παίρνει τόνο: “Το κατάλαβε πως έκανε λάθος = Το κατάλαβε ότι έκανε λάθος.
γ) Το τροπικό επίρρημα “πώς” παίρνει τόνο όταν ρωτάμε: “Πώς είσαι σήμερα” ή “Τον ρώτησε πώς είναι σήμερα”
δ) Το “που” όταν είναι αναφορική αντωνυμία ή ειδικός σύνδεσμος δεν παίρνει τόνο: “Τα παιδιά που παίζουν” και “Ήξερα που δεν θα ερχόσουν”
ε) Το ερωτηματικό “πού” παίρνει τόνο όταν ρωτάμε: “Πού ήσουν χτες;” ή “Τον ρώτησε πού ήταν χτες.”

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Λέξεις: κατοικώ, συνήθεια, χωριό, οικογένεια, πρωτεύουσα, ποδήλατο, πληρώνω, σχολείο, ενώνω, πηγαίνω, εξωτερικό, γυρίζω

Φράσεις: Θέλω πολύ να φύγω. Οι δικοί μας συγγενείς. Τα δικαιώματα του πολίτη. Οι όχθες είναι καλυμμένες με καλάμια. Ο μπαμπάς μου έρχεται και με παίρνει.

Κεφάλαιο 8

Και τώρα... όλος ο χρόνος δικός μου

1. Ποια παιδιά περνούν ωραία; Ποια όχι;
2. Ποια παιδιά έχουν ένα χόμπι;
3. Ποια “σκοτώνουν” μόνο το χρόνο τους;
4. Τι άλλο μπορεί να κάνει κάποιος όταν τελειώνει τις υποχρεώσεις του κι έχει ελεύθερο χρόνο;

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

21.00

ΤΟΝ ΑΡΑΠΗ ΟΣΟ ΤΟΝ ΠΛΕΝΕΣ

Ο ΑΝΤΩΝΗΣ δουλεύει γκαρσόνι σε ένα καφενείο. Είναι πολύ εργατικός αλλά τα χρήματα από τη δουλειά δεν είναι αρκετά για να μπορέσει να παντρευτεί την αγαπημένη του Ρούλα. Και για να μπορέσει να τη ζητήσει σε γάμο από τον αδελφό της, θα πρέπει να έχει και στην άκρη κάποιες οικονομίες, πράγμα που δεν συμβαίνει κι ούτε προβλέπεται να το συμβεί στον Αντώνη! Ο καλύτερος πελάτης του καφενείου είναι ένας μαύρος που πάντα αφήνει γερό φιλοδώρημα. Ο Αντώνης τον έχει στα όπλα όσα πιστεύοντας πως είναι κάποιον διπλωμάτη, μέχρι τη στιγμή που μαθαίνει πως είναι απλά ένας υπηρέτης, που πληρώνεται αδρά. Ούτε λίγο ούτε πολύ αποφασίζει κι ο ίδιος να γίνει μαύρος για μια καλύτερη τύχη....

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	ΤΑΙΝΙΑ	ΩΡΑ
ΤΗΛΑΝΙΑ (ΑΙΘ2)	«Η 1 ^η ταινία του Νταγκ», ταινία κινουμένων σχεδίων	17.00-19.00
τηλ.: 520-040 (κλιματίζεται)	«Η ζωή είναι ωραία» του Ρομπέρτο Μπενίνι, με τον ίδιο και τη Νικολέτα Μπράσι	21.00-23.00
ΦΑΡΓΚΑΝΗ		19.00-21.00
τηλ.: 520-040 (κλιματίζεται)		21.00-23.00

ΣΑΒΒΑΤΟ

Έένα Ντοκιμαντέρ

"Σχολείο εν πλω"

NET
18.15

Σειρά
ντοκιμαντέρ
γαλλικής
παραγωγής. Μια

ομάδα γάλλων μαθητών ξεκινάει για ένα ταξίδι από τις ακτές της Γαλλίας στις εκβολές του Αμαζονίου. Ταξιδεύουν πάνω σε ένα ιστιοφόρο, ένα είδος πλωτού σχολείου, συνοδευόμενοι από επιστήμονες καθηγητές που θα τους διδάξουν τον φυσικό κόσμο (τα δάση, τα λουλούδια, τα ζώα, τον αέρα, το νερό και το πώς να συμβιώνουν αρμονικά με τους συνταξιδιώτες τους) και, το κυριότερο, πώς να γνωρίσουν τον εαυτό τους και να έρθουν κοντά στις άγνωστες επιθυμίες τους. Είναι το πρώτο σχολείο στον κόσμο υπό την αιγίδα του υπουργείου Παιδείας της Γαλλίας, της ΕΟΚ, της ΟΥΝΕΣΚΟ και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

"Τα θαύματα του κόσμου"

ΣΑΒΒΑΤΟ

ET1
19.00

Στο ντοκιμαντέρ προβάλλονται μνημεία της φύσης, όπως τα Ιμαλάια, ο Αμαζόνιος, οι φοβεροί καταρράκτες Ιγκουασού της Βραζιλίας και μνημεία φτιαγμένα από ανθρώπινα χέρια, όπως το Τατζ Μαχάλ των Ινδών, η Αγία Σοφία, το Κρεμλίνο και το Σινικό Τείχος. Τείχη που παραμένουν όσον αφορά την ποιότητα της κατασκευής τους ένα μυστήριο για τον σύγχρονο άνθρωπο. Παράλληλα μαθαίνουμε την ιστορία και τους θρύλους που συνδέονται μαζί τους. Η σειρά αυτή έχει βραβευθεί με δύο "Έμμυ" για την ποιότητα και την υπέροχη φωτογραφία της, ενώ τα γυρίσματα διήρκεσαν τέσσερα ολόκληρα χρόνια προκειμένου να υπάρχει πλήρη αναφορά στα θαύματα του κόσμου... με τη βοήθεια του ανθρώπου.

ΤΕΤΑΡΤΗ

12 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

17.00

Ποδηλασία

17.30

Αγώνες γκολφ

18.30

Αγώνες μοτοσυκλέτας

19.00

Χειμερινά τρελά κι

20.00

απίθανα σπορ

21.00

Αγώνες μπόουλινγκ

22.00

Οι μεγάλοι της

23.15

πογμαχίας

01.15

Extreme sport

02.00

Αγώνας χόκεϊ επί

03.45

πάγου

Αγώνες ιππασίας

Γαλλικό πρωτάθ

Τένις

ΚΥΡΙΑΚΗ

9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

07.00

Νταγκ

Κινούμενα σχέδια

07.20

Οι απίθανοι Γκόστμπαστερς

Κινούμενα σχέδια

07.45

Ράμπο

08.10

Το διάλειμμα (Ε)

Κινούμενα σχέδια

08.40

Ο βασιλιάς των λιονταριών

(Ε)

Κινούμενα σχέδια

09.00

Ντίσνεϊ κλαμπ

Παιδικό μαγκαζίνο

11.00

Αγάπη μου συρρίκνωσα τα

παιδιά

Κωμική σειρά φαντασίας

12.00

Νταντά αμέσως δράσεως (Ε)

12.30

Δεν ξέρεις τι σου γίνεται

Κωμική σειρά

13.00

Νεανικές ανησυχίες

Νεανική σειρά

14.00

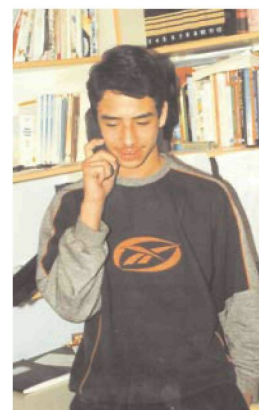
Ειδήσεις

1. Συμπληρώστε στον πίνακα ό,τι λείπει:

Τι θα δούμε;	Τίτλος	Πότε;	Πού;
	Ο βασιλιάς των λιονταριών		Στην τηλεόραση
		Σάββατο, ώρα 18.15	
	Χειμερινά τρελά και απίθανα σπορ		
Ντοκιμαντέρ		Σάββατο, ώρα 19.00	
Ταινία κινουμένων σχεδίων			Στον κινηματογράφο
Ελληνική κωμωδία			Στην τηλεόραση
	Ποδηλασία		

- Γεια σου Μαρία, τι κάνεις;
- + Βαριέμαι πολύ! Εσύ;
- Και 'γω. Θέλεις να πάμε στο τσίρκο;
- + Αχ ναι! Καλή ιδέα. Ιταλικό είναι το τσίρκο;
- Όχι, ρώσικο από τη Μόσχα.
- + Μπορεί να έρθει και η Φωτεινή;
- Φυσικά! Τι ώρα θέλεις να βρεθούμε; Έχει δύο παραστάσεις στις 7 και στις 9 η ώρα.
- + Ας βρεθούμε περίπου στις 6 και μισή στην πλατεία, δίπλα στο στάδιο Καραϊσκάκη.
- Θαύμα! Γεια σου!

2. Μπορείτε και σεις να κλείσετε ένα ραντεβού με κάποιον δικό σας γνωστό, ας πούμε για να πάτε σινεμά και να δείτε την κωμωδία "Τον αράπη κι αν τον πλένεις..." ή για κάτι άλλο που σας αρέσει;

Μια βαρετή μέρα

Τι έκανα χτες; Τίποτα σπουδαίο. Πήγα στο σχολείο το πρωί όπως πάντα. Τυχερός ήμουν που δεν με **σήκωσε** ο κύριος σε κανένα μάθημα. Ευτυχώς, δηλαδή, γιατί δεν είχα προλάβει να διαβάσω καλά.

Το μεσημέρι **γύρισα** στο σπίτι. Η μητέρα μου όπως κάθε μέρα δεν ήταν εκεί. Ήταν ακόμη στη δουλειά της. Αφού ζέστανα το φαγητό κι έφαγα, είδα για λίγο τηλεόραση για να χαλαρώσω. Όταν **έφτασε** επιτέλους η μαμά μαζί με τον αδερφό μου απ' τη δουλειά, πήγα στο δωμάτιό μου και **διάβασα** για το σχολείο. Όχι πολύ βέβαια -το βαριέμαι το διάβασμα!

Αργότερα ήρθε κι ο πατέρας μου. Ήταν πολύ κουρασμένος και δεν είχε όρεξη για κουβέντα. Έτσι πήγα στον υπολογιστή μας κι **έπαιξα** λίγο. Γρήγορα όμως βαρέθηκα και τον παράτησα. Πήρα τηλέφωνο τον φίλο μου, αλλά ήταν στα Αγγλικά. Εγώ δεν είχα τίποτα το απόγευμα. Το μόνο ελεύθερο απόγευμα και να μην έχω τι να κάνω...

Τελικά κάθισα με τη μητέρα μου στο σαλόνι, να δω τηλεόραση. Τίποτα σπουδαίο δεν είχε. Η χτεσινή μέρα ήταν πραγματικά πολύ βαρετή. **Άρχισα** να νυστάζω...

1. Γράψτε τις προτάσεις του κειμένου με τα ρήματα στον Αόριστο:

- σηκώνω → Ο κύριος δεν με σήκωσε σε κανένα μάθημα.
 γυρίζω → .....
 φτάνω → .....
 διαβάζω → .....
 παίζω → .....
 αρχίζω → .....

2. Εσύ τι έκανες χτες το πρωί, το μεσημέρι, το απόγευμα και το βράδυ;

3. Τώρα συνεχίστε συμπληρώνοντας τις προτάσεις με το ρήμα στον Αόριστο όπως στο παράδειγμα:

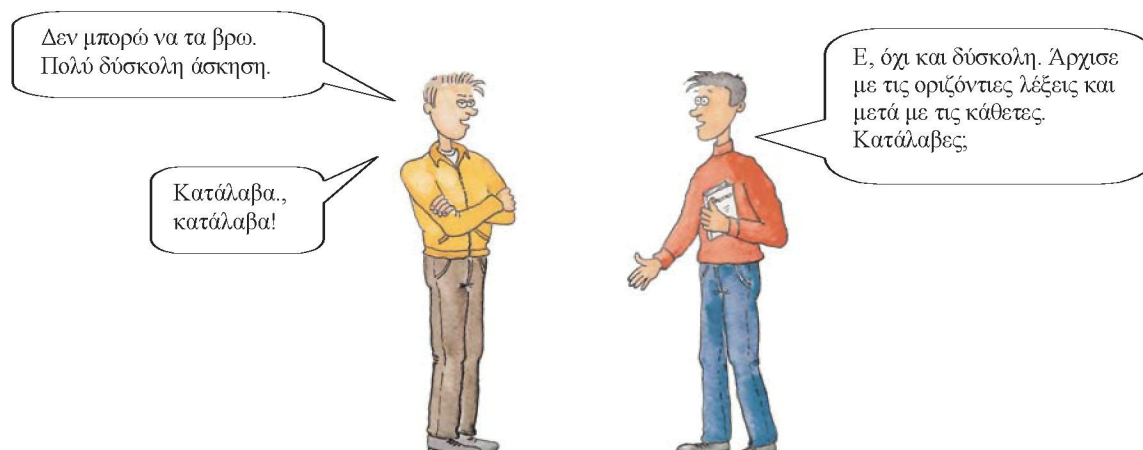
- δωρίζω - Η γιαγιά τα Χριστούγεννα μου **δῶρισε** μια κασετίνα.
 τελειώνω - Μόλις ..... το δάβασμα, πήγα στο γήπεδο.
 νυστάζω - Βλέποντας τηλεόραση ..... και την έκλεισα.
 βάφω - Χτες η μητέρα μου ..... τα αβγά για το Πάσχα.
 αφήνω - Δεν τον ..... ούτε στιγμή από τα μάτια μου.
 αγοράζω - Σήμερα η μαμά ..... 3 κιλά πορτοκάλια.
 ανοίγω - Ο Νίκος όταν έλαβε το γράμμα το ..... αμέσως.
 ανάβω - Τα ξύλα ήταν ξερά και η φωτιά ..... γρήγορα.
 λύνω - Είχαμε πολλές ασκήσεις, αλλά εγώ τις ..... όλες.
 δένω - Το πρωί ..... μόνος μου τα κορδόνια.
 ψάχνω - ..... πολύ και τον βρήκε.
 γράφω - ..... καλά, γιατί ήταν διαβασμένος.

4. Ψάξτε οριζόντια και κάθετα και ανακαλύψτε 7 ρήματα, που μας δείχνουν τι κάνουμε τώρα και άλλα 7 που δείχνουν τι κάναμε πριν. Γράψτε τα στη σωστή στήλη:

Ενεστώτας (τώρα)

Αόριστος (πριν)

Γ	Υ	Ρ	Ι	Σ	Α	Χ
Ρ	Ω	Τ	Η	Σ	Α	Ψ
Α	Ν	Ο	Ι	Γ	Ω	Π
Φ	Ω	Τ	Ι	Σ	Α	Ρ
Ω	Ε	Η	Μ	Β	Ε	Ε
Γ	Ε	Λ	Α	Σ	Α	Λ
Ι	Ο	Ε	Σ	Ω	Τ	Υ
Ο	Σ	Φ	Τ	Η	Α	Σ
Ρ	Π	Ω	Ρ	Μ	Ν	Α
Τ	Ι	Ν	Α	Ξ	Α	Α
Α	Ν	Η	Φ	Υ	Β	Ω
Ζ	Ω	Σ	Τ	Ν	Ω	Τ
Ω	Ξ	Α	Ω	Ω	Ω	Μ

Διάλογοι

- Πάμε **να παίξουμε** μπάσκετ;
- + Ναι. Πότε θέλεις να συναντηθούμε;
- Την Τρίτη το απόγευμα.
- + Εντάξει. Τι ώρα όμως;
- Στις 6 είναι καλά;
- + Ωραία, έγινε!

- Έχεις χρόνο το Σάββατο το απόγευμα;
- + Γιατί ρωτάς;
- Η Μαρία κι εγώ θέλουμε να βρεθούμε και να πάμε μια βόλτα στο δάσος.
- + Δεν ξέρω. Τι ώρα θα πάτε;
- Λέμε **να ξεκινήσουμε** κατά τις 5. Σίγουρα **θα περάσουμε** υπέροχα. **Θα χάσεις** αν δεν έρθεις.
- + Καλά, ας έρθω κι εγώ!
- Θαυμάσια! Τα λέμε το Σάββατο!

- Πάμε **να αγοράσουμε** παγωτά;
- + Δεν ξέρω! Δεν έχω και πολλή όρεξη.
- Δεν πειράζει! Ίσως μια άλλη φορά.

- Έρχεσαι την Κυριακή το απόγευμα **να μαζέψουμε** λουλούδια απ' τον κήπο;
- + Όχι, δυστυχώς δεν μπορώ.
- Γιατί; Έλα. Θα περάσουμε ωραία. Θα είναι και η Μυρτώ.
- + Δεν γίνεται! Θα έρθει η γιαγιά μου.
- Κρίμα!

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Έρχεσαι να... ;
- Θέλεις να... ;
- Έχεις χρόνο το/την ;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΤΙΚΕΣ	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ	ΟΧΙ ΜΕ ΣΙΓΟΥΡΙΑ
- Ωραία!	- Κρίμα!	- Δεν ξέρω!
- Θαύμα!	- Όχι, δεν μπορώ.	- Ίσως.
- Έγινε!	- Μια άλλη φορά	- Δεν είμαι σίγουρος/η
- Ναι!		

1. Κλείσε κι εσύ ραντεβού με τους φίλους σου να πάτε για κολύμπι, να ακούσετε μουσική, να βγείτε βόλτα με τα ποδήλατα, να παίξετε στο σπίτι....

2. Στους διαλόγους βρήκαμε τα ρήματα “θα περάσουμε”, “θα χάσεις” που βρίσκονται στον Στιγμιαίο Μέλλοντα. Συμπληρώστε στις προτάσεις τον Στιγμιαίο Μέλλοντα σύμφωνα με το παράδειγμα. Προσέξτε τα ρήματα να είναι στο ίδιο πρόσωπο:

Το ρήμα στον ΕΝΕΣΤΩΤΑ
ταξιδεύει
παιζουμε
αγοράζουν
διαβάζω
χάνεις

Το ρήμα στον ΣΤΙΓΜΙΑΙΟ ΜΕΛΛΟΝΤΑ
- Ο πατέρας αύριο θα ταξιδέψει για τη Θεσσαλονίκη.
- Το απόγευμα ..... μαζί στο σπίτι.
- Την Κυριακή τα παιδιά ..... παγωτό.
- Αργότερα ..... ένα ωραίο διήγημα.
- ....., αν δεν έρθεις.

3. Στους διαλόγους όμως βρίσκουμε και ρήματα που είναι στην Υποτακτική Αορίστου, όπως να “παιζουμε”, “να αγοράσουμε”. Ενώστε τον Στιγμιαίο Μέλλοντα της πρότασης με την Υποτακτική Αορίστου ώστε να βγαίνει νόημα:

Στιγμιαίος Μέλλοντας	Υποτακτική Αορίστου
- Ο Νίκος θα ανοίξει την τηλεόραση	● για να δοκιμάσει μια νέα συνταγή.
- Ο Βασίλης θα λύσει τα κορδόνια	● για να “σκοτώσει” την ώρα του.
- Η Μαρία θα παίξει μόνη της	● για να μην τον σφίγγουν τα παπούτσια.
- Το μεσημέρι θα μαγειρέψει ο μπαμπάς	● για να μη μαλώνει με τον αδερφό της.
- Τα παιδιά θα τρέξουν στο γήπεδο	● για να μην βλάψει την υγεία του.
- Ο θείος θα κόψει το κάπνισμα	● για να ξεμουδιάσουν απ' το πολύ διάβασμα.

Μια γεμάτη εβδομάδα

α) - Πότε θα πάμε για ψώνια;
+ Την Τρίτη, μόλις τελειώσω απ' το Ωδείο.

β) - Έρχεσαι να βγούμε βόλτα;
+ Όχι, γιατί έχω Αγγλικά.

γ) - Πας, σε παρακαλώ, να μου πάρεις ένα λίτρο γάλα;
+ Εντάξει! Θα σου το πάρω καθώς θα γυρίζω απ' το κολυμβητήριο.

δ) - Γιατί δεν έρχεσαι;
+ Επειδή θα πάμε στη γιαγιά μου.

ε) - Να έρθω το απόγευμα να παίξουμε;
+ Δεν μπορώ, γιατί θα πάω στα γενέθλια του Παύλου.

1. Απαντήστε στις ερωτήσεις:

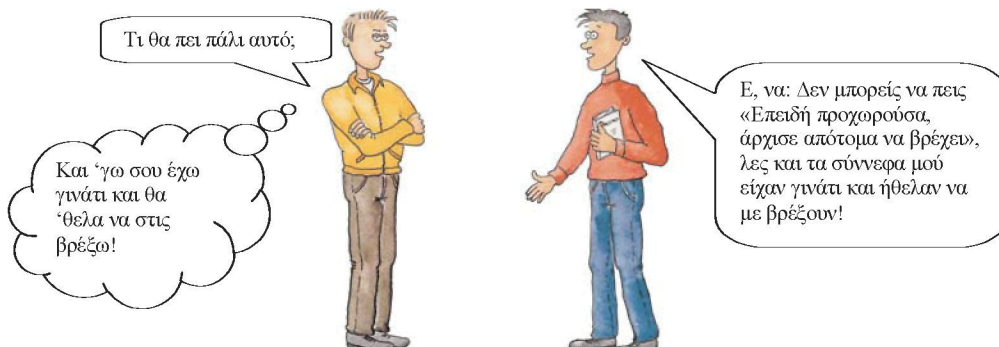
- Πότε μπορεί η Άννα να βγει στα μαγαζιά;
+ Την Τρίτη, μόλις.....

- Πότε μπορεί να συναντήσει τη φίλη της;
+ Το Σάββατο, προτού.....

- Πότε μπορεί να πάει για μπάσκετ;
+ Την Τρίτη, όταν.....

- Γιατί δεν μπορεί να παίξει την Κυριακή το απόγευμα;
+ Επειδή θα .....

2. Συμπληρώστε τα κενά των προτάσεων με τους χρονικούς συνδέσμους “όταν” ή “καθώς” και τους αιτιολογικούς συνδέσμους “γιατί” ή “επειδή” έτσι, ώστε να βγαίνει λογικό νόημα:

- ♦ **Όταν** αρχίζω μια πρόταση, γράφω το πρώτο γράμμα κεφαλαίο.
- ♦ ..... περίμενα τον φίλο μου, άκουγα μουσική δωματίου.
- ♦ Σταμάτησα, ... κουράστηκα.
- ♦ Ο παππούς, ... ανοίξει την τηλεόραση, αποκοιμείται αμέσως.
- ♦ ..... προχωρούσα, άρχισε ξαφνικά να βρέχει.
- ♦ Οι γονείς φροντίζουν τα παιδιά τους ..... τα αγαπούν.
- ♦ ..... πάμε εκδρομή, θα φάω παγωτό.
- ♦ ..... τελειώσει το ένα παιχνίδι, αρχίζει με ένα άλλο.
- ♦ ..... ο ουρανός είναι γεμάτος με μαύρα σύννεφα, είναι πολύ πιθανό να βρέξει.
- ♦ ..... είσαι μουτρωμένος, ... έχασες στο σκάκι;

3. Ενώστε τις δύο προτάσεις με το “όταν” ή “μόλις” ή “γιατί” και διαβάστε τες. Προσέξτε το παράδειγμα:

- Τελειώνω τα μαθήματα. Διαβάζω ένα καλό βιβλίο.
- Όταν τελειώνω τα μαθήματα, διαβάζω ένα καλό βιβλίο.
- Διαβάζω ένα καλό βιβλίο, όταν τελειώνω τα μαθήματα.

- Κλείνω την τηλεόραση. Δεν έχει ντοκιμαντέρ
- .....
- .....

- Βρίσκω ευκαρία. Τρέχω στο γήπεδο.
- .....
- .....

- Τρέχω στο σπίτι. Πέρασε η ώρα.
- .....
- .....

1. Αόριστος

εγώ	τελείωσα	ταξίδεψα	φώναξα	έδεσα
εσύ	τελείωσες	ταξίδεψες	φώναξες	έδεσες
αυτός/ή/ό	τελείωσε	ταξίδεψε	φώναξε	έδεσε
εμείς	τελειώσαμε	ταξιδέψαμε	φωνάξαμε	δέσαμε
εσείς	τελειώσατε	ταξιδέψατε	φωνάξατε	δέσατε
αυτοί/ές/ά	τελειώσαν	ταξίδεψαν	φώναξαν	έδεσαν

α) Όταν τα ρήματα βρίσκονται στον Αόριστο μάς δείχνουν τι κάναμε **πριν, μόνο μία φορά.**

β) Όταν το ρήμα είναι δισύλλαβο κι αρχίζει με σύμφωνο, παίρνει αύξηση, όπως και στον Παρατατικό

2. Στιγμιαίος Μέλλοντας

εγώ	θα τελειώσω	θα ταξιδέψω	θα φωνάξω	θα δέσω
εσύ	θα τελειώσεις	θα ταξιδέψεις	θα φωνάξεις	θα δέσεις
αυτός/ή/ό	θα τελειώσει	θα ταξιδέψει	θα φωνάξει	θα δέσει
εμείς	θα τελειώσουμε	θα ταξιδέψουμε	θα φωνάξουμε	θα δέσουμε
εσείς	θα τελειώσετε	θα ταξιδέψετε	θα φωνάξετε	θα δέσετε
αυτοί/ές/ά	θα τελειώσουν	θα ταξιδέψουν	θα φωνάξουν	θα δέσουν

❖ Όταν τα ρήματα βρίσκονται στον Στιγμιαίο Μέλλοντα μάς δείχνουν τι θα κάνουμε **μετά, μία μόνο φορά.**

3. Υποτακτική Αορίστου

εγώ	να τελειώσω	εμείς	να τελειώσουμε
εσύ	να τελειώσεις	εσείς	να τελειώσετε
αυτός/ή/ό	να τελειώσει	αυτοί/αυτές/ά	να τελειώσουν

❖ Η Υποτακτική Αορίστου μας δείχνει αυτό που θέλουμε να γίνει ή αυτό που περιμένουμε να γίνει και συνοδεύεται συνήθως από τα: **να, για να, ας, ίσως.**

4. Σύνδεσμοι

α) Χρονικοί σύνδεσμοι Όταν ρωτάμε ΠΟΤΕ; _____	β) Αιτιολογικοί σύνδεσμοι Όταν ρωτάμε ΓΙΑΤΙ; _____
όταν, καθώς, μόλις, σαν, ενώ, αφού, ώσπου κτλ.	γιατί, επειδή, αφού

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Λέξεις: καταρράκτης, τηλέφωνο, τηλεόραση, κωμωδία, ερώτηση, κινηματογράφος, ταινία, γυρίζω, χρησιμοποιώ, παράδειγμα, μαγειρεύω, κολύμπι, Χριστούγεννα, δουλειά.

Φράσεις: Βαριέμαι πολύ. Κλείνω ραντεβού. Ο καλύτερος πελάτης του καφενείου.

Κεφάλαιο 9

Φίλοι, γνωστοί και άλλοι

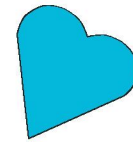
- Τι θα πει: α) αυτός είναι γνωστός μου;
β) αυτός είναι συμπαίκτης μου;
γ) αυτός είναι φίλος μου;

Προσπάθησα ν' ανέβω στην πιο ψηλή τη ράχη και να φωνάξω δυνατά:

Χωρίς φίλια ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζει. Ένα παιδί χωρίς φίλια νιώθει μόνο. Τον φίλο σου μπορείς να τον εμπιστευτείς και να του λες πράγματα που δεν μπορείς να πεις στους γονείς σου.

Γιάννης, 11 χρονών

Φιλία είναι η εμπιστοσύνη και η ξεχωριστή αγάπη και φροντίδα που νιώθουμε για έναν άλλο. Φιλία είναι όταν εμπιστεύεσαι στον άλλο ένα μυστικό και όταν τον υπερασπίζεσαι όταν τον προσβάλλουν. Φιλία είναι όταν νιώθεις πιο άνετα με κάποιον και του ανοίγεις την καρδιά σου.

Φιλία υπάρχει παντού. Ανάμεσα στις χώρες, ανάμεσα σε μια ομάδα παιδιών ή και μεγάλων. Φιλία είναι ο ένας να σέβεται τον άλλο, να έχει εμπιστοσύνη ο ένας στον άλλο και να μη τσακώνονται. Είναι πολύ καλό να υπάρχει φίλια, γιατί μια φίλια μπορεί να ακολουθήσει και γάμος.

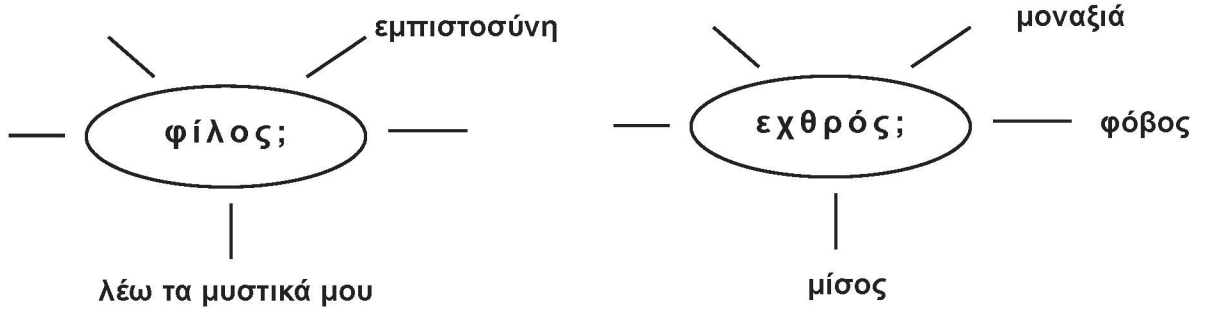
Λουκάς, 12 χρονών

1. Τι είναι για σένα “φιλία”;
2. Τι πράγματα συζητάς με τους φίλους σου, αλλά όχι με τους γονείς σου;
3. Ποιες φίλιες νομίζεις ότι κρατάνε περισσότερο οι παιδικές φίλιες ή αυτές που δημιουργούνται αργότερα;

2. Τι άλλο σκέφτεστε όταν λέτε...

3. Φτιάξτε προτάσεις με τις λέξεις ή τις φράσεις που σκεφτήκατε:

- Έχω εμπιστοσύνη στο φίλο μου.
- Αισθάνομαι μίσος για τον εχθρό μου.
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Παιδικές φιλίες

υπέρ

κατά

❖ Γνωρίζεις το φίλο σου πολύ καιρό.
❖

❖ Όταν θέλεις να κρύψεις κάτι, δεν μπορείς. Ο φίλος σου σε ξέρει καλά.
❖

Φιλίες που γεννιούνται αργότερα

υπέρ

κατά

❖ Επιλέγεις το φίλο σου σύμφωνα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά σου ως ενήλικας.
❖

❖ Δεν μοιράστηκες μαζί του πολλά πράγματα.
❖

4. Μπορείτε να σκεφτείτε άλλους λόγους; Σημειώστε τους στον πίνακα και συζητήστε τους μετά στην τάξη. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω φράσεις στη συζήτηση.

- Εγώ νομίζω πως...
- Συμφωνώ μαζί σου, αλλά ...
- Νομίζω ότι έχεις δίκιο ...
- Σκέφτηκες όμως ότι αν..., τότε ...
- Δεν πιστεύω πως..., γιατί...

1. Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα απόσπασμα από το βιβλίο “Ο μικρός πρίγκιπας” του γάλλου συγγραφέα Antoine de Saint-Exupery. Διαβάστε το, αλλά προσοχή. Λείπουν κάποιες λέξεις. Μπορείτε να βρείτε ποιες λέξεις μπαίνουν σε ποιο κενό;

φίλους
ημερώνει
τελετή
ώρα
μικρός
κάνω
γνωρίσουν
πάντα
υπομονή
νιώθω
στο
τρεις
λόγια
αξία
μαπιού

Σώπασε η αλεπού και κοίταξε πολλή
..... το μικρό πρίγκιπα.

- Σε παρακαλώ... ημέρωσέ με, του είπε!

- Θέλω βέβαια, της αποκρίθηκε ο
..... πρίγκιπας, μα δε με παίρνει ο
καιρός. Έχω ν' ανακαλύψω φίλους και πολλά
πράγματα να γνωρίσω.

- Δε γνωρίζεις κανείς, παρά τα πράγματα που
....., είπε η αλεπού. Οι άνθρωποι δεν
έχουν πια καιρό να .....

..... τίποτα. Γι'
αγοράζουν όλα έτοιμα στα εμπορικά. Καθώς όμως δεν υπάρχουν εμπορικά
που πουλάνε ....., οι άνθρωποι δεν έχουν πια φίλους. Αν θες ένα
φίλο, ημέρωσέ με!

- Τι πρέπει να ....., είπε ο μικρός πρίγκιπας.

- Πρέπει να έχεις μεγάλη ....., αποκρίθηκε η αλεπού. Θα
καθίσεις πρώτα κάπως μακριά μου, έτσι ..... χορτάρι. Εγώ θα σε
κοιτάζω με την άκρη του ..... μου κι εσύ δε θα λες τίποτα. Τα
..... είναι που κάνουν τις παρεξηγήσεις. Αλλά, κάθε μέρα, θα
μπορείς να κάθεσαι λιγάκι πιο κοντά...

Την άλλη μέρα ήρθε πάλι ο μικρός πρίγκιπας.

- Θα 'ταν πιο καλά να έρχεσαι ..... την ίδια ώρα, είπε η αλεπού.

Αν έρχεσαι λόγου χάρη, στις τέσσερις το απόγευμα, εγώ θ' αρχίζω από τις
..... να είμαι ευτυχισμένη. Όσο θα περνάει η ώρα, τόσο εγώ θα
..... και πιο ευτυχισμένη. Στις τέσσερις πια, δε θα μπορώ να
καθίσω και θα τρώγομαι. Θ' ανακαλύψω την ..... της ευτυχίας. Αν
έρχεσαι όμως όποτε και να 'ναι, Δε θα ξέρω ποια ώρα να φορέσω στην καρδιά
μου τα καλά της... Σ' όλα χρειάζεται κάποια .....

- Τι είναι τελετή; είπε ο μικρός πρίγκιπας.

2. Αχ, αυτή η αλεπού! Όλο εντολές είναι! Τι λέει στο μικρό πρίγκιπα;

- ημέρωσέ με!

- να με ημερέψεις!

έ με!

- να με κοιτάξεις!

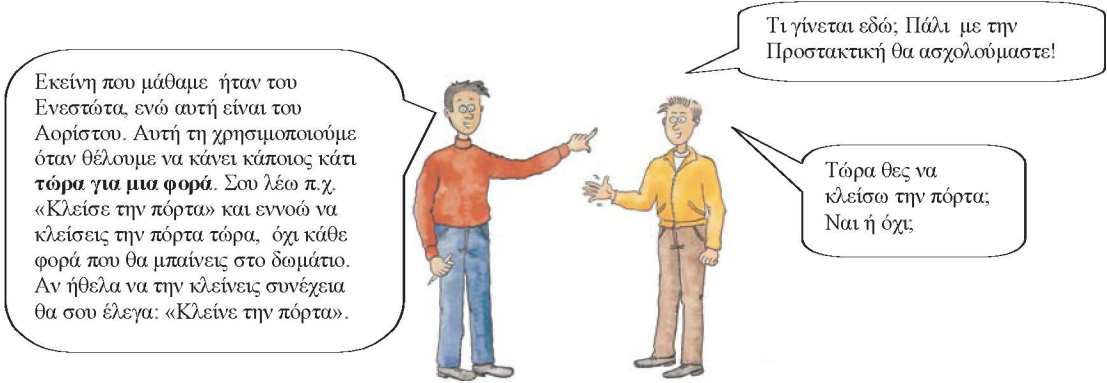
την πόρτα!

- να κλείσεις την πόρτα!

κή Ενεστώτα ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΑΟΡΙΣΤΟΥ

ράβω	(εσύ)	ράψε
	(εσείς)	ράψτε
ψήνω	(εσύ)	ψήσε
	(εσείς)	ψήστε

3. Συμπληρώστε τις προτάσεις:

- Γιώτα, καθώς θα έρχεσαι, **αγόρασε** ψωμί, σε παρακαλώ. (αγοράζω)
- Βασιλή, Μαργαρίτα ..... τα μαθήματά σας. (διαβάζω)
- Παναγιώτη, ... με τα παιχνίδια σου και ..... με να διαβάσω. (παίζω, αφήνω)
- Μαμά, ..., σε παρακαλώ, παστίσιο! (μαγειρεύω)
- Έχασα τα γυαλιά μου και δε βλέπω τίποτα. ...., σε παρακαλώ να μου τα βρεις. (ψάχνω)

4. Γράψτε την Προστακτική Αορίστου των παρακάτω ρημάτων, όπως στο παράδειγμα:

παίζω	παίξε παίξτε	να μην παίξεις να μην παίξετε
νιώθω		
χάνω		
τρομάζω		
αλλάζω		
ντύνω		

Υπάρχουν κι άλλοι τύποι Προστακτικής:

π.χ. να παίξει / να παίξουν
ας παίξει / ας παίξουν

5. Ζητήστε από.....

α) το φίλο σας να...

- αγοράσει γάλα _____
- λύσει την άσκηση αριθμητικής _____
- απλώσει τα ρούχα _____

β) από τους γονείς σας να...

- σβήσουν τα τσιγάρα τους _____
- ρίξουν ένα γράμμα _____
- να δέσουν τα κορδόνια σας _____

Η Κατερίνα είναι 14 χρονών. Ζει στην Καβάλα με την οικογένειά της και πηγαίνει στη Γ' τάξη του Γυμνασίου. Πριν από λίγους μήνες η Κατερίνα ζούσε στην Αθήνα. Ο πατέρας της όμως βρήκε μια καλή δουλειά στην Καβάλα και έτσι η οικογένεια μετακόμισε. Της Κατερίνας δεν την άρεσε καθόλου αυτή η αλλαγή. Στην Αθήνα είχε τους φίλους της, εκεί ήταν η παρέα της, εκεί πήγαινε στο δικό της σχολείο. Η καλύτερή της φίλη, η Μαρίνα, ζει στην Αθήνα και της λείπει πολύ. Κάθε μέρα σχεδόν της γράφει, μιας και δεν μπορεί πια να τη βλέπει.

Όταν ακόμη ζούσαν στην Αθήνα, η Μαρίνα και η Κατερίνα ήταν σχεδόν όλη την ημέρα μαζί. Το πρωί έπαιρναν το ίδιο λεωφορείο για το σχολείο, μαζί γυρνούσαν, μαζί διάβαζαν και πολλές φορές έβγαιναν μαζί βόλτα.

Τώρα θα πρέπει να περιμένουν το καλοκαίρι. Γιατί τότε η Μαρίνα θα επισκεφτεί την Κατερίνα στην Καβάλα. Και μαζί θα πηγαίνουν για μπάνιο, θα μιλάνε με τις ώρες και θα προσπαθούν να κερδίσουν τον χαμένο χρόνο.

1. Διαβάστε το κείμενο και σημειώστε τι κάνουν, τι έκαναν και τι θα κάνουν η Μαρία και η Κατερίνα:

	ΚΑΤΕΡΙΝΑ	ΜΑΡΙΝΑ
ΤΩΡΑ (παρόν)	Ζει στην Καβάλα.	Ζει στην Αθήνα.
ΠΡΙΝ ΛΙΓΟΥΣ ΜΗΝΕΣ (παρελθόν)	Ζούσε στην Αθήνα.	Ζούσε στην Αθήνα.
ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ (μέλλον)	Θα είναι στην Καβάλα.	Θα πάει στην Καβάλα.

2. Ταξινομήστε τα ρήματα στη σωστή στήλη:

παρελθόν (πριν)	παρόν (τώρα)	μέλλον (μετά)
διάβασα	καταβρέχω	θα τρέξω

θα μετακομίσω

αρχίζω

διάβασα

μαθαίνω

θα πηγαίνω

θα καταβρέχω

θα πάω

αλλάξα

χτύπησα

μετακομίζω

θα τρέξω

μετακόμισα

Μια συνέντευξη

1. Μπορείτε να βρείτε τις ερωτήσεις;

- Γεια σου, Μαρίνα. Να σου πάρω

+ Γεια σου, Βασίλη. Και για ποιο

- Για τη φίλια.

+ Άντε καλά, ρώτα με. Τι θες να μ

- .....

+ Ναι, η αλήθεια είναι ότι έχω πά

- .....

+ Ε, βασικά... ναι... Πράγματι έχω

- .....

.....

.....

+ Μα, γιατί είναι ο πιο πιστός

άνθρωπος που ξέρω.

- .....

.....

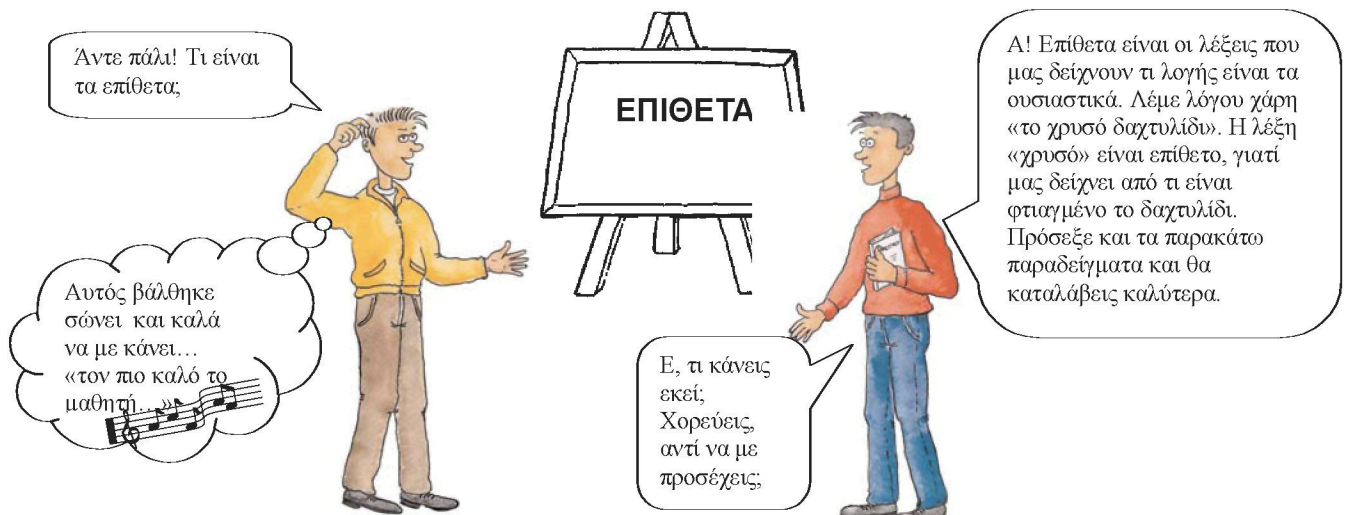
+ Και βέβαια έχουμε τσακωθεί κά

.....
ι δεν ήταν τίμια και σωστή μαζί μου. Μου είχε
ο σημαντικό θέμα.

.....
για μια φίλια; Ένας σπουδαίος λόγος θα ήταν η
φυσικά, εάν μου έλεγε κάποιος πολλά ψέματα
και αυτά συνεχώς.

.....
+ Και εγώ σ' ευχαριστώ. Τελικά είχε πλάκα η
συνέντευξη.

- Τα πράσινα μήλα μού αρέσουν περισσότερο από τα κόκκινα.
- Η σούπα είναι καυτή. Δεν μπορώ να τη φάω.
- Το κίτρινο φόρεμα σου πηγαίνει περισσότερο από το μαύρο.
- Ο μικρός μου αδερφός πηγαίνει στο νηπιαγωγείο.
- Η μαμά μου είναι όμορφη και καλή.
- Πριν το διαγώνισμα έχω μεγάλη αγωνία.
- Χθες το βράδυ είδα στην τηλεόραση μια παλιά ταινία.

2. Βρείτε τα επίθετα στις παρακάτω προτάσεις και υπογραμμίστε τα:

- Η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται.
- Σας ευχόμαστε καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένος ο καινούριος χρόνος.
- Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε μια βασίλισσα σ' ένα κρυστάλλινο παλάτι.
- Ένα διαμαντένιο δαχτυλίδι κοστίζει πολλά χρήματα.
- Οι καινούριες ταινίες μού αρέσουν περισσότερο από τις παλιές.
- Α, τι όμορφο δώρο. Ευχαριστώ.
- Η νέα μας δασκάλα είναι από την Κρήτη.
- Ο Νίκος έφαγε το πρωινό του με πολλή όρεξη.
- Σήμερα κάνει πολλή ζέστη.

Όπως βλέπεις και από τα παραδείγματα τα επίθετα πρέπει να ταιριάζουν με το ουσιαστικό. Δηλαδή, αν είναι αρσενικό το ουσιαστικό, τότε και το επίθετο πρέπει να είναι αρσενικό. Αν είναι στον πληθυντικό αριθμό το ουσιαστικό, τότε μπαίνει και το επίθετο στον πληθυντικό. Επίσης πρέπει να ταιριάζουν και στην πτώση.

Κατάλαβα πρέπει να ταιριάζουν στο γένος στον αριθμό και στην πτώση.

Μπράβο! Αφού το κατάλαβες δώρθωσε και τα παρακάτω.

Την έπαθα!

ΛΑΘΟΣ

ΣΩΣΤΟ

❖ Ο ψηλή άντρας.	→	❖ Ο ψηλός άντρας.
❖ Η νέων γυναίκα.	→	❖
❖ Το μικρά παιδί.	→	❖
❖ Η άσπρη χιόνι.	→	❖
❖ Το συννεφιασμένο ουρανός.	→	❖
❖ Ο μεγάλος αυλή.	→	❖

Εδώ βλέπετε την κλίση επιθέτου και ουσιαστικού. Προσέξτε το παράδειγμα για να λύσετε τις ασκήσεις.

Ενικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
στική	ο καλός πατέρας	η καλή μητέρα	το καλό παιδί
Γενική	του καλού πατέρα	της καλής μητέρας	του καλού παιδιού
Αιτιατική	τον καλό πατέρα	την καλή μητέρα	το καλό παιδί
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	οι καλοί πατέρες	οι καλές μητέρες	τα καλά παιδιά
Γενική	των καλών πατέρων	των καλών μητέρων	των καλών παιδιών
Αιτιατική	τους καλούς πατέρες	τις καλές μητέρες	τα καλά παιδιά

Ενικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Όνομαστική	ο ωραίος καιρός	η ωραία ημέρα	το ωραίο δώρο
Γενική	του ωραίου καιρού	της ωραίας ημέρας	του ωραίου δώρου
Αιτιατική	τον ωραίο καιρό	την ωραία ημέρα	το ωραίο δώρο
Πληθυντικός αριθμός			
Όνομαστική	οι ωραίοι καιροί	οι ωραίες ημέρες	τα ωραία δώρα
Γενική	των ωραίων καιρών	των ωραίων ημερών	των ωραίων δώρων
Αιτιατική	τους ωραίους καιρούς	τις ωραίες ημέρες	τα ωραία δώρα

4. Συμπληρώστε το σωστό επίθετο:

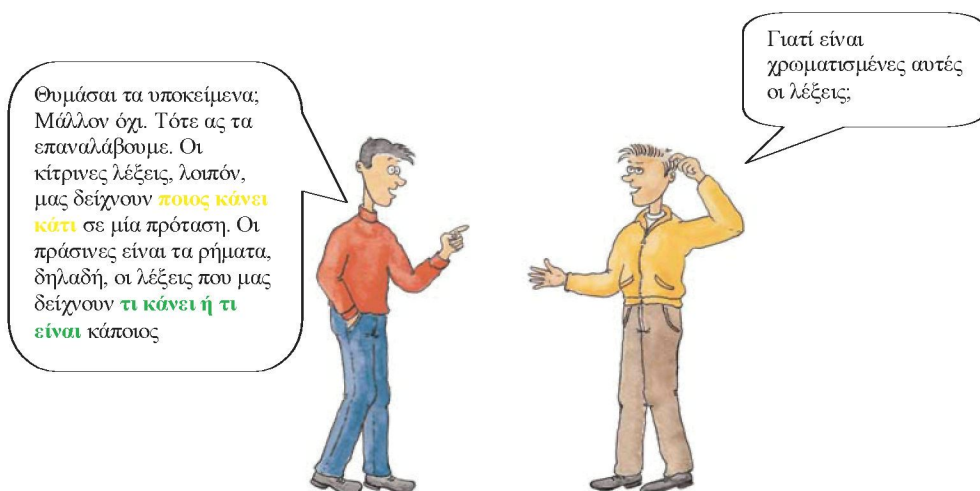
- Ο Βασίλης είναι ..... μαθητής.
  - α) καλού
  - β) καλός
  - γ) καλή

- Η σούπα είναι .....
  - α) αλμυρός
  - β) αλμυρές
  - γ) αλμυρή

- Το ..... πουλόβερ μου αρέσει περισσότερο.
  - α) κόκκινο
  - β) κόκκινων
  - γ) κόκκινα

- Αυτό το νόμισμα είναι .....
  - α) αρχαία
  - β) αρχαίο
  - γ) αρχαίου

- Η ..... αλεπού ξεγέλασε την κότα.
  - α) πονηρές
  - β) πονηρό
  - γ) πονηρή

- Ευχαριστώ για την ..... συμβουλή.
  - α) πολύτιμος
  - β) πολύτιμη
  - γ) πολύτιμα

5. Να κλίνετε τα επίθετα:

ο	επόμενος	μήνας	η	μικρή	λίμνη	το	ωραίο	τραγούδι
του		μήνα	της		λίμνης	του		τραγουδιού
τον		μήνα	την		λίμνη	το		τραγούδι
οι		μήνες	οι		λίμνες	τα		τραγούδια
των		μηνών	των		λιμνών	των		τραγουδιών
τους		μήνες	τις		λίμνες	τα		τραγούδια

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις:

- ♦ **Ο Άρης είναι** καλός μαθητής.
- ♦ **Το μωρό κοιμάται.**
- ♦ **Τα παιδιά παίζουν** ποδόσφαιρο.
- ♦ **Η Ελένη μαζεύει** λουλούδια.
- ♦ **Ο δάσκαλος γράφει** τις ασκήσεις στον πίνακα.
- ♦ **Η Μαργαρίτα και ο Βασίλης διαβάζουν** τα μαθήματά τους.

2. Υπογραμμίστε στις προτάσεις με κίτρινο τα υποκείμενα και με πράσινο τα ρήματα. Σε κάποιες δεν είναι γραμμένο το υποκείμενο. Μπορείτε να το μαντέψετε από την κατάληξη του ρήματος;

- ♦ **Το ραδιόφωνο παίζει** μουσική.
- ♦ Αυτή η κουβέρτα είναι πολύ ζεστή.
- ♦ Έλα εδώ αμέσως!
- ♦ Το φαγητό είναι έτοιμο.
- ♦ Πήγατε σινεμά;
- ♦ Τα αστέρια λάμπουν.
- ♦ Το Σάββατο θα πάμε εκδρομή.
- ♦ Η Κατερίνα ζει στην Καβάλα.
- ♦ Σήμερα διαβάζω από το πρωί.
- ♦ Οι γονείς μου δεν με καταλαβαίνουν.
- ♦ Ας φύγουμε!
- ♦ Περιμένω μια ώρα μες στο κρύο.

3. Υπογραμμίστε το σωστό:

Ο πατέρας και τα παιδιά πήγε
πήγα
πήγαν στο σούπερ μάρκετ.

Η μητέρα Εσύ
Οι γονείς πλένει τα πιάτα.

Εγώ είμαι
είναι
είμαστε από τα Γιάννενα.

Εσύ
Ο καιρός
Οι μέρες χάλασε.

1. Προστακτική Αορίστου

παίζω → παίξε
παίξτε

αλλάζω → άλλαξε
αλλάξτε

Σχηματισμός: Θέμα Αορίστου + κατάληξεις Προστακτικής (χωρίς αύξηση αν υπάρχει)

π.χ. ~~ε~~παίξω + $\begin{cases} -ε & \rightarrow \text{παίξε} \\ -τε & \rightarrow \text{παίξτε} \end{cases}$

Άλλοι τύποι προστακτικής

να παίξει / παίξουν
ας παίξει / παίξουν

2. Επίθετα

Το επίθετο πρέπει να συμφωνεί με το ουσιαστικό που προσδιορίζει στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση.

Επίθετα με κατάληξη -ος, -η/α, -ο

-ος	-η/-α	-ο
-ου	-ης/-ας	-ου
-ο	-η/α	-ο
-οι	-ες	-α
-ων	-ων	-ων
-ους	-ες	-α
Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα

3. Ρήμα - Υποκείμενο

Το υποκείμενο απαντάει στην ερώτηση **ΠΟΙΟΣ;**

Ποιος; → υποκείμενο

π.χ. 1) Η Ανθή περπατάει.
          | |
          υποκείμενο   ρήμα

Το ρήμα απαντάει στην ερώτηση **ΤΙ ΕΙΝΑΙ ή ΤΙ ΚΑΝΕΙ;**

Τι είναι; → ρήμα
Τι κάνει;

2) Γιατί γελάς;
          |
          ρήμα

Το υποκείμενο "εσύ" εννοείται.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

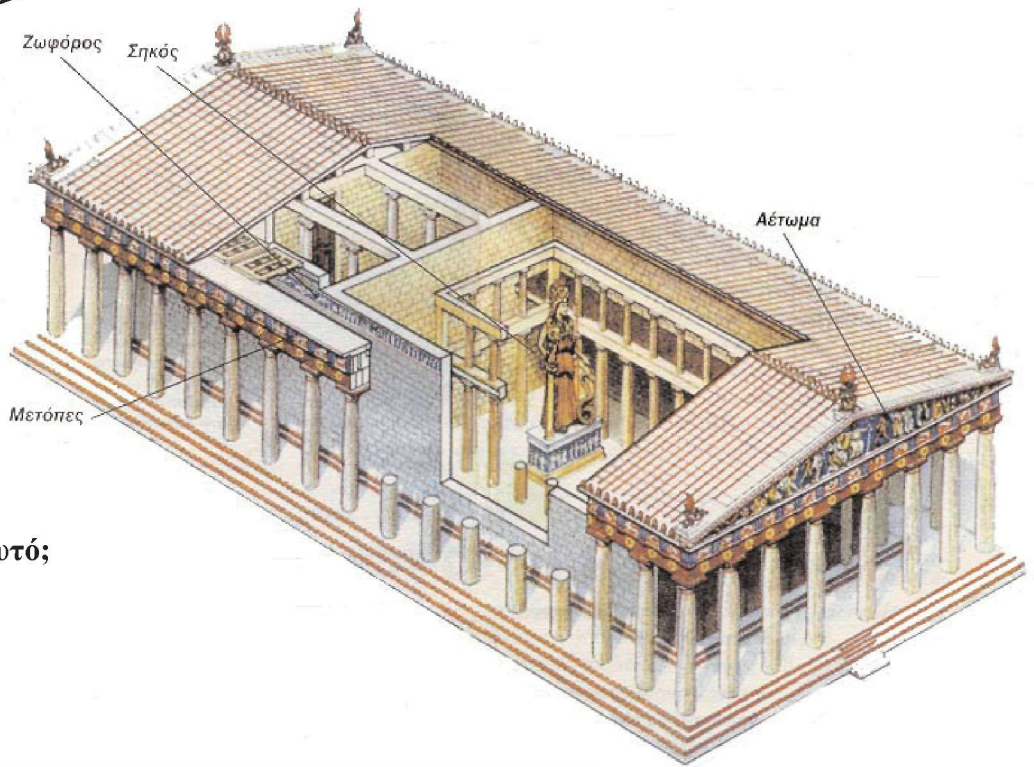
Λέξεις: φίλος, γνωστός, εχθρός, εμπιστοσύνη, συζητώ, ανοίγω, αισθάνομαι, σκέφτομαι, κρύβω

Φράσεις: Είναι καλό να υπάρχει φιλία. Πρέπει να έχεις μεγάλη υπομονή. Κάποιος μου έλεγε πολλά ψέματα. Σήμερα κάνει πολλή ζέστη. Πριν από λίγους μήνες. Και βέβαια έχουμε τσακωθεί.

Κεφάλαιο 10

Πάμε βόλτα; Πάμε Παρθενώνα;

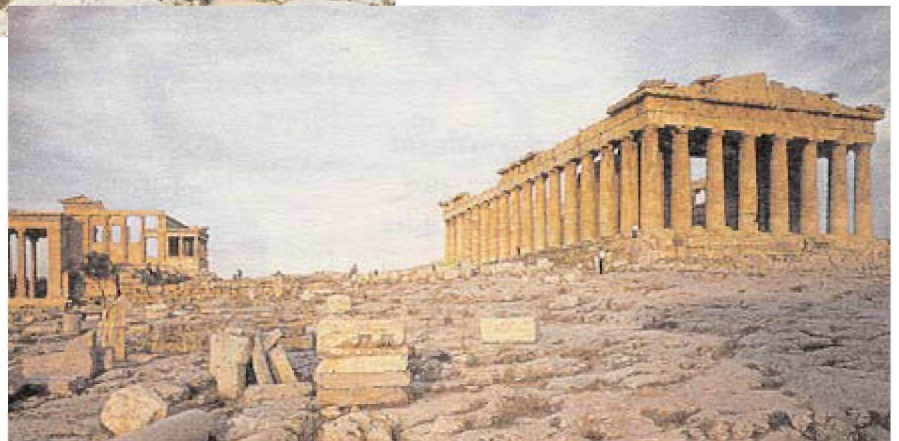

Τι είναι αυτό;

Ποιος είναι λόρδος Έλγιν;

Ποια είναι τα κλεμμένα μάρμαρα;

Σύμβολο αρμονίας και

"Είναι ογκώδης και συνάμα ανάλαφρος, ταυτόχρονα απέριττος και διακοσμημένος με την πολυτελέστερη απλότητα". Είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της ανθρωπότητας. Το σύμβολο της Δημοκρατίας και του ελληνικού πολιτισμού. Όπως θα μαντέψατε, είναι ο Παρθενώνας.

Τον 5ο αιώνα π.Χ., την εποχή που χτίστηκε ο Παρθενώνας, η Αθήνα ήταν πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο με πανελλήνια ακτινοβολία. Άνθρωποι του πνεύματος και των τεχνών, που γεννήθηκαν στην πόλη ή ήρθαν σ' αυτή από διάφορα σημεία του ελληνισμού, συνέδεσαν το όνομά τους με απaráμιλλες δημιουργίες. Ανάμεσα σ' αυτές, ξεχωρίζει ο Παρθενώνας, το κορυφαίο ανάμεσα στα ωραιότερα κτίσματα του κόσμου. Τον 5ο αιώνα π.Χ. η Δημοκρατία της Αθήνας απέκτησε ένα μνημείο αντάξιο της δόξας της. Μπορούσαν, άραγε, οι εμπνευστές του να αποτιμήσουν τότε πόσο μεγάλη ήταν η κληρονομιά που χάριζαν σ' όλους τους ανθρώπους, ακόμα και χιλιάδες χρόνια μετά; Ο Παρθενώνας, με εφηβική ζωντάνια, θα στέκεται εκεί, πάνω στο βράχο της Ακρόπολης, αιώνιο σύμβολο της αρμονίας και του κάλλους.

Μην ρωτάς
εμένα. Εγώ δεν
καταλαβαίνω
ούτε τις λέξεις.

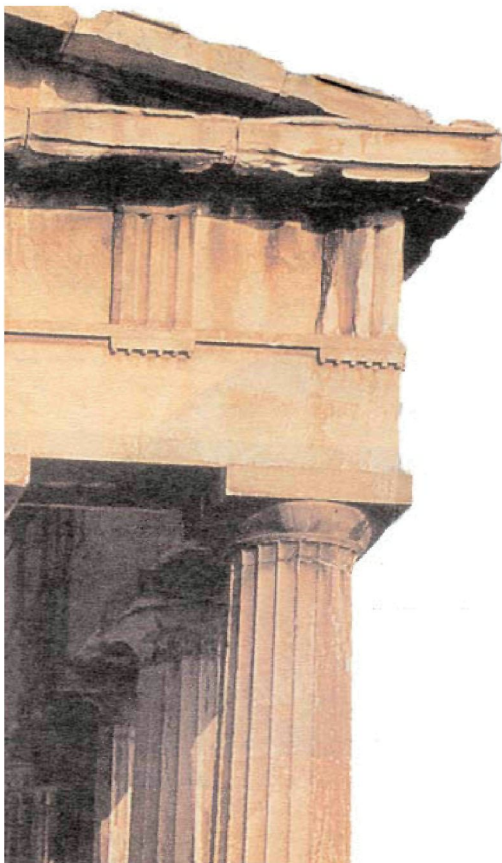

Και πώς
γίνεται,
δηλαδή, να
είναι και
ογκώδης και
ανάλαφρος;

Μια “χρυσή εποχή”

Ο Παρθενώνας άρχισε να χτίζεται το 447 π.Χ. και τελείωσε ύστερα από εννέα χρόνια, το 438 π.Χ., χρόνος ρεκόρ για τα δεδομένα της εποχής εκείνης, ενώ χρειάστηκαν άλλα έξι χρόνια για να ολοκληρωθεί η ανάγλυφη διακόσμησή του. Ας δούμε όμως τι γινόταν κάτω από την Ακρόπολη, στην πόλη της Αθήνας, την εποχή εκείνη. Οι Αθηναίοι πολιτικοί ήταν πολύ ικανοποιημένοι από το θρίαμβό τους στη στεριά και στη θάλασσα. Είχαν νικήσει τους Πέρσες και η πόλη τους ηγεμόνευε στον ελληνικό χώρο. Ο Περικλής ο ηγέτης της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, ήταν ένας ιδιοφυής πολιτικός. Δίκαια αποκλήθηκε η εποχή του "ο Χρυσούς Αιών του Περικλέους". Τότε γεννήθηκε ένας καινούριος πολιτισμός, ο κλασικός πολιτισμός. Στην Αθήνα επικρατεί πνεύμα δημοκρατίας, ελευθερίας και ευημερίας, που αντανακλάται στη γλυπτική, την αρχιτεκτονική, το θέατρο, την ποίηση και τη φιλοσοφία. Τότε οι Αθηναίοι σχεδίασαν και οικοδόμησαν τον Παρθενώνα, ως έκφραση θριάμβου και ευγνωμοσύνης στην προστάτιδα της πόλης τους, τη θεά Αθηνά.

Μαργαρίτα: Φοβερός ο Παρθενώνας, ε;

Άννα: Πράγματι. Έχεις πάει ποτέ;

Μαργαρίτα: Όχι, εσύ;

Άννα: Ναι, μια φορά με πήγε η θεία μου, που ζει στην Αθήνα.

Μαργαρίτα: Και πώς είναι από κοντά;

Άννα: Τεράστιος! Να πας οπωσδήποτε.

Μαργαρίτα: Μακάρι, αλλά τότε και πώς; Εύκολο το έχεις, εδώ που ζούμε;

1. Ενώστε τις ερωτήσεις με τις απαντήσεις:

Γιατί κλαις;	•	• Όταν τελειώσω τη δουλειά μου.
Πότε θα έρθεις;	•	• Όταν θα πάρεις δίπλωμα.
Μπαμπά, πότε θα μου δώσεις το αυτοκίνητο;	•	• Γιατί αύριο γράφω διαγώνισμα.
Γιατί διαβάζω;	•	• Γιατί χτύπησα το πόδι μου και πονάω πολύ.

2. Βάλτε τα ρήματα στον Αόριστο:

- Το πρωί ..... ένα παντελόνι.
- Πόσες ώρες ..... σήμερα;
- Όταν ακούστηκε η έκρηξη ..... πολύ.
- ..... τα μαθήματά σας;
- ..... τα νέα;
- Μαμά, τι ..... σήμερα;

εγώ αγοράζω
εσύ δουλεύεις
εμείς τρομάζουμε
εσείς διαβάζετε
εσείς ακούτε
εσύ μαγειρεύεις

3. Γράψτε το σωστό:

- Αύριο ..... διαγώνισμα στην Ιστορία. α) γράψαμε
β) να γράψουμε
γ) θα γράψουμε
- Χτες ..... γλυκό σοκολάτα. α) έφτιαξα
β) θα φτιάξω
γ) να φτιάξω
- Μπορώ ..... το αυτοκίνητο εδώ; α) άφησα
β) να αφήσω
γ) θα αφήσω
- Σήμερα πρέπει ..... στον οδοντίατρο. α) θα πάω
β) πήγα
γ) να πάω
- Θέλω ..... φρούτα και λαχανικά α) να αγοράσω
β) αγόρασα
γ) θα αγοράσω
- Το επόμενο Σάββατο ..... πλυντήριο. α) να αγοράσω
β) αγόρασα
γ) θα αγοράσω

4. Συμπληρώστε τα κενά βάζοντας τα ουσιαστικά στη σωστή πτώση και αριθμό:

- Πρέπει να δώσουμε τις πρώτες βοήθειες στους .....
- Το παιδί τρόμαξε στη θέα των οπλισμένων .....
- Το τσίμπημα της ..... είναι επώδυνο.
- Τι είδους ..... σου αρέσουν;
- Η Μαρίνα πρέπει να έχει πυρετό. Έχει ρίγη και το ..... της είναι ζεστό.
- Ο Δείμος κι ο Φοίβος είναι τα δύο ..... του πλανήτη Άρη.

τραυματίας
ταινία
φεγγάρι
μέτωπο
μέλισσα
στρατιώτης

5. Συμπληρώστε τα ουσιαστικά στον αριθμό και στην πτώση που είναι στην παρένθεση:

- ο λοχίας (αιτιατική ενικού) _____
- η οδηγία (γενική πληθυντικού) _____
- το καλοκαίρι (γενική ενικού) _____
- η τέχνη (ονομαστική πληθυντικού) _____
- το βιβλίο (αιτιατική πληθυντικού) _____
- η θάλασσα (γενική πληθυντικού) _____
- το δέντρο (γενική ενικού) _____
- ο σωσίας (αιτιατική πληθυντικού) _____
- ο γαλαξίας (γενική πληθυντικού) _____

6. Γράψτε τα ρήματα στον Παρατατικό στο ίδιο πρόσωπο:

ποτίζω	.....	σιδερώνουν	.....
έχουμε	.....	ανακατεύει	.....
θέλετε	.....	γράφουν	.....
γράφεις	.....	καμαρώνει	.....
είμαι	.....	ανάβεις	.....

7. Συμπληρώστε τα κενά με τα αριθμητικά επίθετα του πίνακα:

- Βασίλη διάβασε, σε παρακαλώ, δυνατά την ..... άσκηση.
- Τα γραφεία της εταιρείας βρίσκονται στον ..... όροφο.
- Ο Δημήτρης κέρδισε για ..... συνεχή χρονιά στο διαγωνισμό σκακιού.
- Το ..... αυτοκίνητο εγκατέλειψε τον αγώνα στον ..... γύρο.
- Η αδερφή μου γιόρτασε χθες τα ..... γενέθλιά της.

8. Γράψτε την Προστακτική Αορίστου των ρημάτων:

παίζω (εσύ)	διαβάζω (εσύ) .....
σκάβω (εσείς)	κλείνω (εσείς) .....
αφήνω (εσείς)	δένω (εσύ) .....
ακούω (εσύ)	συμπληρώνω (εσείς) .....
δίνω (εσείς)	ταξιδεύω (εσύ) .....

9. Συμπληρώστε τον πίνακα:

Ενικός αριθμός			
Ονομαστική	ο πλούσιος επιχειρηματίας		
Γενική		της εργατικής μέλισσας	
Αιτιατική			το λαμπρό φεγγάρι
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική			
Γενική			
Αιτιατική	τους πλούσιους επιχειρηματίες		

10. Σχηματίστε προτάσεις όπως στο παράδειγμα:

- Ο Βασίλης / ωραία / ζωγραφίζει → Ο Βασίλης ζωγραφίζει ωραία.
- τσουχτερός / το κρύο / είναι →
- τα αποτελέσματα των εξετάσεων / πολύ καλός / είμαι →
- κηπουρός / ο πατέρας / του Μάρκου / είμαι →
- πηγαίνω / η Μαρίνα / στο σχολείο / και η Ελένη / πάντα μαζί →
- το φαγητό / νόστιμος / φαίνομαι →

11. Έχετε ένα διαμέρισμα δύο δωματίων στον 3ο όροφο πολυκατοικίας με κεντρική θέρμανση και θέλετε να το νοικιάσετε. Γράψτε μία αγγελία: